

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS
เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภัทรตรา พันธุ์สีดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS
เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภัทรตรา พันธุ์สีดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS
เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
ภัทรตรา พันธุ์สีดา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

ภัทรตรา พันธุ์สีดา. (2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์, ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ, อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง ทดสอบประสิทธิภาพ และเผยแพร่รูปแบบการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ขั้นที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ขั้นที่ 2 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทำแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00-4.60 ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS คือ แผนการจัดประสบการณ์ แบบสังเกตทักษะทางภาษา และแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษา และขั้นที่ 4 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยทดลองสอนกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์

ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ขั้นที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยกำหนดแบบแผนการทดลองเป็นแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test for dependent samples และ independent samples ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

2. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการฟังเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติมีทักษะทางภาษาก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีทักษะทางภาษาหลังการทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ระยะที่ 3 การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ขั้นที่ 6 เผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน โรงเรียนวัดหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่สมัครใจนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปทดลองใช้ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดการสอนครูปฐมวัยทุกคนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และได้รับการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ผลการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 และความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี และ 5-6 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.00

DEVELOPMENT OF SPARPS INSTRUCTIONAL MODEL FOR ENHANCING
LANGUAGE SKILLS OF PRESCHOOL CHILDREN

AN ABSTRACT

BY

PATDARA PANSIDA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctorate of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2008

Patdara Pansida. (2008). *Development of SPARPS Instructional Model for Enhancing Language Skills of Preschool Children*. Dissertation, Ed.D. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Dr. Patana Chutpong, Acting Sub Lt. Dr. Manat Boonprakob, Dr. Suchinda Kajonrunsilp.

The purposes of this study were to develop, evaluate and disseminate the SPARPS Instructional Model for Enhancing Language Skills of Preschool Children. The methodology consisted of 3 phases with 6 steps as follows:

Phase I: Developed the SPARPS Instructional Model Step 1 Synthesized through documentaries and relevant researches about the SPARPS Instructional Model. The SPARPS Instructional Model consisted of 6 steps as follows: Stimulus (S), Plan (P), Active Learning (A), Repeat (R), Presentation (P) and Share Ideas (S). Step 2 The SPARPS Instructional Model was evaluated by 5 experts to assess the appropriateness of the SPARPS Instructional Model. The results indicated that the SPARPS Instructional Model as perceived by the experts were in high and highest levels of appropriateness ($\bar{X} = 4.00-4.60$). Step 3 Tools for the SPARPS Instructional Model were developed according to the concept of the SPARPS Instructional Model such as Lesson Plans, Language Skills Test and Observation Record Sheets. Step 4 The SPARPS Instructional Model was tried out with 27 preschool children of 5-6 years old at Wat Nangnong Kindergarten School, under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Regions 3's Office of the Basic Education Commission, in the second semester of the 2007 academic year for 1 week.

Phase II: Evaluated the efficiency of the SPARPS Instructional Model Step 5 The SPARPS Instructional Model was experimented on for 6 weeks. The experiment was the Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design. The subjects comprised 2 classrooms which were assigned into experimental and control groups with 25 of 5-6 years old preschool children in each. Then data were analyzed by t-test for dependent samples and independent samples. The results were as follows:

1. After attending the learning activity according to the SPARPS Instructional Model, the preschool children significantly gained more language skills at .01 level as a whole and in each aspects of listening, speaking, reading and writing.

2. After attending the learning activity according to the traditional instruction, the preschool children significantly gained more language skill in listening at .01 level.

3. There was no significant difference between those of preschool children in the learning activity according to the SPARPS Instructional Model and those of preschool children in the traditional instruction as a whole and in each aspect before the experiment.

4. According to the SPARPS Instructional Model, the preschool children in the learning activity significantly gained more language skills after the experiment at .01 level than those of preschool children learning by traditional instruction as a whole and in each aspect.

Phase III: Dissemination of the SPARPS Instructional Model Step 6 The SPARPS Instructional Model was disseminated by 6 teachers 2 teachers for each level of 3-4, 4-5 and 5-6 years old preschool children at Wat Nhang School, under the jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Regions 3's Office of the Basic Education Commission, in the second semester of the 2007 academic year for 2 weeks. The teachers were asked to complete questionnaires concerning the appropriateness of the SPARPS Instructional Model. They were personally interviewed concerning the usage of the SPARPS Instructional Model. The results showed that the SPARPS Instructional Model as perceived by teachers in each classroom of 4-5 years old preschool children were in high and highest levels ($\bar{X} = 3.50-5.00$) and that of teachers in classroom of 3-4 and 5-6 years old preschool children were in a high level ($\bar{X} = 3.50-4.00$).

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ของ
ภัทรตรา พันธุ์สีดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการ
(ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ
(ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. กรวิภา สรรพกิจจำนง)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
ทุนงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2550

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ และอาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษา และข้อแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และอาจารย์ ดร. กรวิภา สรรพกิจจานง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณา ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดนางนองซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอาจารย์สายสมร นาคประเสริฐ หัวหน้าสายชั้นอนุบาล รวมทั้งอาจารย์สุตา ศุภระศร อาจารย์รุ่งทิวา ศรีสุระเดชชัย และอาจารย์พิมพ์พรรณ หล้าน้อย ครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการใช้ห้องเรียนเพื่อการทดลองวิจัย และขอขอบใจนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนึ่งซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณอาจารย์นิตยา เลียงศรีสุข หัวหน้าสายชั้นอนุบาล รวมทั้งอาจารย์ดวงกมล วังบรรพต อาจารย์สมจิตต์ วาสุกี อาจารย์วินิตา ฤทธิเดช อาจารย์สุรัสวดี แป้นสกุล อาจารย์สำอาดค์ ชัยโส และอาจารย์สุธามาศ รัตนพงศ์วัฒนา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบใจนักเรียนชั้นปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ให้ความร่วมมือจนทำให้การทดลองวิจัยสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากทุนงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2550 ซึ่งเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง และช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่เป็นกำลังใจและให้ทุนอุดหนุนผู้วิจัยตลอดมา

ภัทรตรา พันธุ์สีดา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	11
ความหมายของภาษา.....	11
ความสำคัญของภาษา.....	11
องค์ประกอบของภาษา.....	12
ทักษะทางภาษาด้านการฟัง.....	12
ทักษะทางภาษาด้านการพูด.....	14
ทักษะทางภาษาด้านการอ่าน.....	16
ทักษะทางภาษาด้านการเขียน.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	20
ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน.....	23
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์.....	23
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์.....	25
ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวทสกอสกี.....	27
ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย.....	29
แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้.....	30
การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ.....	31
แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	หลักการสอนแบบภาษาธรรมชาติ.....	31
	การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ.....	32
	การประเมินผลการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ.....	32
	การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ.....	33
	บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ.....	34
	การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	35
	แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	35
	หลักการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	35
	การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	37
	การประเมินผลการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	37
	การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	38
	บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....	38
	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS.....	39
	ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS.....	39
	ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS	40
	รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS.....	45
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	50
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	90
อภิปรายผลการวิจัย.....	91
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	96
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	98
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก.....	109
ภาคผนวก ข.....	139
ภาคผนวก ค.....	188
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	216

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design.....	66
2 กำหนดการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง.....	67
3 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	73
4 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง.....	76
5 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม.....	77
6 การเปรียบเทียบผลต่างของทักษะทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	78
7 การเปรียบเทียบผลต่างของทักษะทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	79
8 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย.....	81
9 คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	132
10 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	138
11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	180
12 คุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	184
13 คะแนนของครูปฐมวัยจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	210

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 ที่มาของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS.....	47
3 ขั้นตอนการสร้าง ทดสอบประสิทธิภาพ และเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน แบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมโลกรวมทั้งประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก การศึกษาจึงยังห่างไกลจากโลกของเด็ก หากต้องการให้เด็กดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเด็กวัย 0-5 ปี ถือเป็นวัยทองของชีวิตและเป็นวัยที่เป็นรากฐานสำคัญให้เด็กเติบโตต่อไป (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2542 : 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยจะนำไปสู่ความมั่งคั่งของชีวิต ส่งผลให้ประเทศไทยมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ซึ่งมีจุดเน้นให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) และการอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : บทสรุป)

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพควรส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาให้แก่เด็ก เนื่องจากพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องกัน การบรรลุระดับสติปัญญาขั้นหนึ่งจะเป็นรากฐานสำหรับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นต่อไป ภาษาเป็นพัฒนาการทางสติปัญญาด้านหนึ่ง เด็กปฐมวัยใช้เป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการคิดและการเข้าใจ การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษาในการติดต่อสื่อสารเพื่อสื่อความหมายถึงความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการของตน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (Vygotsky. 2005 : Online) ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร

เนื่องจากการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาโดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายไว้ว่าเพื่อให้เด็กปฐมวัยใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย และได้กำหนดสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญที่บูรณาการทักษะทางภาษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31-37) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะยึดเด็กเป็นศูนย์กลางและเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเต็มความสามารถตามศักยภาพ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ซึ่งระบุว่าจัดการการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนเพื่อ

เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้โดยเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ คือการซึมซับและดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) ระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Wadsworth. 1996 : 14-17) ดิวอี้ (Dewey) และบรูเนอร์ (Bruner) กล่าวตรงกันในเดือนที่ว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการค้นพบผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยตนเอง (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2548 : 295) และไวโกตสกี (Vygotsky. 2006 : Online) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการที่เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อื่นในสังคม และเด็กได้รับการพัฒนาทางสติปัญญาจากการช่วยเหลือของครู (Scaffolding) ในการขยายขอบเขตการเรียนรู้ (Zone of Proximal Development) สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยควรยึดหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ในการสร้างองค์ความรู้ทางภาษาด้วยตนเอง ให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการค้นพบอย่างมีความหมาย ให้เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างกันและมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาครบทั้ง 5 องค์ประกอบ เริ่มตั้งแต่การเชื่อมโยงเสียงที่ได้ยินให้มีความหมาย เรียกว่า ระบบเสียง (Phonology) การผสมกันของเสียงให้เป็นคำศัพท์ที่มีความหมาย เรียกว่า ลักษณะคำพูด (Morphology) การนำคำมาเรียงต่อกัน เรียกว่า การสร้างประโยค (Syntax) การเข้าใจคำที่อยู่ในบริบท เรียกว่า ความหมาย (Semantics) และการเรียนรู้ภาษาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เรียกว่า การใช้ภาษา (Pragmatics) (Vukelich; Christie; & Enz. 2002 : 18-21)

การเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ดังกล่าว ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่สามารถกระทำร่วมกันได้ทั้งในรูปแบบระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับครู (Ruddle; & Ruddle. 1995 : 50) กิจกรรมการฟัง ได้แก่ การฟังเพลง การฟังเสียงดนตรี การฟังนิทาน การเล่นเกม และการปฏิบัติตามคำสั่ง กิจกรรมการพูด ได้แก่ การท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การเล่าเรื่อง การสนทนา และการวางแผนร่วมกัน กิจกรรมการอ่าน ได้แก่ การอ่านนิทานภาพ การทำอาหาร และการทำงานศิลปะ กิจกรรมการเขียน ได้แก่ การวาดภาพ และการขีดเขียน กิจกรรมที่กล่าวมานั้นสามารถนำมาเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของนางเยาว์ คลิกคลาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบมีทักษะทางภาษาด้านการฟังสูงขึ้น งานวิจัยของปานใจ จารุณนิช (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

ทักษะทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองมีทักษะทางภาษาด้านการพูดสูงขึ้น และงานวิจัยของอนงค์ วรพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และการเล่านิทานแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติมีทักษะทางภาษาการอ่านและการเขียนสูงขึ้น

การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กสามารถนำมาใช้เป็นทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้วิชาการทุกด้านนั้น รูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) เป็นทางเลือกหนึ่งของครูที่จะนำมาใช้เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนในชั้นเรียน (Driscoll. 1994 : 333) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน และมีกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาที่เป็นไปตามหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามราศี ทองสวัสดิ์ (2541 : 3-7) และวรนาท รักสกุลไทย (2537 : 170-175) กล่าวถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ปัจจุบันครูในโรงเรียนหรือสถานศึกษาปฐมวัยหลายแห่งนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบประถมศึกษามาใช้กับเด็กปฐมวัยโดยไม่คำนึงถึงศักยภาพของเด็กว่าสามารถรับรู้และเข้าใจได้หรือไม่ วิธีการที่ใช้คือการเรียนอ่านเขียน ให้เด็กจดจำตัวอักษรและสะกดคำ เด็กได้รับการฝึกทักษะทางภาษาจากการคัดเขียนแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กปฐมวัยขาดโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะทางภาษาอย่างเหมาะสมตามวัย ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการขาดแคลนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความหลากหลายเพื่อให้ครูได้เลือกใช้ตามความสนใจของตน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบประถมศึกษามาใช้กับเด็กปฐมวัย โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมจะต้องเน้นประสบการณ์สำคัญทางภาษาที่เด็กควรได้รับมากกว่าสาระการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เนื่องจากทักษะทางภาษาทุกด้านจะต้องพึ่งพาอาศัยกันตามหลักการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Sowers. 2000 : 2)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักพัฒนาการ หลักการเรียนรู้ และหลักการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้ครูที่มีความสนใจการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ แต่ยังไม่มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ได้มีโอกาสนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในชั้นเรียน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน คือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

ของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ (Bruner's Cognitive Development Theory) ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวทสกี้ (Vygotsky's Sociocultural Theory) ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย (Gagné's Theory of Conditions of Learning) และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ (Dewey's Educational Perspective) รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบภาษา ธรรมชาติ (Whole Language Approach) และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach) เมื่อนำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบมาบูรณาการสร้างเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อ เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย เรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะสร้าง ทดสอบประสิทธิภาพ และเผยแพร่รูปแบบ การเรียนการสอนแบบ SPARPS ทั้งนี้เพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อ เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้ครูได้นำรูปแบบการเรียน การสอนแบบ SPARPS ที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษา ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทาง ภาษาของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ซึ่งเป็น กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็น ขั้นตอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งของครูที่จะนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษา ของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550
2. ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน
2. ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่สมัครใจนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปทดลองใช้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้
 - 1.1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
 - 1.2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 การฟัง
 - 2.2 การพูด
 - 2.3 การอ่าน
 - 2.4 การเขียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และนำมาทดสอบประสิทธิภาพโดยการทดลองสอน รวมทั้งเผยแพร่ให้ครูปฐมวัยทดลองใช้ กระบวนการดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประเมินรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ แบบสังเกตทักษะทางภาษา และแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษา ทดลองนำร่องและปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง เกณฑ์การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน คือ ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

1.2 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี เกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน คือ เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1.3 การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปให้ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี ทดลองใช้ เกณฑ์การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน คือ ครูปฐมวัยประเมินว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

2. รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ เด็กมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการตอบคำถามของครูด้วยการอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น ส่วนครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สร้างจากการบูรณาการแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานคือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวทสกอสกี ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยชั้นการเรียนการสอน 6 ชั้น ดังนี้

1. **ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)** หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้

2. **ขั้นวางแผน (Plan : P)** หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน

3. **ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)** หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษาในห้องเรียน

4. **ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)** หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร

5. **ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)** หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

6. **ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)** หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจดบันทึกคำตอบลงบนกระดานแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน

3. รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบด้วยขั้นการเรียนการสอน 3 ขั้น ดังนี้

1. **ขั้นนำ** หมายถึง การเตรียมเด็กให้พร้อมและกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะร่วมกิจกรรมซึ่งจะใช้ระยะเวลาสั้นๆ กิจกรรม ได้แก่ การร้องเพลง คำคล้องจอง และปริศนาคำทาย

2. **ขั้นสอน** หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ ได้แก่ การสนทนา ซักถาม และอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง การทัศนศึกษา และการประกอบอาหาร

3. **ขั้นสรุป** หมายถึง การสรุปสิ่งที่ได้เรียนไปทั้งหมดให้เด็กเข้าใจดียิ่งขึ้น กิจกรรม ได้แก่ คำถาม เพลง คำคล้องจอง และเกม

4. ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง การใช้ภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

4.1 การฟัง หมายถึง การใช้สมาธิ และความตั้งใจในการรับรู้เสียงพูดที่ได้ยินผ่านประสาทสัมผัสทางหูอย่างเข้าใจความหมาย และสามารถตีความเชื่อมโยงคำ วลี และประโยคได้อย่างกลมกลืนกับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่

4.1.1 การเข้าใจความหมาย หมายถึง การรับรู้เสียงพูด และเกิดความเข้าใจ สามารถตีความคำ วลี และประโยคให้มีความหมายตามความรู้และประสบการณ์ของตน

4.1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง หมายถึง การรับรู้เสียงพูด และเกิดความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตามคำสอน คำแนะนำ และคำบรรยายได้อย่างถูกต้อง

4.2 การพูด หมายถึง การเปล่งเสียงพูดที่มีความชัดเจน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกไปสู่ผู้ฟัง โดยนำคำและวลีมาเชื่อมโยงเป็นประโยคที่มีความหมาย และมีรายละเอียดได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเรื่องราวต่อเนื่องและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ได้แก่

4.2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ หมายถึง การเปล่งเสียงเรียกชื่อสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจน และสามารถบอกถึงบริบทที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้เพื่อแสดงถึงการรู้จักและเข้าใจคำศัพท์

4.2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวด้วยการเปล่งเสียงพูดที่มีความชัดเจน เป็นประโยคที่สมบูรณ์ประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม ได้อย่างคล่องแคล่ว และมีความต่อเนื่อง เป็นเรื่องราวที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาพ

4.3 การอ่าน หมายถึง การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา และสามารถแปลความหมายของภาพ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ ให้เป็นคำ วลี และประโยค โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว ได้แก่

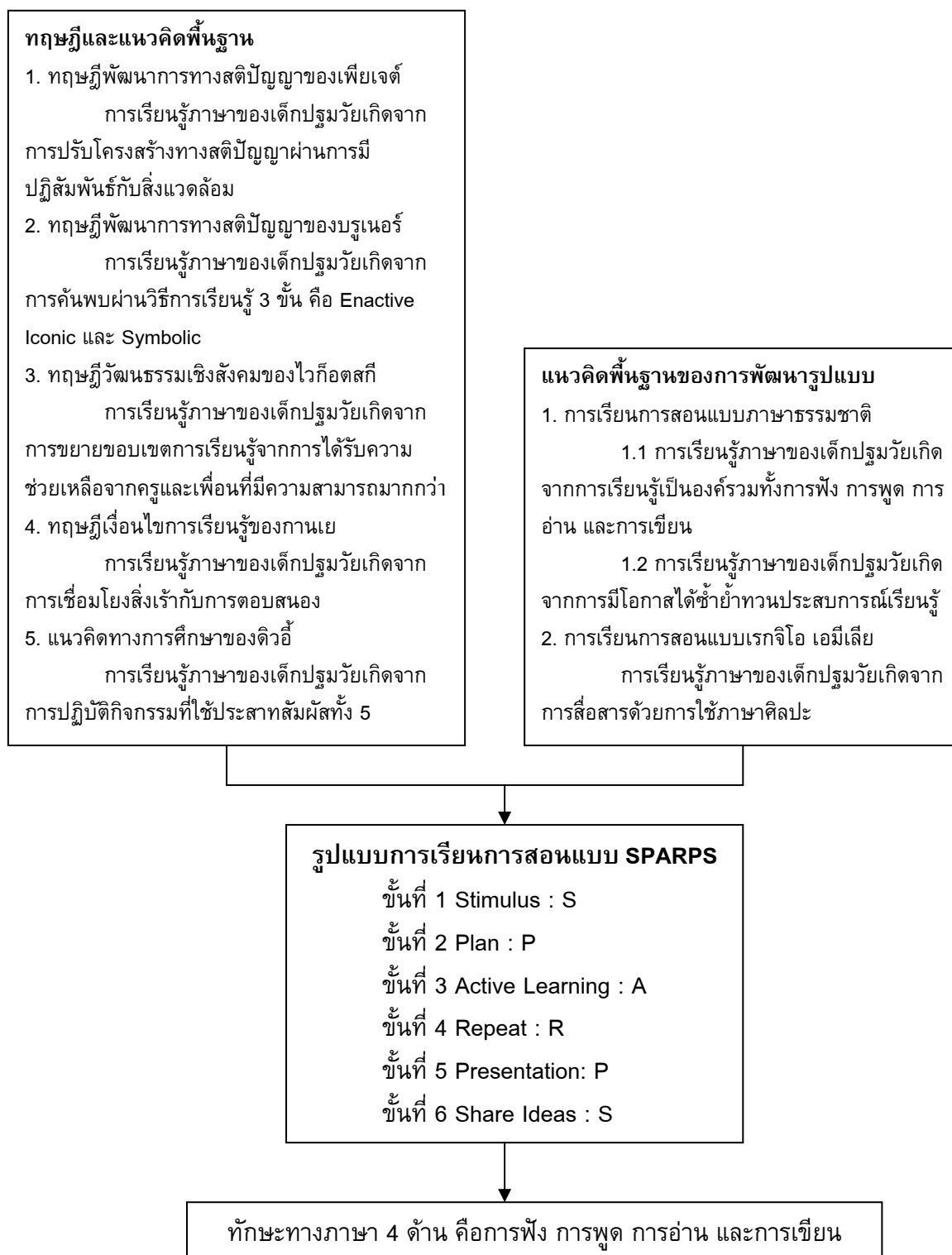
4.3.1 การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง หมายถึง การมองเห็น สังเกต และรับรู้ถึงความเหมือน และความแตกต่างของภาพ สามารถจำแนกและจัดหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง

4.3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ หมายถึง การแปลความหมายของภาพออกมาเป็นคำ วลี และประโยคที่มีความหมาย เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังอย่างต่อเนื่อง

4.4 การเขียน หมายถึง การจับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง สามารถควบคุมกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กับสายตาซึ่งเป็นพื้นฐานในการเขียนภาพหรือเส้นที่มีความสมบูรณ์ ได้แก่

การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ หมายถึง การมองเห็น สังเกต และสามารถจดจำภาพหรือเส้นที่เป็นต้นแบบ เพื่อถ่ายทอดด้วยการเขียนตามแบบได้อย่างถูกต้อง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 องค์ประกอบของภาษา
 - 1.4 ทักษะทางภาษาด้านการฟัง
 - 1.5 ทักษะทางภาษาด้านการพูด
 - 1.6 ทักษะทางภาษาด้านการอ่าน
 - 1.7 ทักษะทางภาษาด้านการเขียน
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน
 - 2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์
 - 2.3 ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวทสกอสกี
 - 2.4 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย
 - 2.5 แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้
3. การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.1 แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.2 หลักการสอนแบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.3 การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.4 การประเมินผลการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.5 การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ
4. การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย
 - 4.1 แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย
 - 4.2 หลักการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย
 - 4.3 การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย
 - 4.4 การประเมินผลการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย

- 4.5 การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย
- 4.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย
- 4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย
- 5. กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
 - 5.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
 - 5.2 ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
 - 5.3 รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1. ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

1.1 ความหมายของภาษา

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม (2541 : 1-2) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง เครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ประกอบด้วยการติดต่อ ระเบียบของการติดต่อ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนความคิดและความเข้าใจในลักษณะของการติดต่อนั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 106) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง ระบบการเปล่งเสียง และการเขียนสัญลักษณ์ซึ่งคนในสังคมเรียนรู้และใช้ในการทำงานเดียวกัน

วิทยากร เชียงกูล (2548 : 142) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง เครื่องมือในการให้และรับข้อมูลเพื่อสื่อความหมายถึงความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ฟิชเชอร์ (Fisher. 1992 : 18) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง ทักษะสำคัญ 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

บรอมีลี (Vukelich; Christie; & Enz. 2002 : 2 ; citing Bromley. 1998. *Language arts : Exploring connections.*) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง ระบบสัญลักษณ์ซึ่งถ่ายทอดความหมาย ประกอบด้วยเสียงและตัวพิมพ์ ในระดับปฐมวัยแบ่งภาษาออกเป็น 2 ประการ ประการแรกคือ ภาษา หมายถึง ภาษาวาจาหรือการติดต่อสื่อสารด้วยการพูดและการฟัง ประการที่ 2 คือการรู้หนังสือ หมายถึง การอ่านและการเขียนหรือการสื่อสารผ่านตัวพิมพ์

สรุปได้ว่า ภาษา หมายถึง ระบบสัญลักษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ระหว่างผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน รวมทั้งเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในระดับปฐมวัย ภาษา หมายถึง ภาษาวาจา คือ การพูดและการฟัง และการรู้หนังสือ หมายถึง การอ่านและการเขียน

1.2 ความสำคัญของภาษา

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม (2541 : 2) กล่าวถึง ความสำคัญของภาษา ว่าภาษาเป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน ช่วยให้เกิดมี

พัฒนาการทางสังคม เกิดความอบอุ่นมั่นคง เกิดการเรียนรู้ และมีแนวคิด ความรู้สึก ตลอดจนเจตคติ ซึ่งสอดคล้องกับดวงเดือน ศาตวรรษ (2529 : 214-215) ที่กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย ความคิด และความเข้าใจ ก่อให้เกิดกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) ภาษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการสื่อความหมาย ความคิด ความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน นอกจากนี้ภาษายังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและพัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัย

1.3 องค์ประกอบของภาษา

ภาษามีองค์ประกอบสำคัญ 5 ระดับ คือ (Vukelich; Christie; & Enz. 2002 : 18-21)

1. ระบบเสียง (Phonology) เป็นหน่วยเล็กที่สุดของภาษา เด็กเรียนรู้ระบบเสียงจากการให้ความสนใจกับความแตกต่างของเสียงเมื่ออายุ 6-8 เดือน

2. ลักษณะคำพูด (Morphology) เป็นหน่วยเล็กที่สุดของการมีความหมายของเสียงในภาษา เด็กนำระบบเสียงมาสร้างเป็นลักษณะคำพูดเมื่ออายุประมาณ 1 ปี

3. การสร้างประโยค (Syntax) เป็นการนำลักษณะคำพูดมาเรียงเป็นประโยคหรือไวยากรณ์ เด็กเริ่มพูดประโยคความเดียว ได้แก่ ประโยคคำสั่ง ประโยคปฏิเสธ และประโยคคำถามเมื่ออายุ 2-3 ปี และเด็กสามารถใช้คำนามและคำสรรพนามได้ถูกต้องเมื่ออายุ 5-7 ปี

4. ความหมาย (Semantics) เด็กรู้ความหมายของคำศัพท์และรู้บริบทในการใช้คำศัพท์ ในระยะแรกเด็กใช้คำพูดเดียวแทนประโยคทั้งหมด และเด็กจะสามารถแยกคำออกจากประโยคและเข้าใจความหมายในลักษณะรูปธรรมได้เมื่ออายุ 2-7 ปี

5. การใช้ภาษา (Pragmatics) เด็กสามารถเรียนรู้การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและบริบทของสังคม ซึ่งเด็กต้องอาศัยการพัฒนาการเรียนรู้ระบบเสียง ลักษณะคำพูด การสร้างประโยค และความหมายมาก่อนหน้าที่จะเข้าใจการใช้ภาษา

สรุปได้ว่า ภาษามีองค์ประกอบ 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่การเชื่อมโยงเสียงที่ได้ยินให้มีความหมาย เรียกว่า ระบบเสียง การผสมกันของเสียงให้เป็นคำศัพท์ที่มีความหมาย เรียกว่า ลักษณะคำพูด การนำคำมาเรียงต่อกัน เรียกว่า การสร้างประโยค การเข้าใจคำที่อยู่ในบริบท เรียกว่า ความหมาย และการเรียนรู้ภาษาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เรียกว่า การใช้ภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาให้แก่เด็กปฐมวัยควรเน้นเรื่องเสียง ไวยากรณ์ และความหมาย

1.4 ทักษะทางภาษาด้านการฟัง

1.4.1 ความหมายของการฟัง

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 83) กล่าวว่า การฟัง หมายถึง การแปลความหมายของเสียงที่ได้ยินโดยใช้สมาธิหรือความตั้งใจจนเกิดความเข้าใจ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 79) กล่าวว่า การฟัง หมายถึง การได้ยินเสียงอย่างเข้าใจความหมาย สามารถตีความสิ่งที่ได้ยิน และสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้ยินกับประสบการณ์ได้

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 147) กล่าวว่า การฟัง หมายถึง การรับรู้เรื่องราวด้วยประสาทสัมผัสทางหู

สรุปได้ว่า การฟัง หมายถึง การรับรู้เสียงผ่านประสาทสัมผัสทางหูอย่างเข้าใจ ความหมาย สามารถตีความ และเชื่อมโยงเสียงที่รับรู้กับประสบการณ์ได้

1.4.2 ความสำคัญของการฟัง

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 89) กล่าวถึงความสำคัญของการฟังว่าการฟังเป็นส่วนสำคัญของการพูด การอ่าน และการเขียน เป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุดซึ่งช่วยให้เกิดปัญญา ช่วยขยายความรู้ ความคิดและประสบการณ์ ช่วยในการเลือก ประเมิน และตัดสินใจ ช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน นอกจากนี้ มาซาโด (Machado. 1995 : 71) กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีกว่าทักษะด้านอื่น

สรุปได้ว่า การฟังมีความสำคัญ เนื่องจากการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุดและมีส่วนสำคัญต่อการพูด การอ่าน และการเขียน การฟังช่วยให้ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ความสนุกสนาน สร้างมนุษยสัมพันธ์ และส่งผลต่อการเลือก ประเมิน และตัดสินใจ นอกจากนี้ การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีกว่าทักษะด้านอื่น

1.4.3 พัฒนาการฟัง

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 178-179) และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 148) กล่าวถึงพัฒนาการฟังของเด็กปฐมวัยไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปี เข้าใจคำและประโยคง่ายๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์ เสียงที่สะกิดใจ เรื่องง่ายๆ สั้นๆ เพลงกล่อมเด็ก คำซ้ำ และมักเลียนแบบเสียง

เด็กอายุ 3 ปี ชอบฟังเสียงที่ได้ยินคุ้นหู ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังได้ไม่นานแต่จะฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ

เด็กอายุ 4 ปี ฟังเรื่องได้นานขึ้นแต่ยังชอบให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสองอยู่ อาจเลือกหนังสือมาให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง เริ่มตีความหมายเรื่องที่ฟัง เช่น ถามคำถามหรือต่อเรื่องได้ ชอบฟังเรื่องซ้ำๆ สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

เด็กอายุ 5 ปี ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง และคำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น สามารถเข้าใจคำพูดข้อความยาวๆ ได้

เด็กอายุ 6 ปี ฟังเรื่องราวที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์รอบตัวอย่างเข้าใจ

สรุปได้ว่า เด็กมีพัฒนาการฟังเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นก็จดจำและสื่อออกมาเลียนแบบเป็นภาษาพูดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่การเขียนและการอ่านต่อไป

1.4.4 แนวทางส่งเสริมการฟัง

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 167-169) กล่าวถึง แนวทางส่งเสริมการฟังของเด็กปฐมวัยว่านอกจากครูจะใช้หนังสือนิทานแล้ว ครูอาจใช้สื่ออื่นในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะด้านการฟังของเด็ก ได้แก่ โคลงกลอน คำสัมผัสและร้อยแก้ว เพลง ดนตรีและจังหวะ การเชิดหุ่น เกมทายปัญหา เกมกระดาน การปฏิบัติตามคำสั่ง และการศึกษาออกสถานที่ ซึ่งสอดคล้อง

กับเยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 79) ที่กล่าวว่า ครูควรใช้นิทานและบทร้อยกรองเข้ามาใช้ฝึกทักษะการฟังโดยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างครูกับเด็ก รวมทั้งหาหัวเรื่องที่เด็กสนใจ ได้แก่ เหตุการณ์ประจำวัน และการเตรียมการไปทัศนศึกษา เพื่อสนทนากับเด็กและฝึกให้เด็กแยกเสียงต่างๆ นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 148) กล่าวว่า ลักษณะของการจัดกิจกรรมอาจนำไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้หรือจัดแยกเป็นกิจกรรมอิสระก็ได้

สรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมการฟังของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมมีหลายรูปแบบ เช่น การสนทนา การฟังนิทาน การฟังเพลง การฟังเสียงดนตรี การแยกเสียงต่างๆ การเชิดหุ่น การเล่นเกม การฟังคำสั่ง การศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการฟังสามารถสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้หรือจัดอย่างอิสระก็ได้

1.5 ทักษะทางภาษาด้านการพูด

1.5.1 ความหมายของการพูด

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 99) กล่าวว่า การพูด หมายถึง การสื่อความหมายอย่างหนึ่งโดยใช้น้ำเสียง ภาษา กิริยาท่าทางเพื่อถ่ายทอดไปให้ผู้ฟังรู้หรือเข้าใจความต้องการ

รังสรรค์ จันต๊ะ (2542 : 86) กล่าวว่า การพูด หมายถึง กระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ผู้พูดจะเป็นผู้ส่งสารอันเป็นเนื้อหาสาระของข้อมูล ความรู้ กับอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการและความคิดเห็นของตนเองประกอบกิริยาท่าทางส่งไปยังผู้ฟังหรือผู้รับสาร เพื่อให้ได้รับทราบและเกิดการตอบสนอง

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 86) กล่าวว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา อากัปกิริยา ท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เกิดความเข้าใจและตอบสนอง

สรุปได้ว่า การพูดเป็นการสื่อสารของมนุษย์โดยใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา และ อากัปกิริยาเพื่อถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด และความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง

1.5.2 ความสำคัญของการพูด

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542 : 63-64) กล่าวถึงความสำคัญของการพูดว่าการพูดเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการติดต่อสื่อสารอันนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต และเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะทางภาษาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ วรรณิ โสมประยูร (2537 : 186) กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากที่สุด เพราะการพูดเป็นเครื่องมือสื่อความรู้ และความคิดที่รวดเร็วและแพร่หลายได้ผลดี

สรุปได้ว่า การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญซึ่งใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้และความคิดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ

1.5.3 พัฒนาการพูด

พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537 : 63-66) และนิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 179) กล่าวถึง พัฒนาการพูดของเด็กปฐมวัยไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

เด็กอายุแรกเกิดถึง 2 ปี เด็กแรกเกิดจะร้องไห้และทำท่าทาง เมื่อเปล่งเสียงจะเป็นคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคล และคำกริยาที่แสดงอาการของท่าทาง เด็กอายุ 18 เดือน สามารถพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ปี เด็กมักจะตั้งคำถามว่าอะไรทำไม มีคำว่า “ไม่” ติดปาก พยายามพูดคำง่าย ๆ พูดประโยคสั้น ๆ และสามารถเรียกชื่อต่าง ๆ ได้

เด็กอายุ 3 ปี สามารถตั้งคำศัพท์ใหม่หรือเรียกชื่อสิ่งใหม่ซึ่งตนไม่ทราบมาก่อน สามารถสนทนาโต้ตอบได้ แต่ยังคงใช้คำง่าย ๆ และประโยคสั้น ๆ ที่มี 3-4 คำ อาจพูดคนเดียว และชอบถามคำถามประเภท “ทำไม” กับผู้ใหญ่

เด็กอายุ 4 ปี เริ่มมีคำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้เร็วและนำไปใช้แสดงความคิด ท่าทางและความรู้สึก เชื่อมคำได้มากขึ้น รู้จักนำกฎไวยากรณ์ไปใช้ บางทีพูดคนเดียวคุยกับเพื่อนในฝัน ชอบทดสอบภาษาและใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี สามารถใช้ประโยคยาว ๆ ที่มีคำ 6-8 คำได้ ใช้ภาษาได้ถูกกาลเทศะมากขึ้น ชอบพูดมาก ชอบใช้ประโยค “เพราะว่า” รู้คำศัพท์กว้างขึ้น สามารถใช้คำพูดเปรียบเทียบวัตถุ 2 สิ่งได้

เด็กอายุ 6 ปี ชอบสนทนากับเพื่อนหรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่นสิ่งของ ศรีเรื่อน แก้วกังวาล (2540 : 229-230) กล่าวถึง พัฒนาการพูดของเด็กปฐมวัย ดังนี้
 ขั้นที่ 1 ขั้นปฏิบัติการสะท้อน (reflexive vocalization) แรกเกิดถึงอายุหนึ่งเดือนครึ่ง การใช้ภาษาของเด็กเป็นแบบปฏิบัติการสะท้อน เป็นไปโดยอัตโนมัติและไม่มี ความหมาย แต่เมื่ออายุหนึ่งเดือนทารกจะเปล่งเสียงต่างกันตามความรู้สึก

ขั้นที่ 2 ขั้นเล่นเสียง (babbling stage) อายุเฉลี่ยของทารกต่อจากขั้นที่ 1 จนถึงอายุ 8 เดือน ทารกได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเอง เล่นเสียง (vocal play) ที่ไม่มีความหมาย

ขั้นที่ 3 ขั้นเลียนเสียง (lalling stage) ทารกอายุประมาณ 9 เดือน เริ่มสนุกที่จะเลียนเสียงผู้อื่น นอกจากการเล่นเสียงของตนเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นเลียนเสียงได้ถูกต้องยิ่งขึ้น (echolalia) ทารกอายุประมาณ 1 ปี ยังคงเลียนเสียงผู้ที่แวดล้อมเขา และทำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น เลียนเสียงตัวเองน้อยลง

ขั้นที่ 5 ขั้นเห็นความหมายของเสียงที่เด็กเลียน (true speech) ทารกอายุ 1 ปีขึ้นไป การเรียนความสัมพันธ์ของเสียงกับความหมายก้าวหน้าขึ้น ระยะแรกเด็กพูดคำเดียวก่อน ต่อมาจึงอยู่ในรูปของวลีและประโยค

สรุปได้ว่า พัฒนาการพูดของเด็กเริ่มจากการร้องไห้ พยายามเปล่งเสียง ผีกพูดจากการเลียนแบบและพัฒนาภาษาพูดจากการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นด้วยการพูดคำ วลี และประโยค

1.5.4 แนวทางส่งเสริมการพูด

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 170-172) กล่าวถึง แนวทางส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การสนทนา การใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) การซักถามเกี่ยวกับนิทานหรือใช้หนังสือนิทานแบบไม่มีคำบรรยาย (Wordless Story Book) เพื่อให้เด็กแต่ง

เรื่องขึ้นเอง การร้องเพลง การเชิดหุ่น การทำอาหาร และการอภิปรายเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับเยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 75-76) ที่กล่าวว่า ครูควรสนทนากับเด็กถามคำถามให้เด็กตอบ อ่านนิทานหรือหนังสือให้เด็กฟัง ให้เด็กเล่าประสบการณ์ของตนเอง และฝึกท่องจำคำคล้องจอง เพลง และทำท่าประกอบ นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 147) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาการพูดต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก เริ่มจากให้รู้คำศัพท์ รู้จักความหมายของคำ ต่อไปจึงเป็นการสอนสร้างประโยคง่ายๆ เมื่อเด็กเข้าใจมากขึ้นและมีความพร้อมต้องให้เด็กทำกิจกรรมสนทนาและกิจกรรมเล่าเรื่องราวใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

สรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมมีหลายรูปแบบ เช่น การสนทนา การซักถาม การอภิปราย การเชิดหุ่น การท่องคำคล้องจอง การร้องเพลง การทำอาหาร เป็นต้น ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพูดต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก

1.6 ทักษะทางภาษาด้านการอ่าน

1.6.1 ความหมายของการอ่าน

บันลือ พงกษะวัน (2532 : 2) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ออกเป็นคำพูดโดยการผสมเสียงเพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 219) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการค้นหาความหมายจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ซึ่งผู้อ่านจะรับรู้ด้วยสายตาจนแล้วจึงทำความเข้าใจ

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยการแปลออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538 : 2) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

แบทเลอร์ และเคลย์ (นิตยา ประพฤติกิจ. 2539 : 2 ; อ้างอิงจาก Batler and Clay. 1993) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การถ่ายทอดความหมายจากคนหนึ่งโดยอาศัยภาษาเป็นสื่อ โดยผู้เขียนถ่ายทอดความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจตามความคิดและเจตนาของผู้เขียน

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองในการค้นหาความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

1.6.2 ความสำคัญของการอ่าน

วรรณิ์ โสมประยูร (2534 : 154) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะปัจจุบันต้องอาศัยทักษะการอ่านในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นทั้งในกิจส่วนตัว การศึกษา การประกอบอาชีพ และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ซึ่งสอดคล้องกับบันลือ พงกษะวัน (2532 : 10-11) ที่กล่าวว่า นอกจากการอ่านจะเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษา การอ่านยังมีความสำคัญคือ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ฟินิจ เลือก และตัดสินใจ ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความ

ผลิตเพลินและช่วยพัฒนาจิตใจ นอกจากนี้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537 : 6) สรุปความสำคัญของการอ่านว่าการอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาด้วยวิธีการอื่น ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการขณะอ่าน ส่งเสริมให้สมองดีและมีสมาธิ ก่อให้เกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง ผู้รักการอ่านจะรู้สึกมีความสุข อีกทั้งการอ่านยังสามารถทำได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง หนังสือที่อ่านก็มีหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น รวมทั้งสามารถเก็บไว้ได้นาน

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็น และเป็นความต้องการของมนุษย์ในการเรียนรู้ การอ่านเป็นทักษะความสามารถทางภาษาที่ต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ภาษาและพัฒนาการอ่านให้องงามต่อไป

1.6.3 พัฒนาการอ่าน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 180) กล่าวถึงพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปี อาจจำสิ่งของได้ สามารถเปิดหนังสือ ชี้และเรียกชื่อได้ถูกต้อง

เด็กอายุ 3 ปี อาจรู้จักคำง่าย ๆ บางคนใช้วิธีท่องจำ บางคนก็จำได้เอง

เด็กอายุ 4-5 ปี บอกได้ถูกกว่าคำไหนเหมือนหรือต่างกัน จำคำได้บ้าง

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 69) กล่าวถึง พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยแบ่งระดับอายุเด็กออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

เด็กอายุ 2-4 ปี ชอบคำคล้องจอง บทเพลงกล่อม เพลง เริ่มจำคำศัพท์ใหม่ๆ และชอบหนังสือที่มีรูปภาพมากๆ

เด็กอายุ 4-6 ปี เริ่มมีความคิดคำนึง จินตนาการมากขึ้น ชอบเรื่องนางฟ้า เทวดา นิทาน นิยาย สนใจอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ ต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิต สิ่งแวดล้อม และชอบหนังสือที่มีรูปภาพ

ไบรอัน (Brian. 1992 : 15-19) กล่าวถึงพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. ขั้นก่อนการอ่าน เป็นขั้นตอนสำคัญในการเรียนอ่านของเด็กแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

1.1 ก่อนการอ่าน (Early Emergent) เด็กเรียนรู้การอ่านโดยใช้หนังสือเป็นแนวทางในการอ่านโดยการจำเรื่องราว รูปภาพในแต่ละบท การเปิดหนังสือจากซ้ายไปขวา

1.2 การแรกเริ่มอ่าน (Emergent Reading) เด็กเริ่มเรียนรู้ในการแยกแยะเรื่องราว โคลงกลอน และร้องเพลง เริ่มเรียนรู้ในการอ่านและตอบสนองต่อเรื่องราวในหนังสือ

2. ขั้นการเริ่มอ่าน (Early Reading) เด็กเริ่มเรียนอ่าน ต้องการสื่อและหนังสือหลากหลายในการสนับสนุนทักษะการอ่านอย่างมีระบบ เรียนรู้เรื่องราวในหนังสือและเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และเข้าใจถ้อยคำที่เป็นประโยคว่าเป็นประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่สำคัญสามารถโยงภาพเข้ากับคำหรือตัวหนังสือ และเริ่มใส่ใจกับการออกเสียงตามคำ

3. ขั้นการอ่าน (Fluency Reading) เด็กเรียนอ่านและเพิ่มพูนคำศัพท์ ต้องการเวลาในการอ่านอย่างอิสระ ฝึกหัดและจัดระบบด้วยตนเอง เด็กอาจจะไม่มั่นใจแต่พยายามที่จะจำคำ สังเกต และใช้ตัวบ่งชี้ เช่น ภาพ การออกเสียงเริ่มพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยดำเนินไปตามลำดับอายุ เริ่มจากการดูและจดจำรูปภาพ การเชื่อมโยงภาพเข้ากับคำ และการอ่านคำศัพท์

1.6.4 แนวทางส่งเสริมการอ่าน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 177-178) กล่าวถึง แนวทางส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การเล่นเกมที่ต้องอาศัยการฟังและการออกเสียง การจัดหามุมหรือสถานที่สงบสบาย มีเบาะและหมอนสำหรับให้เด็กได้นั่งอ่านหนังสือโดยหนังสือจะต้องมีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก การเล่นเกมจับคู่ภาพที่มีลักษณะเหมือนกันหรือแตกต่างกัน การเปรียบเทียบคุณสมบัติและการจัดประเภทสิ่งของ การจัดลำดับรูปภาพ การใช้แผ่นป้ายนิเทศวิธีทำอาหาร การใช้ตารางรูปตัวอักษรและตัวเลข การจัดหาสมุดเปล่าให้เด็กคนละเล่มเพื่อกระตุ้นให้เด็กเขียนหรือวาดภาพ และการเปิดโอกาสให้เด็กเล่าเกี่ยวกับงานศิลปะของตน ซึ่งสอดคล้องกับเยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 74) ที่กล่าวว่า ให้เด็กอ่านคำจากประสบการณ์และจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ให้เด็กอ่านหนังสือสำหรับเด็ก นิทาน และฝึกอ่านตัวอักษร นอกจากนี้กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 149) กล่าวว่า การสอนอ่านของเด็กเริ่มจากการให้เด็กเห็นคำ เข้าใจความหมาย แล้วสร้างความคุ้นเคยด้วยการเห็น การอ่านและฝึกให้ทำจะทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการอ่าน การฝึกใช้คำของเด็กปฐมวัยมีกิจกรรมการพูด เล่าเรื่อง และคำคล้องจอง

สรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการอ่าน และการจัดกิจกรรมการอ่านให้แก่เด็กปฐมวัย เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกม การทำงานศิลปะ การทำอาหาร เป็นต้น

1.7 ทักษะทางภาษาด้านการเขียน

1.7.1 ความหมายของการเขียน

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534 : 7) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การสื่อความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 8) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง กระบวนการแสดงออกถึงความรู้สึก ความต้องการ และความคิดโดยผ่านการสื่อสารด้วยระบบเครื่องหมาย อันได้แก่ตัวอักษร สารสำคัญของการสื่อสารคือการสื่อความหมายที่ตั้งใจจะส่งมายังผู้รับ

สนธิ นิมเล็ก (2540 : 180) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การที่มนุษย์ประสงค์จะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความในใจของตนออกมาให้ผู้อื่นทราบโดยขีดเขียนเป็นสัญลักษณ์

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 172) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง การจับปากกาหรือดินสอลากไปมาบนกระดาษ แล้วสามารถบอกได้ว่ารอยขีดนั้นคืออะไร

จอห์น และแมรี (John; & Mary. 1995 : 232) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง รอยขีดๆ เขียนๆ ซึ่งมีความหมาย โดยจะเขียนเหมือนตัวอักษรจริงหรือไม่ก็ได้

สรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การสื่อสารผ่านระบบเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวอักษร เพื่อแสดงความคิด ความรู้สึกและความต้องการของตนออกมายังผู้รับ ส่วนการ

เขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง การขีดเขียนถ่ายทอดความคิดอย่างมีความหมายโดยเด็กสามารถบอกได้ว่าสิ่งที่เขียนคืออะไร

1.7.2 ความสำคัญของการเขียน

วรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 139) กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนว่าการเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ที่ต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ไปยังผู้อ่าน ช่วยให้ระบายอารมณ์ พัฒนาสติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี เช่น รู้จักสังเกต พิจารณา มีความตั้งใจ ความแม่นยำ ความเป็นระเบียบและความรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับนภดล จันทรพิชญ์ (2531 : 9) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดความรู้และเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ นอกจากนี้ กรรณิการ์ พวงเกษม (2534 : 31) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่เด็กได้แสดงออก เป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผล เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรีย์ และเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง

สรุปได้ว่า การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญในการสื่อสาร ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและประสบการณ์ไปยังผู้อ่าน นอกจากนี้การเขียนช่วยพัฒนาสติปัญญาและบุคลิกภาพของเด็ก

1.7.3 พัฒนาการเขียน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 179) และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547 : 150) กล่าวถึง พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

เด็กอายุ 2 ปี ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลม เลียนแบบการขีดเส้น จับดินสอหรือปากกาโดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อน และขีดเขียนเต็มหน้ากระดาษจนพอใจ

เด็กอายุ 3 ปี ลากเส้นเป็นรูปเหลี่ยม และเลียนแบบเส้นต่างๆ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโตๆ ชอบวาดและระบายสีภาพที่ออกมาจะใหญ่ ง่ายและไม่สมบูรณ์ จับดินสอได้อย่างถูกต้อง

เด็กอายุ 4 ปี จดจำอักษรบางตัวได้ จำชื่อตัวเองได้ อาจเขียนชื่อตัวเองได้หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอบวาดและระบายสี การวาดรูปคนแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้ง และร่างแบบหยาบๆ แต่วาดรูปร่างกลมและสี่เหลี่ยมได้ และสามารถเขียนเส้นตามรอยประได้

เด็กอายุ 5 ปี เขียนชื่อตัวเองได้ การเขียนพยัญชนะ ตัวเลขอาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางที่เขียนกลับหัว สามารถเขียนตัวเลขได้แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี จับดินสอหรือปากกาได้ดีขึ้น ชอบวาดและระบายสี สามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบ สามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

ซูลส์บาย (Morrow. 1993 : 241 ; citing Sulzby. 1985. *Reading Research Quarterly*) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการเขียน ดังนี้

1. การเขียนโดยผ่านการวาดรูป (Writing via drawing) เด็กใช้การวาดรูปเป็นพื้นฐานของการเขียนเพื่อใช้ในการสื่อสาร

2. การเขียนโดยผ่านการขีดๆ เขียนๆ (Writing via scribbling) เด็กมักขีดๆ เขียนๆ จากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง เด็กจะเคลื่อนดินสอเหมือนที่ผู้ใหญ่ทำ

3. การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ (Writing via letter-like forms) เด็กสามารถเขียนเหมือนตัวอักษรจริงแต่ไม่สมบูรณ์

4. การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ (Writing via reproducing will-learned units or letter strings) เด็กจะเขียนคัดลอกตัวอักษรเป็นชื่อตนเอง

5. การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น (Writing via invented spelling) เด็กส่วนใหญ่จะไม่ว่าการสะกดจริงทำอะไร ในการเขียนคำๆ หนึ่ง ตัวอักษรจะเป็นตัวแทนของคำนั้นทั้งหมด และจะมีบางคำเกินมาซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน

6. การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ (Writing via conventional spelling) เด็กจะเขียนเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามลำดับโดยเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิด พัฒนามาสู่การขีดๆ เขียนๆ การคิดแบบการเขียนของตัวเอง การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ การเขียนโดยการคิดสะกดขึ้นเองจนกระทั่งสามารถเขียนสะกดได้อย่างถูกต้อง

1.7.4 แนวทางส่งเสริมการเขียน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 174-175) กล่าวถึงแนวทางส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรม คือการฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Small Muscles) ได้แก่ ร้อยลูกปัด ผูกเชือก และรูตชิบ การฝึกความเข้าใจเรื่องซ้าย-ขวา และการทำงานศิลปะ เช่น วาดภาพ ละเลงสีแล้วใช้นิ้วเขียน (Finger Painting) ปะเศษกระดาษเป็นตัวอักษร เป็นต้น นอกจากนี้ มอร์โร (Morrow. 1993 : 245) กล่าวว่า ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก อ่านเรื่องราวที่หลากหลายให้เด็กฟัง จัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่สนุกสนานโดยมีอุปกรณ์หลากหลายในการเขียน สนับสนุนการเขียนทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม คอยให้ความช่วยเหลือในการเขียน เปิดโอกาสให้เด็กให้ความหมายสิ่งที่เขียนและเขียนคำจากต้นแบบ รวมทั้งหาโอกาสที่เหมาะสมในการสอนเขียน

สรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กให้ประกอบไปด้วยอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างหลากหลาย และการจัดกิจกรรม เช่น การเล่นเกม การทำงานศิลปะ และการเขียนในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่พบในปัจจุบันมีทั้งงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

1.8.1 งานวิจัยในประเทศ

บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน กิจกรรมสนทนาประกอบการอ่านตัวหนังสือและกิจกรรมสนทนาแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน กิจกรรมสนทนาประกอบการอ่านตัวหนังสือ และกิจกรรมสนทนาแบบปกติ มีพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และมุมบล็อกแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์มุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

รัญจวน ประโมจน์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬา สุขใส (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ มีความก้าวหน้าของพัฒนาการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมาพร สามเตี้ย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษา พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษามีพัฒนาการทางการพูดโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สนอง สุทธาอามาตย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารก่อนและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและด้านการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรวิภา สรรพกิจจานง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบแผนการเรียนรู้การสอนแบบฮาร์ทส (HEARTS Instruction Model) ที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย พบว่า แบบแผนมีความเหมาะสมสอดคล้อง สามารถนำไปพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นให้คะแนนรวมโดยใช้เกณฑ์ ค่าดัชนีความเหมาะสมของแบบได้เท่ากับ 4.60 และเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบ (IOC) ได้เท่ากับ 0.75 ผลการทดลองปรากฏว่า เด็กในกลุ่มทดลองมีความสามารถทางภาษาหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการฟัง การพูด และการเขียน ส่วนด้านการอ่านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สุชานันท์ สันติจิตรุ่งเรือง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ใช้กิจกรรมฝึกทักษะการเขียน พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์มีพัฒนาการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม และการจัดมุมประสบการณ์ รวมทั้งการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

1.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

นูแมน และรอสคอส (Neuman; & Roskos. 1990 : 214-221) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของศูนย์เล่นอิสระให้เป็นการเล่นสมมติ 4 เรื่อง คือที่ทำการไปรษณีย์ ห้องสมุด สำนักงาน และห้องครัวโดยเพิ่มวัสดุและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การอ่าน และการจัดประสบการณ์ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาสูงขึ้น

มอร์โร (Morrow. 1993 : 534-537) ได้ศึกษาการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในห้องเรียนของเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนขณะเล่น โดยแบ่งกลุ่มเด็กปฐมวัยให้เรียนรู้ในห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน 4 กลุ่ม กลุ่มแรก จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ หรือกระดานดินสอ และหนังสือโดยครูคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมการใช้วัสดุ กลุ่มที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมการเล่นสมมติเรื่องคลินิกสัตว์แพทย์ มีการจัดสถานที่โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่น และนำวัสดุในการอ่านเขียนมาประกอบการเล่น โดยมีครูแนะนำการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และการเล่น กลุ่มที่ 3 จัดสภาพแวดล้อมเหมือนกับกลุ่มที่ 2 แต่ไม่มีครูคอยแนะนำ และกลุ่มสุดท้าย เป็นกลุ่มควบคุม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 มีจำนวนเฉลี่ยของเด็กที่เข้าทำกิจกรรมและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านและการเขียนในระหว่างการเล่น เช่น การอ่านอักษร การเล่าเรื่อง การอ่านออกเสียง การอ่านให้เพื่อนฟัง การวาดภาพ การขีดเขียน การเขียนตามรอย การคัดลอกคำและประโยค มากกว่ากลุ่มที่ 3 และ 4

ควินทานิลลา (Quintanilla. 1994 : Abstracts) ได้ศึกษาการแสดงการยอมรับของครูต่องานเขียนของเด็ก โดยการเสริมแรงทางบวกด้วยคำพูดไพเราะและการเสริมแรงปกติ พบว่าเด็กที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกด้วยคำพูดไพเราะ มีพัฒนาการเขียนสูงขึ้นกว่าเด็กที่ได้รับการเสริมแรงปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จอห์นสตัน (Johnston. 1995 : Abstracts) ได้ศึกษาความสามารถทางการพูดและพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยต่อการมีปฏิสัมพันธ์การอ่านกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า เด็กปฐมวัยที่มีปฏิสัมพันธ์การอ่านกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 42 นาที มีความสามารถทางการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บลัด (Blood. 1996 : Abstracts) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษา การรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว จำนวน 67 โรงเรียน มีผู้ปกครองเข้าร่วม 56 คน พบว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตนาของผู้ปกครองในการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และการส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเองจนทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้การอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม การจัดมุมประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) ภาษาและการคิดมักถูกเรียกว่าเป็นกระบวนการของความรู้ความเข้าใจ คนเราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็แทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังนั้น เพียเจต์ (Piaget) นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์จึงได้เสนอทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่กล่าวถึงหน้าที่ของภาษาและการคิดกับลักษณะที่มามีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็ก เพียเจต์ เชื่อว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเกิดจากการที่บุคคลปะทะสังสรรค์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อม สร้างและทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับภาษา และรวบรวมประสบการณ์ใหม่ไปยังสิ่งที่ตนเข้าใจโดยการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับข้อมูลเดิมเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม พัฒนาการทางสติปัญญาดังกล่าวจะมีลักษณะเดียวกันในช่วงอายุเท่ากันและแตกต่างกันในช่วงอายุต่างกัน (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544 : 61) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. โครงสร้างทฤษฎี ประกอบด้วย การจัดและรวบรวม (Organization) และการปรับตัว (Adaptation) การปรับตัวนี้ประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือการซึมซับและดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) ซึ่งการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของทฤษฎีดังกล่าวจำเป็นต้องศึกษาคำต่อไปนี้ (Wadsworth. 1996 : 14-17)

1.1 การจัดและรวบรวม หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการต่างๆ ภายในเข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

1.2 การปรับตัว หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในสภาพสมดุล ประกอบด้วย การซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา

1.3 การซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้พบประสบการณ์ใหม่และให้ประสบการณ์เก่าที่มีอยู่รับประสบการณ์ใหม่เพื่อซึมซับรวมเข้าอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive Structure)

1.4 การปรับโครงสร้างทางสติปัญญา หมายถึง การเปลี่ยนโครงสร้างของสติปัญญาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่

1.5 สกีม่า (Schema) หมายถึง กระบวนการของพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างทางชีววิทยา สกีม่าแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ สกีม่าเกิดจากความรู้สึกของอวัยวะเคลื่อนไหว (Sensorimotor Schema) เป็นสกีม่าเบื้องต้นเกี่ยวกับประสาทสัมผัส และสกีม่าเกิดจากกระบวนการคิดการเข้าใจ (Cognitive Schema) เป็นสกีม่าในขั้นแรกที่ผ่านมากระบวนการในสมอง (Internalization) เพื่อตีความโดยนำประสบการณ์เก่ามาประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ใหม่

1.6 การสมดุล (Equilibration) หมายถึง การที่เด็กใช้ความสามารถเดิมที่มีอยู่มาปรับให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่างประสบการณ์ใหม่กับการรับรู้

2. องค์ประกอบที่เสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญามี 4 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรกคือ วุฒิภาวะ (Maturation) ในการพัฒนาสติปัญญาจะต้องจัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความพร้อมหรือวัยของเด็ก องค์ประกอบที่ 2 คือ ประสบการณ์ (Experience) มี 2 ชนิด ได้แก่ ประสบการณ์ที่เนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Physical Environment) และประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลและคณิตศาสตร์ (Logical-mathematical experience) องค์ประกอบที่ 3 คือ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) หมายถึง การที่พ่อแม่ ครู และคนที่อยู่รอบตัวเด็กจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็กด้วยกระบวนการซึมซาบประสบการณ์และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา และองค์ประกอบที่ 4 คือ กระบวนการพัฒนาสมดุลหรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Self-regulation) เพื่อปรับความสมดุลของพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นต่อไปอีกขั้นหนึ่งซึ่งสูงกว่า (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2548 : 49-50)

3. หลักพัฒนาการคือ พัฒนาการของเด็กเป็นไปตามวุฒิภาวะ เป็นกระบวนการที่แน่นอน นั่นคือพัฒนาการวัยหลังอาจทำนายได้จากลักษณะของวัยตอนต้น และพัฒนาการของเด็กเป็นไปตามการสะสมการเรียนรู้ (Learning) ที่ได้จากประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมและการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้พัฒนาการของเด็กยังอธิบายได้ด้วยการผสมผสานระหว่างทฤษฎีวุฒิภาวะ (Maturation Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) อีกด้วย (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. 2547 : 37)

4. ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา มี 4 ขั้น คือ ขั้นการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส (Sensorimotor) ขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Preoperational) ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete Operations) และขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal Operations) โดยขั้นพัฒนาการที่อยู่ในช่วงปฐมวัย ได้แก่ ขั้นการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสแรกเกิด-2 ปี เด็กจะซุกซนเคลื่อนไหวอยู่ไม่สุข เป็นความพยายามเข้าใจสิ่งแวดล้อมของเด็กโดยอาศัยประสาทสัมผัสและอวัยวะสัมผัส ทั้งนี้เป็นการสร้างสติปัญญาพื้นฐานของเด็กและเป็นการเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม และขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล อายุ 2-7 ปี พัฒนาการที่เด่นชัดที่สุดของเด็ก คือ พัฒนาการพูด เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูดและเข้าใจท่าทางที่สื่อความหมาย เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลและยกเหตุผลขึ้นอ้างอิงได้ เริ่มเข้าใจสัญลักษณ์และใช้ภาษาแทนความหมายของเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ (Piaget. 1976 : 18)

5. หลักการสอน มีดังนี้ (พรณี ชูทัย เจนจิต. 2538 : 156)

5.1 จัดการเรียนการสอนให้เด็กปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระตุ้นให้เด็กได้ลงมือกระทำโดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ตอบคำถามของเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออก

5.2 จัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม มีความเหมาะสม และมีจำนวนเพียงพอ

5.3 จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ให้เด็กได้รับประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหลากหลายในขอบเขตเนื้อหาที่แตกต่างกัน

5.4 จัดให้เด็กเรียนรู้จากแรงจูงใจและวินัยในตนเอง ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้เด็กได้แสดงพฤติกรรม และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

5.5 จัดการเรียนการสอนโดยไม่ควรเร่งขั้นพัฒนาการ

5.6 จัดการเรียนการสอนภาษาโดยคำนึงว่าเด็กรับรู้ส่วนรวม (whole) มากกว่าส่วนย่อย (part)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและการคิด คนเราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็แทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ โครงสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เริ่มตั้งแต่เด็กปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อม สร้างและทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับภาษาและชิมชาบหรือดูดซึมประสบการณ์ เมื่อมีประสบการณ์ใหม่เข้ามาเด็กจะเชื่อมโยงให้เข้ากับประสบการณ์เดิมซึ่งเรียกว่าการปรับตัวเพื่อให้เกิดการสมดุล องค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา คือวุฒิภาวะ ประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการพัฒนาสมดุล ตามหลักพัฒนาการของเพียเจต์นั้นนอกจากพัฒนาการของเด็กจะเป็นไปตามวุฒิภาวะแล้ว การเรียนรู้ก็เป็นส่วนหนึ่งของหลักพัฒนาการเช่นกันโดยเกิดขึ้นอย่างผสมผสานกัน ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ มี 4 ขั้น โดยขั้นพัฒนาการที่อยู่ในช่วงปฐมวัย คือขั้นการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส (Sensorimotor) และขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Preoperational) ในขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล พัฒนาการที่เด่นชัดที่สุด คือพัฒนาการพูด ในแต่ละขั้นพัฒนาการต้องอาศัยเวลาในการรวบรวมความรู้คิดเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญา การพัฒนาสติปัญญาทั้ง 4 ขั้น เป็นสิ่งที่มีความต่อเนื่องกันและเป็นไปตามขั้นตอนโดยขั้นพัฒนาการแต่ละขั้นจะเป็นรากฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไป การประยุกต์แนวคิดของเพียเจต์มาใช้ในการสอนมีหลักการ คือ ต้องให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม บูรณาการเนื้อหาการเรียนรู้ จูงใจเด็กให้อยากเรียนรู้ และสอนเด็กไปตามขั้นพัฒนาการ นอกจากนี้การสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องคำนึงว่าเด็กรับรู้เกี่ยวกับส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อยดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาควรสอนส่วนรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner's Cognitive Development Theory) บรูเนอร์ (Bruner) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญาโดยอาศัยแนวคิดของเพียเจต์เป็นหลัก แต่บรูเนอร์ไม่ได้คำนึงถึงอายุเป็นสำคัญเพราะเห็นว่ากิจกรรมที่

เด็กทำแม้จะสับสนเนื่องจากพัฒนาการทางสมองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต บุคคลก็ยังนำไปใช้แก้ปัญหาในช่วงหลังของชีวิตอีกด้วย ดังนั้นจึงสามารถสอนวิชาใดก็ได้โดยมีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการที่เหมาะสม (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2544 : 59-60) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. องค์ประกอบที่เสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบทางพันธุกรรม (Genetic Factors) องค์ประกอบทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Factors) และองค์ประกอบทางวัฒนธรรม (Cultural Factors) (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2547 : 46-47)

2. การเจริญเติบโตทางสติปัญญาเกิดจากการให้เด็กทำสิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เรียนรู้ภาษาจากการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เรียนรู้สัญลักษณ์ เรียนรู้การสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ เรียนรู้วัฒนธรรม และมีโอกาสตัดสินใจเลือกทำกิจกรรมที่ตนสนใจ (พัชรี สวนแก้ว. 2545 : 101)

3. ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา มี 3 ขั้น คือ ขั้นการกระทำ (Enactive) แรกเกิดถึง 2 ปี เด็กปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยการสัมผัสจับต้องด้วยมือ ผลักดึง รวมทั้งการที่เด็กใช้ปากกับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัว ขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) อายุ 5-8 ปี เด็กสามารถสร้างจินตนาการหรือมโนภาพ (imagery) ขึ้นในใจ และสามารถเข้าใจรูปภาพที่ใช้แทนของจริงแม้ว่าจะมีขนาดและสีเปลี่ยนไป และขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) เด็กใช้สัญลักษณ์ในการเรียนรู้สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นามธรรม สร้างและพิสูจน์สมมติฐานได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 213)

4. กระบวนการเรียนรู้ มี 3 ขั้น ขั้นแรกคือ การรับความรู้ (Acquisition) เป็นขั้นของการรับความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 คือ การแปลงรูปของความรู้ (Transformation) เป็นขั้นของการแปลงรูปความรู้ที่ได้รับมาให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน และขั้นสุดท้ายคือ การประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นของการประเมินผลว่าสิ่งที่ได้รับมาเป็นความรู้ใหม่ เมื่อผ่านขั้นการแปลงรูปของความรู้แล้วว่าดีหรือไม่ หรือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นเพียงใด (มาลี จุฑา. 2544 : 17)

5. หลักการสอน มีดังนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 298-299)

5.1 การสอนที่มีประสิทธิภาพเกิดจากปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับเด็ก ครูจะต้องเป็นต้นแบบ (Model) ที่ดีตั้งแต่ทัศนคติของครูที่มีต่อการสอนและการเรียนรู้ มีความเชื่อว่าเด็กมีแรงจูงใจภายใน (Self-Motivation) และมีความอยากรู้อยากเห็น ค้นพบสิ่งที่อยู่รอบตัวด้วยตนเอง ครูมีหน้าที่จัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อให้เด็กมีโอกาที่จะสำรวจค้นพบ

5.2 การจัดโครงสร้างของบทเรียน (Structure) ให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและธรรมชาติของบทเรียน ครูควรแนะนำให้เด็กค้นคว้าความสัมพันธ์ของสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูควรสำรวจความรู้พื้นฐานที่เด็กจำเป็นต้องมี ถ้าปรากฏว่าเด็กขาดความรู้พื้นฐานควรแนะนำให้เด็กเรียนรู้ก่อนเริ่มเรียนบทเรียนใหม่

5.3 การจัดลำดับความยากง่าย (Sequence) ของบทเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ลำดับขั้นของวิธีการที่ใช้เพื่อการเรียนรู้มี 3 วิธี วิธีแรก คือ การเรียนรู้ด้วยการกระทำมีประสบการณ์ตรงจากการจับต้องและสำรวจสิ่งแวดล้อม (Enactive mode of learning) มักเป็นวิธีที่เด็กเล็กใช้ วิธีที่ 2 คือ การเรียนรู้โดยใช้รูปภาพหรือวาดภาพในใจ (Iconic mode of learning) เหมาะสำหรับเด็กที่อยู่ในวัยการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรมของเพียเจต์ และวิธีที่ 3 คือ การเรียนรู้โดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic mode of learning) เป็นการเรียนรู้โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ

5.4 แรงเสริมด้วยตนเอง (Self-reinforcement) มีความหมายต่อเด็กมากกว่าแรงเสริมภายนอก (Extrinsic Reinforcement) ครูควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เด็ก และควรสอนให้เด็กตั้งความคาดหวังที่เป็นจริงได้และเหมาะสมกับความสามารถของตน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ กล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งเกิดจากการที่เด็กลงมือกระทำและค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยองค์ประกอบที่เสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญาคือพันธุกรรม ภาษาศาสตร์ และวัฒนธรรม ซึ่งหมายความว่า การเจริญเติบโตทางสติปัญญาของเด็กเกิดขึ้นจากการสะสมความคิด การใช้ภาษาสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู รวมทั้งการได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาจะพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนที่บรูเนอร์เรียกว่าขั้นพัฒนาการการเรียนรู้มี 3 ขั้น เริ่มจากวัยทารกมีวิธีการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมผ่านการใช้ประสาทสัมผัสเรียกว่าขั้นการกระทำ (Enactive) เมื่อเด็กโตขึ้นสามารถเรียนรู้จากภาพผ่านการจินตนาการเรียกว่าขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และท้ายที่สุดเด็กสามารถใช้สัญลักษณ์หรือภาษาในการเรียนรู้เรียกว่าขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเริ่มจากการรับรู้ และแปลงรูปของความรู้ที่ได้รับให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม รวมทั้งประเมินผลสิ่งที่ได้รับมาให้เป็นความรู้ใหม่ การประยุกต์ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์มาใช้ในการศึกษาสามารถกำหนดเป็นหลักการสอน คือการที่เด็กและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูจัดโครงสร้างของบทเรียนเหมาะกับวัยของเด็ก คำนึงถึงลำดับความยากง่าย และส่งเสริมให้เด็กอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.3 ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวโกตสกี

ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวโกตสกี (Vygotsky's Sociocultural Theory)

ไวโกตสกี (Vygotsky. 2005 : Online) นักจิตวิทยาชาวรัสเซียได้เสนอทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคม ซึ่งมีจุดเด่นในการให้ความสำคัญกับภาษาในฐานะเครื่องมือในการเรียนรู้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคม ไวโกตสกี เชื่อว่า พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มขึ้นสูงสุดตามศักยภาพได้ก็ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวโกตสกีมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ระดับของสติปัญญา แบ่งเป็น 2 ชั้น ชั้นแรกคือ ระดับสติปัญญาขั้นเบื้องต้น (Elementary mental processes) หมายถึง สติปัญญามูลฐานตามธรรมชาติบนพื้นฐานของระบบทางชีวภาพที่มนุษย์ทุกคนมีเหมือนกันโดยไม่ต้องเรียนรู้ และชั้นที่ 2 คือ ระดับสติปัญญาขั้นสูง (Higher mental processes) หมายถึง สติปัญญาที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูถ่ายทอดวัฒนธรรมให้โดยใช้ภาษา เด็กจะเรียนรู้ภาษา ทำให้เด็กเรียนรู้ความคิดรวบยอด สัญลักษณ์ต่างๆ ช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการคิด ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา (Vygotsky. 2005 : Online)

2. ขั้นพัฒนาการทางภาษา มี 3 ชั้น ชั้นแรกคือ ภาษาสังคม (Social Speech) แรกเกิดถึง 3 ปี เด็กใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดหรืออารมณ์ และควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น โดยใช้คำพูดพยางค์เดียว เช่น “ไม่” หมายความว่า “ไม่ชอบ” “ไม่ต้องการ” “ไม่ได้” ภาษาสังคมเป็นภาษาที่เด็กใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ชั้นที่ 2 คือ ภาษาที่พูดกับตนเอง (Egocentric Speech) อายุ 3-7 ปี เด็กใช้ภาษาพูดกับตนเองโดยไม่จำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับใคร เด็กมักจะใช้ภาษาลำกับสิ่งที่สั่งให้ทำงาน แม้ว่าจะพูดคนเดียวแต่มักจะออกเสียงให้ผู้อื่นได้ยินด้วย ภาษาที่พูดกับตนเองมีบทบาทสำคัญในการประสานความคิดและพฤติกรรม และชั้นที่ 3 คือ ภาษาที่พูดในใจเฉพาะตนเอง (Inner Speech) อายุ 7 ปีขึ้นไป การคิดทุกอย่างใช้ภาษาที่พูดในใจ ภาษาที่พูดในใจเป็นตัวแปรในการพัฒนาสติปัญญาขั้นสูง (Berk. 1998 : 226-227)

3. ขอบเขตการเรียนรู้ (Zone of Proximal Development) หมายถึง ช่วงห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่หรือความรู้ความสามารถเดิมที่ได้จากปัญหาที่แก้ได้ด้วยตนเองกับระดับของศักยภาพของพัฒนาการทางสติปัญญาที่ดูได้จากปัญหาที่ยังแก้ด้วยตนเองไม่ได้ แต่อาจแก้ได้ถ้าได้รับการแนะนำ (Guidance) และการร่วมงาน (Collaboration) กับผู้ใหญ่และเพื่อนวัยเดียวกันที่มีความสามารถมากกว่า เป็นการช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้ (Scaffolding) เด็กจะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถหรือพัฒนาการทางสติปัญญาจนแก้ปัญหานั้นด้วยตนเองได้ในที่สุด (Vygotsky. 2006 : Online)

4. หลักการสอนคือ ขอบเขตการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูสามารถช่วยเหลือเด็กให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ไวก็อตสกีเรียกวิธีสอนนี้ว่าการสอนโดยการช่วยเหลือของครู (Teacher assisted teaching) หลักการสอนของไวก็อตสกีคือเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เด็กเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเด็กทุกคนมีขอบเขตการเรียนรู้ซึ่งครูจะต้องทราบว่าเด็กมีขอบเขตการเรียนรู้ต่างกัน บางคนอยู่เหนือ บางคนอยู่ระหว่าง และบางคนอยู่ต่ำกว่า การช่วยเหลือจากครูจะช่วยให้เด็กทุกคนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 309)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวก็อตสกี มีจุดเด่นในการให้ความสำคัญกับภาษาในฐานะเครื่องมือในการเรียนรู้ ไวก็อตสกี แบ่งระดับสติปัญญาของมนุษย์ออกเป็น 2 ระดับ โดยระดับสติปัญญาขั้นเบื้องต้นเป็นระดับสติปัญญาที่มีในตัวมนุษย์ทุกคนและไม่ต้องเรียนรู้ ส่วนระดับสติปัญญาขั้นสูงนั้นต้องอาศัยการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการใช้ภาษา ชั้น

พัฒนาการทางภาษาของเด็กมี 3 ชั้น เริ่มจากภาษาสังคมที่เด็กใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ภาษาที่เด็กพูดกับตนเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับใคร และภาษาที่เด็กพูดในใจเฉพาะตนเอง ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวทกอสกี มีหลักการสำคัญ คือขอบเขตการเรียนรู้ซึ่งเป็นช่วงห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงกับพัฒนาการที่สามารถทำได้โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถมากกว่า ครูควรทราบว่าขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กอยู่ที่ใดและพยายามส่งเสริมด้วยการจัดการเรียนการสอนให้ได้กับบรรลุดัศยภาพสูงสุดของตนเอง ซึ่งนำไปสู่หลักการสอนของไวทกอสกี คือการสอนโดยการช่วยเหลือของครูโดยให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ครูคอยให้ความช่วยเหลือเด็กผ่านการสังเกตขอบเขตการเรียนรู้ของเด็ก จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย

ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย (Gagné's Theory of Conditions of Learning) กานเย (Gagné) เป็นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในกลุ่มผสมผสานระหว่างพฤติกรรมนิยมกับพุทธินิยม (Behavior Cognitivist) ซึ่งกล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาเกิดจากการเชื่อมโยงภาษาผ่านกระบวนการรับรู้และการตอบสนอง หลักการสอนของกานเย มี 9 ขั้นตอน คือ (ทิตนา แชมมณี. 2547 : 75-76)

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (gaining attention) เป็นขั้นที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นทั้งจากสิ่งยั่วยุภายนอกและแรงจูงใจที่เกิดจากตัวผู้เรียน ครูอาจใช้วิธีสนทนา ชักถาม ทายปัญหา หรือมีวัสดุอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวและสนใจที่จะเรียนรู้

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์ (informing the learner of the objective) เป็นการบอกให้ผู้เรียนทราบถึงเป้าหมายที่ได้รับจากการเรียนบทเรียนนั้น เพื่อให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ในการเรียน เห็นแนวทางของการจัดกิจกรรมการเรียน และวางแผนการเรียนของตนเอง

ขั้นที่ 3 กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น (stimulating recall of prerequisite learned capabilities) เป็นการทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ (presenting the stimulus) เป็นการริเริ่มกิจกรรมของบทเรียนใหม่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมมาประกอบการสอน

ขั้นที่ 5 ให้แนวทางการเรียนรู้ (providing learning guidance) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง ครูอาจแนะนำวิธีการทำกิจกรรม แนะนำแหล่งค้นคว้าเป็น การนำทาง และให้แนวทางผู้เรียนไปคิดเอง

ขั้นที่ 6 ให้งมือปฏิบัติ (eliciting the performance) เป็นการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกว่ามีความถูกต้องหรือไม่ อย่างไร เพียงใด

ขั้นที่ 8 ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ (assessing the performance) เป็นการวัดและประเมินว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ของบทเรียนเพียงใด

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ (enhancing retention and transfer) เป็นการสรุป การย้ำ ทบทวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเพิ่มพูนความรู้ที่ฝังแน่นขึ้น

สรุปได้ว่า ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเยกล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาเกิดจากการเชื่อมโยงภาษาผ่านกระบวนการสั่งเร้าและการตอบสนอง หลักการจัดการสอนของกานเยมี 9 ขั้น คือขั้นสร้างความสนใจ ขั้นแจ้งจุดประสงค์ ขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น ขั้นเสนอบทเรียนใหม่ ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้ ขั้นให้ลงมือปฏิบัติ ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ ขั้นประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ และขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

2.5 แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้

แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ (Dewey's Educational Perspective) ดิวอี้ (Dewey) นักปรัชญาและนักการศึกษาของสหรัฐอเมริกาซึ่งมีแนวคิดทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาจนกระทั่งได้รับสมญาว่าบิดาแห่งการศึกษาแผนใหม่หรือบิดาแห่งการศึกษาลัทธิพัฒนานิยม (Progressivism) แนวคิดทางการศึกษาที่สำคัญของดิวอี้มักจะกล่าวกันเป็นวลีที่ว่าเรียนโดยการกระทำ (learning by doing) (วรวิทย์ วตินสรการ. 2539 : 673-675) ดิวอี้เชื่อมโยงความคิดทางปรัชญาและความคิดทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการปรับตัวและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาตามแนวคิดของดิวอี้มี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรก คือ หลักสูตร เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมากกว่าเรื่องในอดีต เรียกว่า หลักสูตรที่ยึดการจัดการประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง เนื้อหาของหลักสูตรเป็นลักษณะการบูรณาการมีทั้งส่วนที่ให้แนวคิดและที่เป็นทักษะกระบวนการ เนื้อหามุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเองและสังคม องค์ประกอบที่ 2 คือ ครู มีหน้าที่วางแผนการสอนโดยพิจารณาพัฒนาการ ความสนใจ และความต้องการของเด็ก เตรียมสิ่งแวดล้อมและสื่อในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และองค์ประกอบที่ 3 คือ เด็ก มีหน้าที่ทำความเข้าใจว่าตนมีความสนใจและมีปัญหาอะไรอยู่ และร่วมกับครูวางแผนทิศทางการพัฒนาตนเองตามเนื้อหาที่ตนสนใจและถนัดด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง นอกจากนี้ ดิวอี้กล่าวถึงกระบวนการของการศึกษาว่าการเรียนการสอนจะต้องใช้วิถีทางวิทยาศาสตร์ วิธีแก้ปัญหา วิธีทำโครงการ และวิธีแบบประชาธิปไตยในการร่วมงานกัน ระบบบริหารยึดหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยบุคลากรหลายฝ่ายร่วมกันวางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหา และเน้นบทบาทของการศึกษาต่อสังคม การศึกษามีหน้าที่สร้างเด็กที่เข้าใจสังคมอย่างดี และมีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะพัฒนาสังคม (บุษบง ดันตังค์. 2537 : 143)

สรุปได้ว่า แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่ากับเด็กโดยเด็กสามารถนำประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้

จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กจึงจะเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างมีคุณภาพ

3. การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

3.1 แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

กูดแมน (Goodman. 1986 : 2-26) นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาได้ค้นคว้าการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Whole Language Approach) ขึ้น โดยนำความรู้ด้านจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้องเกิดเป็นแนวการสอนภาษาเชิงจิตวิทยา (Psycholinguistic) ด้วยการพิจารณาถึงขั้นตอนการอ่าน การทำความเข้าใจสัญลักษณ์ว่ามีกระบวนการอย่างไร ผนวกกับหลักการ และแนวความคิดของดิวอี้ ฮอลลิเดย์ เพียเจต์ โรเซนแบลท และไวทอลล์กี การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ หมายถึง การเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย ผู้เรียนอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียนโดยไม่แยกภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกล้าและเกิดความมั่นใจในตนเองในการใช้ภาษา เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่าการเรียนภาษาต้องเรียนจากสิ่งที่เป็นจริงและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยเรียนไปพร้อมกันทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนต้องได้รับประสบการณ์จริงเพื่อให้เห็นกระบวนการใช้ภาษาหลากหลายในสถานการณ์ต่างๆ การเรียนภาษาสามารถเรียนได้จากทุกที่ ทุกแห่ง และทุกวิชา การเรียนภาษาต้องเกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเองโดยมีครูสนับสนุนและเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้อง การเรียนภาษาต้องเป็นการทำกิจกรรมทางภาษาร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนเพื่อการแก้ไขที่ถูกต้อง และผู้เรียนสามารถตัดสินใจในการพิจารณาการใช้ภาษาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติมีแนวคิดพื้นฐาน คือการเรียนการสอนพร้อมกันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงจากทุกสภาพการณ์ และเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ

3.2 หลักการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

อารี สัตนหวิ (2544 : 41-42) และพัชรี ผลโยธิน (2537 : 188-189) กล่าวอย่างสอดคล้องกันถึงหลักการสอนแบบภาษาธรรมชาติว่าควรจัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา ให้เด็กมีโอกาสเล่นและปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้ใหญ่ และสื่ออุปกรณ์ ให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ให้เด็กมีแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ให้เด็กได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่และให้กำลังใจ ให้เด็กเลือกเล่นและทำกิจกรรมที่ตนสนใจ และให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความหมาย นอกจากนี้ มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2537 : 67-75) กล่าวว่า ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเริ่มจากการพูดคุยเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่สนใจ เด็กสามารถหาความรู้ได้อย่างอิสระจากประสบการณ์เดิมและจัดกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการอ่านและการเขียน

สรุปได้ว่า หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กคุ้นเคยกับภาษาด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา ให้เด็กมีโอกาสแสดงออกทางภาษาด้วยการเล่น การมีปฏิสัมพันธ์ และการมีประสบการณ์ตรง รวมทั้งจัดกิจกรรมทางภาษาให้แก่เด็กด้วยการบูรณาการ มีครูเป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ และให้กำลังใจ รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา

3.3 การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การฟัง ได้แก่ การฟังนิทาน การสนทนาเรื่องในนิทาน การอ่านคำและตัวหนังสือในนิทาน การพูด ได้แก่ การให้โอกาสเด็กในการพูด ตอบคำถาม หัดออกเสียงและหัดใช้ภาษาที่ถูกต้อง การอ่าน ได้แก่ ให้เด็กเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพ เล่าเรื่องจากธรรมชาติจริง หรืออ่านหนังสือในมุมหนังสือ รวมทั้งอ่านคำตามครู การเขียน ได้แก่ การวาดภาพ และการเขียนสัญลักษณ์ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 118-119) การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติไม่มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติเป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติ (Natural-Learning Model) ของโฮลดาเวย์ (Holdaway) ซึ่งมีการเรียนการสอนเป็นขั้นตอน ขั้นที่ 1 คือ การสาธิตหรือแสดงให้เห็นแก่ดู (demonstration) ขั้นที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมของเด็กโดยมีผู้ใหญ่คอยสนับสนุน (participation) ขั้นที่ 3 คือ การที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำด้วยตนเอง (practice) และขั้นที่ 4 คือ การแสดงความมั่นใจ ภูมิใจที่สามารถทำสิ่งใดได้สำเร็จ (performance) (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89)

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาจากกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติเป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติของโฮลดาเวย์ซึ่งมี 4 ขั้น เริ่มจากการสาธิต การมีส่วนร่วม การกระทำซ้ำ และการแสดงออกทางภาษา ผลการเรียนรู้ที่ได้จากการใช้รูปแบบ คือเด็กมีทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนสูงขึ้น

3.4 การประเมินผลการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ

การประเมินผลการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติต้องใช้การสังเกตของครูและการรวบรวมผลงานของเด็ก (อารี สันทนต์. 2544 : 50) นอกจากนี้ พอลสัน (Pualson. 1990 : 19) กล่าวว่า ต้องประเมินโดยยึดผู้เรียนมากกว่าการยึดเกณฑ์ ประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้ ประเมินตนเองและประเมินโดยเพื่อน ครูและผู้ปกครอง ประเมินให้สอดคล้องกับกระบวนการ ประเมินต่อเนื่องทั้งหลักสูตร ประเมินโดยไม่กำหนดล่วงหน้า ประเมินโดยไม่แยกทักษะย่อยของภาษา ประเมินเนื้อหา ภาษา ความคิดและการสนทนา ประเมินทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และประเมินบนพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับแนวการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติมีวิธีการประเมินผลจากการสังเกตของครูและการรวบรวมผลงานของเด็กซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

3.5 การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ

การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติต้องมีการจัดพื้นที่และมุมในห้องเรียน โดยการจัดพื้นที่ในห้องเรียนจะต้องมีพื้นที่กิจกรรมกลุ่มใหญ่ และภายในบริเวณห้องเรียนครูควรทำป้ายนิเทศประกอบด้วยภาพและอักษร ส่วนการจัดมุมในห้องเรียนควรประกอบไปด้วยมุมหนังสือ มุมหุ่นและการแสดง มุมวิทยาศาสตร์ มุมน้ำ ทRAY ดิน มุมศิลปะ มุมบทบาทสมมติ และโต๊ะเกมการศึกษา (วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา. ม.ป.ป. : 196-197)

สรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติในห้องเรียนจะต้องเต็มไปด้วยโอกาสในการเรียนรู้ทางภาษาและการได้รับประสบการณ์ทางภาษา

3.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

นภเนตร ธรรมบวร (2546 : 221-223) กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติว่าครูต้องเข้าใจพัฒนาการทางภาษาของเด็กว่าภาษาประกอบด้วยทักษะ 4 ประการ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทักษะทั้ง 4 ด้านสอดแทรกไปในทุกกิจกรรมการเรียนการสอนโดยหาวิธีการเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่เดิมให้สัมพันธ์กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ครูควรจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมให้เด็กมีโอกาสใช้การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควรอ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟังเป็นประจำทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรจัดเตรียมหนังสือให้เด็กอ่านอย่างหลากหลาย จัดมุมหนังสือและมุมการเขียน มีแบบบันทึกให้เด็กวาดรูป จัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กได้มีโอกาสอ่านและเขียนจากภาษาที่เขาเห็นรอบตัว ในการเล่น การสนทนา และการพูดคุยกับเด็ก ครูควรถามคำถามที่กระตุ้นให้เด็กคิด ขณะเดียวกันครูควรตั้งใจฟังคำตอบของเด็ก และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับฉันทนา ภาคบงกช (2538 : 1) ที่กล่าวว่าครูจะต้องรู้หลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรม สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อพัฒนาการเด็ก ให้โอกาสเด็กฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาแบบธรรมชาติเพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาไปตามศักยภาพ และครูควรเป็นต้นแบบของการอ่านและการเขียน รักเด็กและเข้าใจพัฒนาการเด็ก นอกจากนี้บุษบง ดันติวงศ์ (2538 : 142-150) กล่าวว่าครูควรคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก และแนะนำให้เด็กเข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ และให้เด็กตัดสินใจในการนำเสนอผลงานของตน ครูจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เด็กสื่อสารและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นองค์รวม

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติที่พบในปัจจุบันมีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

3.7.1 งานวิจัยในประเทศ

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบภาษาธรรมชาติและได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติมีความสนใจในการอ่านและการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติหลังการทดลองมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

มยุรี กันทะลือ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่นที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนแบบภาษาธรรมชาติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนแบบภาษาธรรมชาติก่อนและขณะทดลองมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นฤมล เจียบแหลม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุทัย ดั่งใหญ่ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวภาษาธรรมชาติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวภาษาธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนทุกช่วงสัปดาห์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติอย่างเหมาะสมจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

3.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เทเลอร์ และเลสลี (Raines; & Canady. 1990 : 224 ; citing Taylor. 1983 ; Lesley. 1989) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำจะสามารถอ่านหนังสือออกได้เองซึ่งทำให้เกิดแนวคิดที่ว่าเด็กเรียนที่จะอ่านออกเองโดยธรรมชาติ

โฮลดาเวย์ (Raines; & Canady. 1990 : 224 ; citing Holdaway. 1979) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากบ้านที่แวดล้อมด้วยหนังสือ มีประสบการณ์ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กเหล่านี้จะสามารถอ่านหนังสือออกก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเด็กสามารถอ่านออกด้วยตนเองโดยปราศจากการสอนโดยตรงจากพ่อแม่

เฟนนาศี (Fennacy. 1988 : Abstracts) ได้ศึกษาพบว่า เด็กในห้องเรียนที่สอนแบบภาษาธรรมชาติมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กในห้องเรียนที่ใช้แบบฝึกหัดที่เน้นพยัญชนะ เสียง และคำ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม และการจัดสภาพแวดล้อมอย่างเหมาะสมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

4. การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

4.1 แนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

มาลากุซซี (Malaguzzi) เป็นผู้วางรากฐานการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach) จากการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้กับโรงเรียนในเมืองเรกจิโอ เอมีเลีย ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศอิตาลี มาลากุซซีได้รับแนวคิดและทฤษฎีจากเพียเจต์ ดิวอี้ ไวทอลล์กี อีริคสัน และบรอนเฟนเบรนเนอร์ ในการกำหนดวิธีการเรียนการสอนบนพื้นฐานว่าสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาคือตัวกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน ประสานกับการแสดงออกทางความคิดและภาษาด้วยงานศิลปะสร้างสรรค์ (Gandini. 1993 : Online) การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ ประการแรกคือ เด็กมีความสามารถในการรับรู้ตั้งแต่กำเนิดและเจริญตามพัฒนาการ กิริยาท่าทางและการแสดงออกของเด็กไม่ว่าจะเป็นแวตตา สีหน้า การสื่อสาร การสัมผัสจำเป็นต้องเป็นสิ่งแสดงออกถึงการรับรู้ และความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับบุคคลแวดล้อมรอบตัว ประการที่ 2 คือ เด็กมีความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ หากสิ่งที่เด็กต้องการเรียนรู้ที่สนใจ ได้รับการยอมรับสนับสนุนจากผู้ใหญ่ซึ่งอาจเป็นทั้งครูและผู้ปกครอง ให้สามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้ และความเข้าใจด้วยภาษาที่เด็กถนัด เช่น งานศิลปะ แล้วเด็กสามารถบอกสิ่งที่เด็กเรียนรู้ อธิบายสิ่งที่เข้าใจได้จากงานศิลปะสร้างสรรค์ที่เขาแสดงได้ บรรยากาศของการเรียนที่สร้างให้เด็กมีความสุขและคุ้นเคยจะช่วยเสริมการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับสภาพสังคมที่เด็กอาศัยอยู่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และ ประการที่ 3 คือ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีครูเป็นสื่อของการสอนนำพาเด็กให้เรียนรู้ด้วยการกระทำ การแสดงออก การจัดสิ่งแวดล้อม และการกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 94)

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีแนวคิดพื้นฐานคือการเข้าใจว่าเด็กมีความสามารถในการรับรู้ มีความพร้อมและมีศักยภาพแห่งตน ครูจึงต้องจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ

4.2 หลักการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการสอนที่สำคัญ ดังนี้ (Edward; Gandini; & Forman. 2005 : Online)

1. การมองเด็ก (The image of the children) เด็กทุกคนมีความพร้อม มีศักยภาพ มีความอยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้น และมีความสนใจที่จะเรียนรู้
2. ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ของเด็ก (Children's relationship and interaction) การจัดการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงระบบความสัมพันธ์ของเด็กกับเด็กคนอื่น เด็กกับครอบครัว เด็กกับครู เด็กกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เด็กกับชุมชนใกล้เคียง และเด็กกับสังคม
3. บุคคล 3 ฝ่ายของการศึกษา (The three subjects of education) การเรียนรู้ต้องมีคุณภาพของเด็กเกิดจากความสัมพันธ์อันดีร่วมกันระหว่างเด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครองและครู
4. บทบาทของผู้ปกครอง (The role of parents) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีทั้งปฏิสัมพันธ์ในโรงเรียนแต่ละวัน การอภิปรายประเด็นทางการศึกษาและทางด้านจิตวิทยาเด็ก การมีส่วนร่วมในโอกาสพิเศษ การไปทัศนศึกษา และการเฉลิมฉลองเทศกาลหรือวันสำคัญ
5. บรรยากาศที่เฟลิดเฟลินใจในโรงเรียน (An amiable school) มีการจัดวางสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จัดเตรียมกิจกรรม และจัดเตรียมบริเวณซึ่งครูต้องคำนึงถึงพื้นที่สำหรับทำงานกับเด็กหลายคน หรือทำงานกับเด็ก 2-3 คน หรือพื้นที่ที่เด็กต้องการทำงานคนเดียว
6. เวลาไม่ได้ถูกกำหนดด้วยนาฬิกา (The time not set by clock) เด็กมีการรับรู้เวลาและมีจังหวะเวลาในตัวเอง (personal rhythm) ดังนั้นการวางแผนงาน การดำเนินกิจกรรม และโครงการสำหรับเด็กจึงสามารถยืดหยุ่นได้
7. บทบาทของครูในฐานะเป็นผู้ร่วมงาน (Teacher as partners) ครูทำงานร่วมกับเด็กโดยวางแผนและสร้างกระบวนการทำงาน เป็นผู้อำนวยความสะดวกเรียนรู้ ฟัง สังเกต ถามคำถาม เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากการค้นพบ และเรียนรู้ร่วมไปกับเด็กในการค้นพบองค์ความรู้ใหม่
8. ความร่วมมือกันเป็นพื้นฐานของระบบ (Cooperation as the foundation of the system) ครูจะต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน ตระหนักถึงบทบาทของตนในฐานะนักวิจัยร่วมงานกับเด็กในการจัดเตรียมเอกสาร วัสดุ และอุปกรณ์ กลุ่มผู้ประสานงานทางวิธีการสอนสำหรับเด็ก (Pedagogical coordinators) จะให้การสนับสนุนส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูทุกคน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งผู้บริหารระดับท้องถิ่น
9. ความสัมพันธ์กันระหว่างความร่วมมือและองค์การดำเนินการ (The interdependent of co-operator and organization) ความร่วมมือเกิดจากการวางโครงสร้าง หรือการจัดการตั้งแต่ตารางเวลาของครูแต่ละคน การนัดหมายพบปะครอบครัว การจัดโภชนาการสำหรับเด็กจะมีการอภิปรายดำเนินการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
10. การปรากฏของหลักสูตร (The emergent curriculum) การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียไม่มีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า หลักสูตรมาจากความสนใจของเด็ก ครูเพียงตั้งเป้าหมายทั่วไป ทิศทางของกิจกรรม และโครงการที่อาจเกิดขึ้น
11. โครงการ (Projects) ครูต้องสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อเด็กในการสำรวจหัวข้อโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาว และทำงานเพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง

12. ครูศิลปะ และห้องศิลปะ (Atelierista and atelier) การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียจะต้องมีครูที่ได้รับการฝึกอบรมด้านทัศนศิลป์ (atelierista) และบริเวณสำหรับทำกิจกรรมศิลปะ (atelier) เพื่อให้เด็กและครูมาทำงานร่วมกัน จะมีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการทำงานทัศนศิลป์ มีผลงานของเด็กเกี่ยวกับโครงการหรือประสบการณ์ของเด็ก

13. พลังของการแสดงนิทรรศการ (The power of documentation) ภายหลังการเรียนรู้ การพูดคุยอภิปรายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของเด็ก ผลงานของเด็กที่สื่อความคิดการเรียนรู้ ภาพถ่ายโดยครู ผลงานทางศิลปะ ครูทัศนศิลป์หรือครูที่ได้บันทึกเอกสารของงานและกระบวนการการเรียนรู้จะรวบรวมและจัดนิทรรศการแสดงผลงานของเด็ก

สรุปได้ว่า หลักการสอนของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย คือการมองเด็กว่ามีความพร้อมและมีศักยภาพในการเรียนรู้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับเด็กในลักษณะระบบของความสัมพันธ์มีใช้คำนึงถึงเพียงแต่ตัวเด็กแต่ละคนเท่านั้น พ่อแม่ ครู และผู้ปกครองต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการดูแลการศึกษาของเด็ก โรงเรียนต้องจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีการยืดหยุ่นตามความสนใจ ครูและเด็กเรียนรู้ไปพร้อมกันโดยมีศิลปะเป็นสื่อถึงประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการทำโครงการ และมีการนำเสนอผลงานด้วยการแสดงนิทรรศการ

4.3 การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีองค์ประกอบพื้นฐานในกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ โครงการที่เด็กต้องการเรียนรู้ซึ่งเกิดขึ้นจากความสนใจของเด็ก โครงการมีทั้งระยะสั้นและระยะยาว การยุติโครงการเมื่อเด็กหมดความสนใจหรือได้คำตอบตามที่ต้องการแล้ว ศิลปะสร้างสรรค์ที่เด็กใช้เป็นภาษาสื่อสารการเรียนรู้ ระหว่างดำเนินโครงการเด็กถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านผลงานศิลปะ เช่น การวาดภาพ งานปั้น งานแต่ง เป็นต้น การจัดสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการเรียนรู้ที่สุนทรีย์งดงาม และการยอมรับอย่างสอดคล้องประสานระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 94-96)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มี 4 ประการ คือ โครงการ ศิลปะสร้างสรรค์ การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครอง

4.4 การประเมินผลการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย

การประเมินผลการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย สามารถประเมินได้จากการแสดงออกทางความคิดด้วยงานศิลปะของเด็ก ผลการเรียนรู้จากการค้นคว้าคำตอบของเด็ก และผลงานของเด็ก (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์; และธิดา พิทักษ์สินสุข. 2543 : 13)

สรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย ประเมินจากงานศิลปะ การค้นคว้าหาคำตอบ และผลงานของเด็ก

4.5 การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลีย

การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลียให้ความสำคัญกับความสวยงาม สะอาด สะดวก สบาย และมีระเบียบ ภายในห้องเรียนประกอบด้วยมุมศิลปะ ซึ่งมีอุปกรณ์ที่เป็นวัสดุธรรมชาติ และอุปกรณ์จากการจัดเตรียม เช่น แป้งปั้น ดินสอ สีเทียน เป็นต้น มีการจัดเตรียมบริเวณสำหรับการทำกิจกรรมทั้งแบบคนเดียว กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ รวมทั้งมีบริเวณสำหรับการจัดแสดงผลงานของเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 101)

สรุปได้ว่า การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลียนั้น ต้องให้เด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์ทางศิลปะ และการจัดแสดงผลงาน

4.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

วดีนี อิศรเสนา ณ อยุธยา (ม.ป.ป. : 154) กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียว่าครูมีหน้าที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ให้โอกาสเด็กคิดและตัดสินใจในการเรียน ร่วมมือกับเด็กในการทำกิจกรรม ผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตามกับเด็ก สร้างบรรยากาศความร่วมมือในการทำงาน เป็นแหล่งข้อมูลที่ดีให้กับเด็ก ค้นคว้าหาความรู้มาประกอบการสอนและการทำงาน บันทึกพฤติกรรมของเด็กโดยย่อและเก็บผลงานของเด็ก รวมทั้งจัดห้องเรียนที่สวยงาม ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2545 : 102) ที่กล่าวว่า ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กสื่อความคิดออกมาเป็นงานศิลปะ สร้างบรรยากาศของการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับเด็ก สร้างการคิด การเรียนรู้ที่เด็กจะได้รับ ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่เด็ก ให้คำแนะนำ ปรีกษา ติดตามสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ เป็นผู้มีส่วนร่วมกระทำตามแนวคิดที่เชื่อว่าเด็กมีศักยภาพและความสามารถที่จะแสดงออกด้วยการกระทำด้วยตัวเอง ร่วมมือกันระหว่างเด็กกับครูและผู้ปกครองโดยมีครูเป็นผู้นำการเรียนรู้ ครูใช้ศักยภาพในการประสานการค้นหาค้นหาประสบการณ์ของเด็กเพื่อไปสู่ข้อสรุปที่ต้องการเรียนรู้ ทั้งยังเป็นผู้ประเมินความคิดเห็นของเด็ก ติดตามตั้งสมมติฐานว่าเด็กจะพบอะไร จะเกิดการเรียนรู้อะไร สนับสนุนให้เด็กบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการเก็บข้อมูลเด็กและเก็บผลงานเด็กเพื่อจัดสารนิทัศน์การประเมินเด็ก และเป็นผู้จัดการเวลาและโอกาสให้เด็กในการจัดทำผลงาน และนำผลงานเด็กมานำเสนอเชิงศิลปะ

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย ครูมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ใช้ศักยภาพของเด็กอย่างเต็มที่ เก็บข้อมูลและผลงานของเด็ก และนำเสนอผลงานของเด็ก

4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียที่พบในปัจจุบันมีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

4.7.1 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา มัคคสมัน (2539 : 121) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสอนโดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กอนุบาล พบว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการสามารถส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาเด็กไปสู่การพึ่งพาตนเอง

เปลว ปุริสาร (2543 : 51) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่า เด็กปฐมวัยที่มีระดับความสามารถในการแก้ปัญหาสูงและความสามารถในการแก้ปัญหาต่ำ หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนหนึ่งของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียนอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยแล้ว ยังช่วยให้เด็กปฐมวัยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นอีกด้วย

4.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คอลลินส์ (Knoll. 1996 : 87-92 ; citing Collings. 1923) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการสามารถทำแบบทดสอบมาตรฐานที่เน้นการอ่านและคณิตศาสตร์ได้คะแนนสูงกว่าเด็กที่ได้รับการสอนที่เน้นการอ่านเขียนโดยตรง

เรบบิตติ (จิรภรณ์ วสุวัต. 2540 : 72 ; อ้างอิงจาก Rabitti. 1992) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการของโรงเรียนอนุบาลในประเทศอิตาลี พบว่า บทบาทครูมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนหนึ่งของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียจะช่วยให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น

5. กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

5.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ เด็กมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการตอบคำถามของครูด้วยการอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น ส่วนครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ

SPARPS สร้างจากการบูรณาการแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน คือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวทสกอสกี ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบ ภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้

2. ขั้นวางแผน (Plan : P) หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษาในห้องเรียน

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจดบันทึกคำตอบลงบนกระดานแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน

5.2 ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

5.2.1 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน

5.2.1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Wadsworth. 1996 : 14-17) ทั้งนี้ก็เพื่อทดลองประสบการณ์ทางภาษา แล้วสร้างกฎ

ของความเข้าใจความหมายและการสื่อสารทั้งระบบการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพียเจต์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการใช้ภาษาและการคิดว่ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็แทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ การเรียนรู้ภาษาก็มีลักษณะเดียวกับการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ คือเด็กต้องเป็นผู้ลงมือกระทำในการเรียนรู้และปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา

5.2.1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการค้นพบผ่านวิธีการเรียนรู้ 3 ขั้นคือขั้นการกระทำ (Enactive) ขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214) ซึ่งในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสลงมือกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรม การเรียนรู้ภาษาของเด็กจึงจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ บรูเนอร์ กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในทุกระดับไม่ขึ้นกับอายุแต่ต้องจัดอย่างเหมาะสม ในการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องยากพอควร เนื่องจากภาษาเป็นสัญลักษณ์ มีความเป็นนามธรรมสูง แต่ถ้าครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรมซึ่งเหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กแล้ว เด็กก็สามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.1.3 ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวโกตสกี กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการขยายขอบเขตการเรียนรู้จากการได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า (Vygotsky. 2006 : Online) แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยครูต้องรู้ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กกว่าอยู่ในระดับใด และช่วยเหลือโดยการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ วิธีการช่วยเหลือให้เด็กพัฒนาภาษาก็คือ การที่ครูถามคำถามให้เด็กได้มีโอกาสอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น

5.2.1.4 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (ทิตนา แคมมณี. 2547 : 227-228) การจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรนำเสนอสิ่งเร้า อันได้แก่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.1.5 แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (วรวิทย์ วตินสรการ. 2539 : 674) ถึงแม้ว่าการเรียนการสอนภาษาจะมีความเป็นนามธรรมก็ตามแต่ถ้าเด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่เป็นรูปธรรมแล้วเด็กก็สามารถเชื่อมโยงให้ภาษาหรือสัญลักษณ์ทางนามธรรมให้มีความหมายได้

5.2.2 แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ

5.2.2.1 การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้เป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (Goodman.

1986 : 26) การจัดการเรียนการสอนให้เด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้ครบทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านการบูรณาการที่หลากหลายจึงจะส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการมีโอกาสดำเนินกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89) แนวคิดดังกล่าวมาจากการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติของโฮลดาเวย์ ในขั้นที่ 3 คือ การที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำด้วยตนเอง เป็นแนวทางให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการซ้ำประสบการณ์ ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษามีความแม่นยำมากขึ้น

5.2.2.2 การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย กล่าวถึงแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) การเรียนรู้ของเด็กจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือ ภาษาศิลปะ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องให้เด็กมีโอกาสดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และนำเสนอผลงานของตน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบมาบูรณาการเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และให้ชื่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยแบ่งขั้นการเรียนการสอนออกเป็น 6 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้

ที่มาของขั้นกระตุ้นเร้า มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง กานเย กล่าวไว้ในทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง จึงได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเยอย่างเป็นระบบโดยพยายามเชื่อมโยงการจัดสภาพการเรียนการสอนอันเป็นสภาวะนอกตัวผู้เรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมองของเรา ระบบการสอนของกานเย ประกอบด้วยขั้นการเรียนการสอน 9 ขั้น โดยแนวทางการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองเป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 4 คือขั้นเสนอบทเรียนใหม่ (presenting the stimulus) เป็นการริเริ่มบทเรียนใหม่โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมมาประกอบการสอน (ทิตนา แคมมณี. 2547 : 75-76) นอกจากนี้ตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กเรียนรู้ภาษาได้ดีจากกิจกรรมทางภาษาที่ครูนำเสนอ โดยเด็กสามารถรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 บรูเนอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาที่มีความเป็นนามธรรมสูง เพราะภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายใช้แทนสิ่งต่างๆ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2548 : 213-214) อย่างไรก็ตามเด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการเชื่อมโยงสิ่งรับรู้เป็นรูปธรรมให้เป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ได้โดยอาศัยการรับประสบการณ์ใหม่และปรับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิด

ความสมดุล แล้วซึมซาบรวมเข้าอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญา ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นกระตุ้นรู้เป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 1 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. ขั้นวางแผน (Plan : P) หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน

ที่มาของขั้นวางแผน มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพียเจต์ กล่าวไว้ในทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ว่าการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา (Wadsworth. 1996 : 14-17) ในขั้นวางแผนเด็กปฐมวัยต้องนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ครูนำเสนอ โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งถือเป็นการปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมของตน ทำให้เกิดการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้น แนวคิดไฮ/สโคป (High/Scope) ได้กล่าวถึงการวางแผนของเด็กปฐมวัยที่เป็นไปตามหลักพัฒนาการไว้ว่า การวางแผน หมายถึงการตัดสินใจว่าจะใช้สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์นั้นอย่างไรจากความสนใจและความตั้งใจของตน (Weikart; & Schweinhart. 2000 : 277-293) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นวางแผนเป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 2 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษาในห้องเรียน

ที่มาของขั้นเรียนรู้ มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการค้นพบผ่านวิธีการเรียนรู้ 3 ขั้น คือขั้นการกระทำ (Enactive) ขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) ดิวอี้ เชื่อว่าการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของเด็กนั้นจะต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม (วรวิทย์ วตินสรการ. 2539 : 674) และบรูเนอร์ เชื่อว่าการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสลงมือกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรม (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียน

การสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ชั้นเรียนรู้เป็นชั้น การเรียนการสอนขั้นที่ 3 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัย

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์ เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด จิก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร

ที่มาของขั้นซ้ำย้ำทวน มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการ มีโอกาสได้ซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ และแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการ สื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ โฮลดาเวย์ ได้กำหนดขั้นการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนการ เรียนรู้แบบธรรมชาติเป็น 4 ขั้น โดยขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 3 คือการที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำ ด้วยตนเอง ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการซ้ำประสบการณ์ ให้มีความแม่นยำมากขึ้น (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89) ส่วนการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการว่าการเรียนรู้ของเด็ก จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการ ใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอน แบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นซ้ำย้ำทวนเป็นขั้นการ เรียนการสอนขั้นที่ 4 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัย

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการ เล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสาร ระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ที่มาของขั้นนำเสนอ มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการ สื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการสำคัญ คือการ เรียนรู้ของเด็กนั้น จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และ ความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) การจัดการ เรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงการเรียนรู้ และนำเสนอผลงานของตน ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิด ดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นนำเสนอเป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 5 เนื่องจากมี ความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิด เห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจดบันทึกคำตอบลงบนกระดาษแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน

ที่มาของขั้นแบ่งปัน มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการ ขยายขอบเขตการเรียนรู้จากการได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า

ไวก็อตสกี กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ครูต้องรู้ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กว่าอยู่ในระดับใด และช่วยเหลือโดยการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ (Vygotsky. 2006 : Online) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ชั้นแบ่งปันเป็นชั้นการเรียนการสอนชั้นที่ 6 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่มาของชั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น ดังกล่าวข้างต้น มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้เป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กูดแมน (Goodman. 1986 : 26) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาให้เด็กปฐมวัยควรจัดให้ครบทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านการบูรณาการที่หลากหลาย ซึ่งทำให้เด็กได้เรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ ชั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงมีการบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

5.3 รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

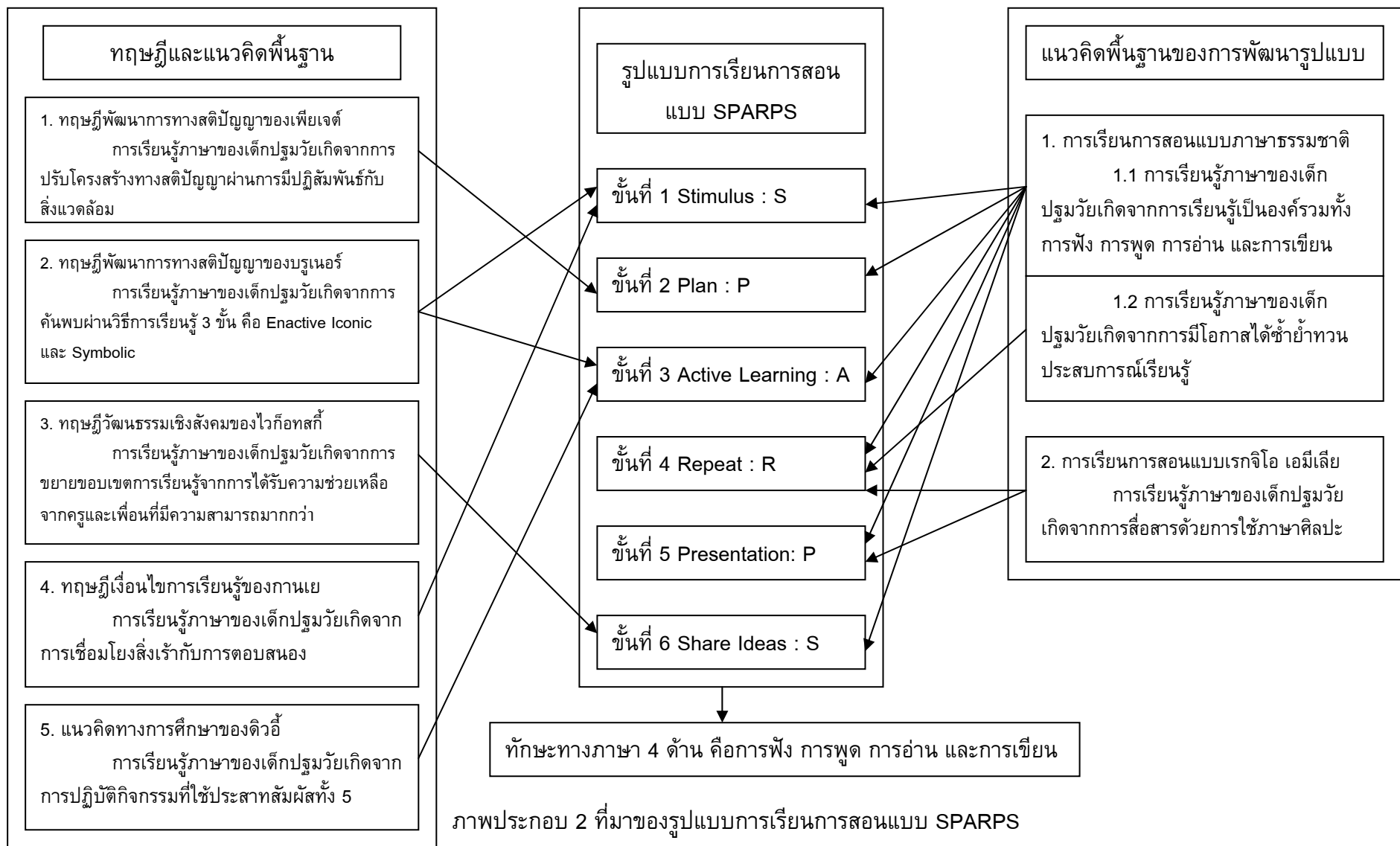
รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยชั้นการเรียนการสอน 6 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้
2. ชั้นวางแผน (Plan : P) หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน
3. ชั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษาในห้องเรียน
4. ชั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร

5. ชั้่นนำเสนอ (Presentation : P) หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

6. ชั้่นแบ่งปัน (Share Ideas : S) หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจัดบันทึกคำตอบลงบนกระดานแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน

ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน คือทักษะทางภาษาซึ่งหมายถึงการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้าง ทดสอบประสิทธิภาพ และเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3.1 สร้างแผนการจัดประสบการณ์

3.2 สร้างแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 4 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน

4.1 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน

4.2 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

5.1 กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

5.2 กำหนดแบบแผนการทดลอง

5.3 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

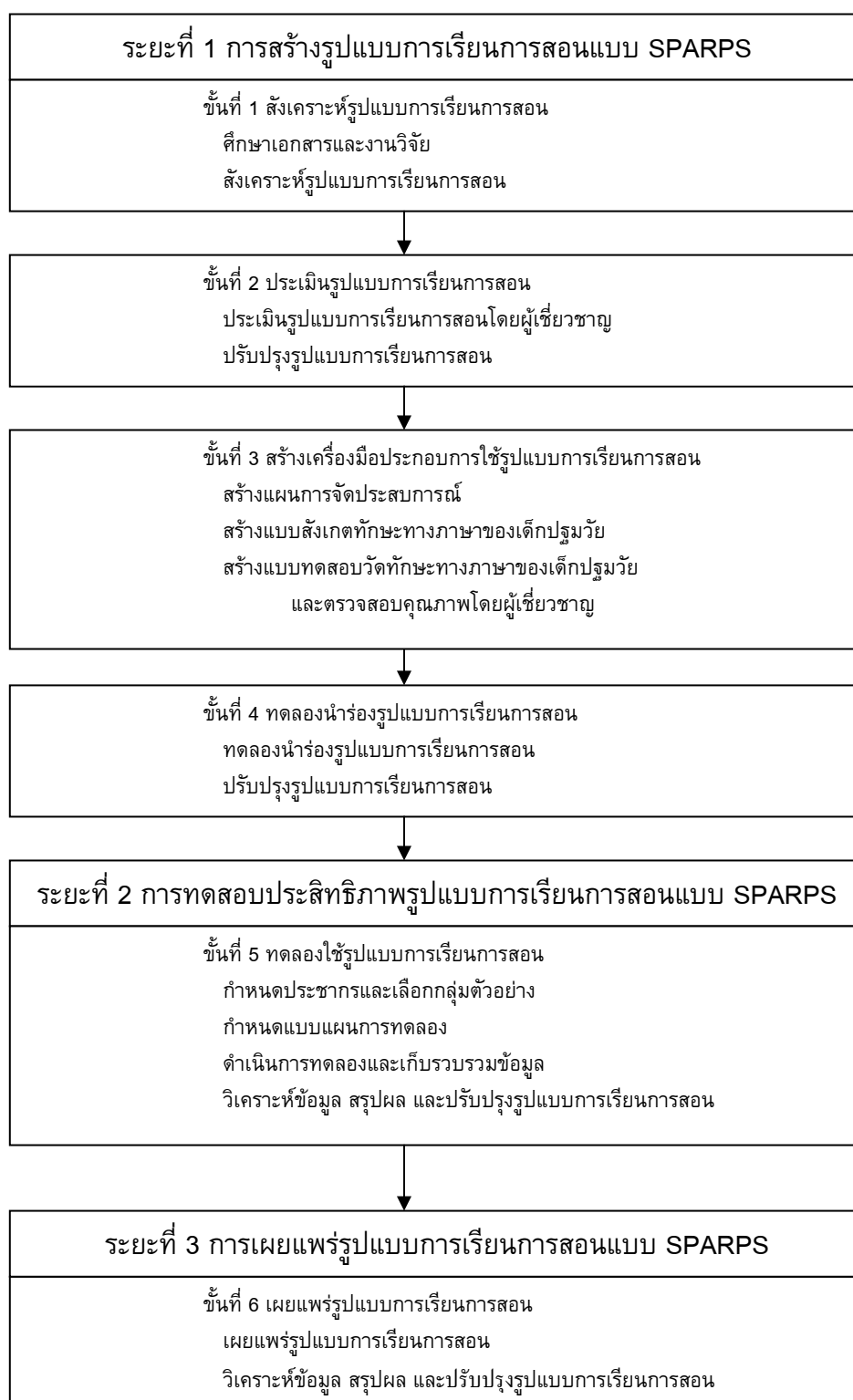
5.4 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 6 เผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน

6.1 เผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน

6.2 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการสร้าง ทดสอบประสิทธิภาพ และเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550
2. ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน
2. ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่สมัครใจนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. แผนการจัดประสบการณ์ ได้แก่
 - 3.1 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 3.2 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
4. แบบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ได้แก่
 - 4.1 แบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 4.2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

5. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

6. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน คือ

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและการคิด คนเราใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็แทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ โครงสร้างทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เริ่มตั้งแต่เด็กปะทะสังสรรค์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อม สร้างและทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับภาษาและซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) เมื่อมีประสบการณ์ใหม่เข้ามาเด็กจะเชื่อมโยงให้เข้ากับประสบการณ์เดิมซึ่งเรียกว่าการปรับตัว (Adaptation) เพื่อให้เกิดการสมดุล (Equilibration) องค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา คือวุฒิภาวะ (Maturation) ประสบการณ์ (Experience) การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) และกระบวนการพัฒนาสมดุลหรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Self-regulation) (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 49-50) ตามหลักพัฒนาการของเพียเจต์นั้นนอกจากพัฒนาการของเด็กจะเป็นไปตามวุฒิภาวะแล้ว การเรียนรู้ก็เป็นส่วนหนึ่งของหลักพัฒนาการเช่นกันโดยเกิดขึ้นอย่างผสมผสานกัน (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2547 : 37) ขั้นตอนพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ มี 4 ขั้น โดยขั้นพัฒนาการที่อยู่ในช่วงปฐมวัย คือขั้นการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส (Sensorimotor) และขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (Preoperational) ในขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล พัฒนาการที่เด่นชัดที่สุด คือ พัฒนาการพูด ในแต่ละขั้นพัฒนาการต้องอาศัยเวลาในการรวบรวมความรู้คิดเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญา การพัฒนาสติปัญญาทั้ง 4 ขั้น เป็นสิ่งที่มีความต่อเนื่องกันและเป็นไปตามขั้นตอนโดยขั้นพัฒนาการแต่ละขั้นจะเป็นรากฐานของการพัฒนาในขั้นต่อไป (Piaget. 1976 : 18) การประยุกต์แนวคิดของเพียเจต์มาใช้ในการสอนมีหลักการ คือ ต้องให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยครูอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม บูรณาการเนื้อหาการเรียนรู้ จูงใจเด็กให้อยากเรียนรู้ และสอนเด็กไปตามขั้นพัฒนาการ นอกจากนี้การสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องคำนึงว่าเด็กรับรู้เกี่ยวกับส่วนรวม (whole) มากกว่าส่วนย่อย (part)

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาควรสอนส่วนรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน (พรณี ชุทัย เจนจิต. 2538 : 156)

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner's Cognitive Development Theory) กล่าวถึงพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งเกิดจากการที่เด็กลงมือกระทำและค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยองค์ประกอบที่เสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญาคือพันธุกรรม (Genetic Factors) ภาษาศาสตร์ (Linguistic Factors) และวัฒนธรรม (Cultural Factors) (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. 2547 : 46-47) ซึ่งหมายความว่า การเจริญเติบโตทางสติปัญญาของเด็กเกิดขึ้นจากการสะสมความคิด การใช้ภาษาสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู รวมทั้งการได้รับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม พัฒนาการทางสติปัญญาจะพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนที่บรูเนอร์เรียกว่าขั้นพัฒนาการการเรียนรู้มี 3 ขั้น เริ่มจากวัยทารกมีวิธีการเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมผ่านการใช้ประสาทสัมผัสเรียกว่าขั้นการกระทำ (Enactive) เมื่อเด็กโตขึ้นสามารถเรียนรู้จากภาพผ่านการจินตนาการเรียกว่าขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และท้ายที่สุดเด็กสามารถใช้สัญลักษณ์หรือภาษาในการเรียนรู้เรียกว่าขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) กระบวนการเรียนรู้ของเด็กเริ่มจากการรับความรู้ (Acquisition) และแปลงรูปของความรู้ (Transformation) ที่ได้รับให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม รวมทั้งประเมินผล (Evaluation) สิ่งที่ได้รับมาให้เป็นความรู้ใหม่ (มาลี จุฑา. 2544 : 17) การประยุกต์ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์มาใช้ทางการศึกษาสามารถกำหนดเป็นหลักการสอน คือการที่เด็กและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูจัดโครงสร้างของบทเรียน (Structure) เหมาะกับวัยของเด็ก คำนึงถึงลำดับความยากง่าย (Sequence) และส่งเสริมให้เด็กอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง (สุรงค์ โค้วตระกูล. 2548 : 298-299)

1.3 ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวโกตสกี (Vygotsky's Sociocultural Theory) มีจุดเด่นในการให้ความสำคัญกับภาษาในฐานะเครื่องมือในการเรียนรู้ ไวโกตสกี แบ่งระดับสติปัญญาของมนุษย์ออกเป็น 2 ระดับ โดยระดับสติปัญญาขั้นเบื้องต้น (Elementary mental processes) เป็นระดับสติปัญญาที่มีในตัวมนุษย์ทุกคนและไม่ต้องเรียนรู้ ส่วนระดับสติปัญญาขั้นสูง (Higher mental processes) นั้น ต้องอาศัยการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการใช้ภาษา (Vygotsky. 2005 : Online) ขั้นพัฒนาการทางภาษาของเด็กมี 3 ขั้น เริ่มจากภาษาสังคม (Social Speech) ที่เด็กใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ภาษาที่เด็กพูดกับตนเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับใคร (Egocentric Speech) และภาษาที่เด็กพูดในใจเฉพาะตนเอง (Inner Speech) (Berk. 1998 : 226-227) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของไวโกตสกี มีหลักการสำคัญ คือขอบเขตการเรียนรู้ (Zone of Proximal Development) ซึ่งเป็นช่วงห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงกับพัฒนาการที่สามารถทำได้โดยได้รับการช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถมากกว่า ครูควรทราบว่ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กอยู่ที่ใดและพยายามส่งเสริมด้วยการจัดการเรียนการสอนให้เด็กบรรลุศักยภาพสูงสุดของตนเอง ซึ่งนำไปสู่หลักการสอนของไวโกตสกี คือการสอนโดยการช่วยเหลือของครู (Teacher assisted teaching) โดยให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ทาง

สังคมกับผู้อื่น ครูคอยให้ความช่วยเหลือเด็กผ่านการสังเกตขอบเขตการเรียนรู้ของเด็ก จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 309)

1.4 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย (Gagné's Theory of Conditions of Learning) กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาเกิดจากการเชื่อมโยงภาษาผ่านกระบวนการรับรู้และการตอบสนอง หลักการจัดการสอนของกานเยมี 9 ขั้นตอน คือขั้นสร้างความสนใจ (gaining attention) ขั้นแจ้งจุดประสงค์ (informing the learner of the objective) ขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น (stimulating recall of prerequisite learned capabilities) ขั้นเสนอบทเรียนใหม่ (presenting the stimulus) ขั้นให้แนวทางการเรียนรู้ (providing learning guidance) ขั้นให้ลงมือปฏิบัติ (eliciting the performance) ขั้นให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ขั้นประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ (assessing the performance) และขั้นส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ (enhancing retention and transfer) (ทิตินา แคมมณี. 2547 : 75-76)

1.5 แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ (Dewey's Educational Perspective) การศึกษาตามแนวคิดของดิวอี้มี 3 องค์ประกอบ องค์ประกอบแรก คือ หลักสูตร เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนมากกว่าเรื่องในอดีต เรียกว่า หลักสูตรที่ยึดการจัดประสบการณ์เป็นศูนย์กลาง เนื้อหาของหลักสูตรเป็นลักษณะการบูรณาการมีทั้งส่วนที่ให้แนวคิดและที่เป็นทักษะกระบวนการ เนื้อหามุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจตัวเองและสังคม องค์ประกอบที่ 2 คือ ครู มีหน้าที่วางแผนการสอนโดยพิจารณาพัฒนาการ ความสนใจ และความต้องการของเด็ก เตรียมสิ่งแวดล้อมและสื่อในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยเป็นผู้สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง และองค์ประกอบที่ 3 คือ เด็ก มีหน้าที่ทำความเข้าใจว่าตนมีความสนใจและมีปัญหาอะไรอยู่ และร่วมกับครูวางแผนทิศทางการพัฒนาตนเองตามเนื้อหาที่ตนสนใจและถนัดด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (บุษบง ดันติวงศ์. 2537 : 143) ดิวอี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยการลงมือกระทำ (learning by doing) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่ากับเด็กโดยเด็กสามารถนำประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กจึงจะเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างมีคุณภาพ (วรวิทย์ วสันตารกร. 2539 : 674)

2. แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือ

2.1 การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ มีแนวคิดพื้นฐาน คือ การเรียนการสอนพร้อมกันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงจากทุกสภาพการณ์ และเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ (Goodman. 1986 : 2-26) หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาตินั้นจะต้องให้เด็กคุ้นเคยกับภาษา มีโอกาสแสดงออกทางภาษาด้วยการเล่น การมีปฏิสัมพันธ์ และการมีประสบการณ์ตรง การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติเป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ (Natural-Learning Model) ของโฮดาเวย์ (Holdaway) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน เริ่มจากการสาธิต (demonstration) การมีส่วนร่วม

(participation) การกระทำซ้ำ (practice) และการแสดงออกทางภาษา (performance) (ภรณ์คุรุรัตน์. 2542 : 89) การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติมีวิธีการประเมินผลจากการสังเกตของครูและการรวบรวมผลงานของเด็ก (Pualson. 1990 : 19) ในการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติในห้องเรียนจะต้องเต็มไปด้วยโอกาสในการเรียนรู้ทางภาษาและการได้รับประสบการณ์ทางภาษา นอกจากนี้ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นองค์รวม (นภเนตร ธรรมบวร. 2546 : 221-223)

2.2 การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีแนวคิดพื้นฐาน คือ การเข้าใจว่าเด็กมีความสามารถในการรับรู้ มีความพร้อมและมีศักยภาพแห่งตน ส่วนหลักการสอนของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย คือ การมองเด็กว่ามีความพร้อมที่จะเรียนรู้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับเด็กในลักษณะระบบของความสัมพันธ์ พ่อแม่ ครู และผู้ปกครองต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการดูแลการศึกษาของเด็ก โรงเรียนต้องจัดเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีการยืดหยุ่นตามความสนใจ ครูและเด็กเรียนรู้ไปพร้อมกันโดยมีศิลปะเป็นสื่อถึงประสบการณ์ที่เด็กได้รับการทำโครงการ และมีการนำเสนอผลงานด้วยการแสดงนิทรรศการ (Edward; Gandini; & Forman. 2005 : Online) องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มี 4 ประการ คือ โครงการ ศิลปะสร้างสรรค์ การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ครู และผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 94-96) การประเมินผลการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลียนั้นจะประเมินจากงานศิลปะ การค้นคว้าหาคำตอบ และผลงานของเด็ก (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์; และธิดา พิทักษ์สินสุข. 2543 : 13) การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้แบบเรกจิโอ เอมีเลียต้องให้เด็กมีโอกาสได้รับประสบการณ์ทางศิลปะ และการจัดแสดงผลงาน นอกจากนี้ครูมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ใช้ศักยภาพของเด็กอย่างเต็มที่ เก็บข้อมูลและผลงานของเด็ก และนำเสนอผลงานของเด็ก (วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา. ม.ป.ป. : 154)

3. ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 4 ประการ (Fisher. 1992 : 18) คือ

3.1 การฟัง หมายถึง การใช้สมาธิ และความตั้งใจในการรับรู้เสียงพูดที่ได้ยินผ่านประสาทสัมผัสทางหูอย่างเข้าใจความหมาย และสามารถตีความเชื่อมโยงคำ วลี และประโยคได้อย่างกลมกลืนกับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่

3.1.1 การเข้าใจความหมาย หมายถึง การรับรู้เสียงพูด และเกิดความเข้าใจ สามารถตีความคำ วลี และประโยคให้มีความหมายตามความรู้และประสบการณ์ของตน

3.1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง หมายถึง การรับรู้เสียงพูด และเกิดความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตามคำสอน คำแนะนำ และคำบรรยายได้อย่างถูกต้อง

3.2 การพูด หมายถึง การเปล่งเสียงพูดที่มีความชัดเจน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกไปสู่ผู้ฟัง โดยนำคำและวลีมาเชื่อมโยงเป็นประโยคที่มีความหมาย และมีรายละเอียดได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเรื่องราวต่อเนื่องและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ได้แก่

3.2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ หมายถึง การเปล่งเสียงเรียกชื่อสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจน และสามารถบอกถึงบริบทที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้เพื่อแสดงถึงการรู้จักและเข้าใจคำศัพท์

3.2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวด้วยการเปล่งเสียงพูดที่มีความชัดเจน เป็นประโยคที่สมบูรณ์ประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม ได้อย่างคล่องแคล่วและมีความต่อเนื่อง เป็นเรื่องราวที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาพ

3.3 การอ่าน หมายถึง การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา และสามารถแปลความหมายของภาพ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ให้เป็นคำ วลี และประโยค โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว ได้แก่

3.3.1 การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง หมายถึง การมองเห็น สังเกต และรับรู้ถึงความเหมือน และความแตกต่างของภาพ สามารถจำแนกและจัดหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง

3.3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ หมายถึง การแปลความหมายของภาพออกมาเป็นคำ วลี และประโยคที่มีความหมาย เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังอย่างต่อเนื่อง

3.4 การเขียน หมายถึง การจับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง สามารถควบคุมกล้ามเนื้อมือให้สัมพันธ์กับสายตาซึ่งเป็นพื้นฐานในการเขียนภาพหรือเส้นที่มีความสมบูรณ์ ได้แก่

การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ หมายถึง การมองเห็น สังเกต และสามารถจดจำภาพหรือเส้นที่เป็นต้นแบบ เพื่อถ่ายทอดด้วยการเขียนตามแบบได้อย่างถูกต้อง

1.2 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้การสอน

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้การสอน ดังนี้

1.2.1 สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS ดังนี้

1.2.1.1 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS คือ

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Wadsworth. 1996 : 14-17) ทั้งนี้เพื่อทดลองประสบการณ์ทางภาษา แล้วสร้างกฎ

ของความเข้าใจความหมายและการสื่อสารทั้งระบบการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพียเจต์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการใช้ภาษาและการคิดว่ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็แทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ การเรียนรู้ภาษาก็มีลักษณะเดียวกับการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ คือเด็กต้องเป็นผู้ลงมือกระทำในการเรียนรู้และปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการค้นพบผ่านวิธีการเรียนรู้ 3 ขั้น คือขั้นการกระทำ (Enactive) ขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214) ซึ่งในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสลงมือกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรม การเรียนรู้ภาษาของเด็กจึงจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ บรูเนอร์ กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในทุกระดับไม่ขึ้นกับอายุแต่ต้องจัดอย่างเหมาะสม ในการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องยากพอควร เนื่องจากภาษาเป็นสัญลักษณ์ มีความเป็นนามธรรมสูง แต่ถ้าครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรมซึ่งเหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กแล้ว เด็กก็สามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวทสกกี กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการขยายขอบเขตการเรียนรู้จากการได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า (Vygotsky. 2006 : Online) แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยครูต้องรู้ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กว่าอยู่ในระดับใด และช่วยเหลือโดยการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ วิธีการช่วยเหลือให้เด็กพัฒนาภาษาก็คือ การที่ครูถามคำถามให้เด็กได้มีโอกาสอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น

ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (ทิตนา แคมมณี. 2547 : 227-228) การจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรนำเสนอสิ่งเร้า อันได้แก่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (วรวิทย์ วตินสรการ. 2539 : 674) ถึงแม้ว่าการเรียนการสอนภาษาจะมีความเป็นนามธรรมก็ตามแต่ถ้าเด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่เป็นรูปธรรมแล้วเด็กก็สามารถเชื่อมโยงให้ภาษาหรือสัญลักษณ์ทางนามธรรมให้มีความหมายได้

1.2.1.2 แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ

SPARPS คือ

การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้เป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (Goodman.

1986 : 26) การจัดการเรียนการสอนให้เด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้ครบทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านการบูรณาการที่หลากหลายจึงจะส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการมีโอกาสดำเนินกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89) แนวคิดดังกล่าวมาจากการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติของโฮลดาเวย์ ในขั้นที่ 3 คือ การที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำด้วยตนเอง เป็นแนวทางให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการซ้ำประสบการณ์ ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาที่มีความแม่นยำมากขึ้น

การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย กล่าวถึงแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) การเรียนรู้ของเด็กจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือ ภาษาศิลปะ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องให้เด็กมีโอกาสดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และนำเสนอผลงานของตน

1.2.1.3 ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS คือ ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การฟัง ได้แก่ การเข้าใจความหมาย และการปฏิบัติตามคำสั่ง การพูด ได้แก่ การบอกชื่อสิ่งต่างๆ และการเล่าเรื่องจากภาพ การอ่าน ได้แก่ การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง และการเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ การเขียน คือ การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ

1.2.2 สังเคราะห์นิยามความหมาย และกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ เด็กมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการตอบคำถามของครูด้วยการอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น ส่วนครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สร้างจากการบูรณาการแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานคือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวทสกีสกี ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยชั้นการเรียนการสอน 6 ชั้น ดังนี้

1. **ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)** หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ ที่มาของขั้นกระตุ้นเร้า มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง กานเย กล่าวไว้ในทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง จึงได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเยอย่างเป็นระบบโดยพยายามเชื่อมโยงการจัดสภาพการเรียนการสอนอันเป็นสภาวะนอกตัวผู้เรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมองของคนเรา ระบบการสอนของกานเย ประกอบด้วยขั้นการเรียนการสอน 9 ขั้น โดยแนวคิดการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองเป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 4 คือขั้นเสนอบทเรียนใหม่ (presenting the stimulus) เป็นการริเริ่มบทเรียนใหม่โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมมาประกอบการสอน (ทิสนา แคมมณี. 2547 : 75-76) นอกจากนี้ตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กเรียนรู้ภาษาได้ดีจากกิจกรรมทางภาษาที่ครูนำเสนอ โดยเด็กสามารถรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 บรูเนอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาที่มีความเป็นนามธรรมสูง เพราะภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายใช้แทนสิ่งต่าง ๆ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2548 : 213-214) อย่างไรก็ตาม เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการเชื่อมโยงสิ่งรับรู้เป็นรูปธรรมให้เป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ได้โดยอาศัยการรับประสบการณ์ใหม่และปรับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุล แล้วซึมซาบรวมเข้าอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญา

2. **ขั้นวางแผน (Plan : P)** หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน ที่มาของขั้นวางแผน มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพียเจต์ กล่าวไว้ในทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ว่าการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา (Wadsworth. 1996 : 14-17) ในขั้นวางแผนเด็กปฐมวัยต้องนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ครูนำเสนอ โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งถือเป็นการปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมของตน ทำให้เกิดการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้น แนวคิดไฮ/สโคป (High/Scope) ได้กล่าวถึงการวางแผนของเด็กปฐมวัยที่เป็นไปตามหลักพัฒนาการไว้ว่า การวางแผน หมายถึงการตัดสินใจว่าจะใช้สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์นั้นอย่างไรจากความสนใจและความตั้งใจของตน (Weikart; & Schweinhart. 2000 : 277-293)

3. **ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)** หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษานอกห้องเรียน ที่มาของขั้นเรียนรู้มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการค้นพบผ่านวิธีการเรียนรู้ 3 ขั้น คือ ขั้นการกระทำ (Enactive) ขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) ดิวอี้ เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเด็กนั้นจะต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม (วรวิทย์ วตินสรการ. 2539 : 674) และบรูเนอร์ เชื่อว่าการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสลงมือกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรม (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214)

4. **ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)** หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร ที่มาของขั้นซ้ำย้ำทวน มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการมีโอกาสได้ซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ และแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ โฮลดาเวย์ ได้กำหนดขั้นการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติเป็น 4 ขั้น โดยขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 3 คือการที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำด้วยตนเอง ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการซ้ำประสบการณ์ ให้มีความแม่นยำมากขึ้น (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89) ส่วนการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการว่าการเรียนรู้ของเด็กจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online)

5. **ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)** หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร ที่มาของขั้นนำเสนอ มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการสำคัญ คือการเรียนรู้ของเด็กนั้น จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงการเรียนรู้และนำเสนอผลงานของตน

6. **ชั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)** หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถามอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจัดบันทึกคำตอบลงบนกระดาษแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน ที่มาของชั้นแบ่งปัน มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการขยายขอบเขตการเรียนรู้จากการได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าไวก็อตสกี กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ครูต้องรู้ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กว่าอยู่ในระดับใด และช่วยเหลือโดยการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ (Vygotsky. 2006 : Online) นอกจากนี้ ที่มาของชั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น ดังกล่าวข้างต้น มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้เป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กูดแมน (Goodman. 1986 : 26) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาให้เด็กปฐมวัยควรจัดให้ครบทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านการบูรณาการที่หลากหลาย ซึ่งทำให้เด็กได้เรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ

ขั้นที่ 2 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

2.1.1 สร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ความเป็นมาและความสำคัญ ทฤษฎีและแนวคิด ความมุ่งหมาย รูปแบบการเรียนการสอน บทบาทครู บทบาทเด็ก และการนำไปใช้

2.1.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 184)

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

2.1.3 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยการเสนอแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 5 คน คือ

อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี

อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล
สามเสน

อาจารย์สรยุทธ ฉันทวรภาพ

ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 1

อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจำนง

อาจารย์ประจำคณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง

ศาสตราจารย์ ดร. อารี สัตถ์หนวี

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์

อาจารย์ประจำคณะ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ

2.1.4 วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 184)

ช่วงคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก

ช่วงคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพเหมาะสม ผลปรากฏว่าทุกข้อมีคะแนนเกิน 3.50 ขึ้นไป

2.2 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

2.2.1 พิจารณาข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยซึ่งนอกเหนือจากรายการประเมิน และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงขั้นการเรียนการสอน 3 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นที่ 4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) และขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงการอธิบายความหมายจากเดิมที่ว่าขั้นกระตุ้นเร้า หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ของครูด้วยสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย สัญลักษณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ครูนำเสนอจะต้องมีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ ปรับปรุงเป็นขั้นกระตุ้นเร้า หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการระบุงิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาให้มีความชัดเจนขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมกิจกรรมการเรียนรู้จากเดิม คือ การวาดภาพระบายสีเพียงอย่างเดียว ให้เป็นกิจกรรมศิลปะที่มีความหลากหลายมากขึ้น ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้บรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

ขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมบทบาทของครูและบทบาทของเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ครูจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน ทั้งนี้มาจากแนวทางการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติและแนวทางการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3.1 สร้างแผนการจัดประสบการณ์

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.1.1 สร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย คือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 แผนการจัดประสบการณ์ของสถาบันพัฒนาวิชาการและการประเมินผล พุทธศักราช 2547 หลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์ของโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3

3.1.2 หากคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยการเสนอแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 5 คน คือ

อาจารย์รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี

อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล
สามเสน

อาจารย์สายสมร นาคประเสริฐ

อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล
วัดนางนอง

อาจารย์เน่งน้อย แจ่มศิริกุล

อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล

สมุทรสงคราม

อาจารย์ ดร. กรวิภา สรรพกิจจานง

อาจารย์ประจำคณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง

อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์

ข้าราชการบำนาญ

ผลการตรวจสอบใช้เกณฑ์ 3 ใน 5 คน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันว่าแผนการจัดประสบการณ์สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้ เนื่องจากมีกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาที่มีความหลากหลายเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ได้แก่ คำคล้องจอง เพลง ปริศนาคำทาย และนิทาน เด็กได้มีโอกาสในการฟัง พูดโต้ตอบ อ่านผลงานศิลปะ และเขียนภาพหรือสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่างๆ อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

3.1.2.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากเดิมกำหนดไว้ 1 ชั่วโมง ควรปรับปรุงเป็น 1 ชั่วโมงและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เนื่องจากความสนใจของเด็กในการเรียนการสอนแต่ละครั้งมีความแตกต่างกัน และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของเด็กแต่ละคนใช้เวลาไม่เท่ากัน

3.1.2.2 จุดประสงค์ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ให้เพิ่มการเขียนที่เน้นเรื่อง que เด็กได้เรียนรู้ในแต่ละครั้งให้ชัดเจน เพื่อให้การประเมินผลทำได้ง่ายและถูกต้องยิ่งขึ้น

3.1.2.3 แผนการจัดประสบการณ์หน่วยปลอดภัยไว้ก่อนและหน่วยน้ำ ควรปรับคำคล้องจองให้สัมพันธ์กับเนื้อหามากขึ้น

3.1.2.4 สื่อการจัดกิจกรรมจากเดิมที่เขียนว่าเป็นนิทานนั้นควรปรับปรุงโดยระบุให้ชัดเจนว่าเป็นหนังสือนิทานภาพ

3.2 สร้างแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.2.1 สร้างแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้วยแบบสังเกต (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2547 : 188-209 ; นกนตร ธรรมบวร. 2545 : 111-134) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้แก่ งานวิจัยของนฤมล เจียบแหลม (2545) สมพร สามเตี้ย (2545) กรวิภา สรรพกิจจานง (2548) และปานใจ จารุณนิช (2548)

3.2.2 หากคุณภาพของแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยการเสนอแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 คน คือ

อาจารย์กัลยา นิ่มจิตต์

อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล
วัดนางนอง

อาจารย์ ดร. กรวิภา สรรพกิจจานง

อาจารย์ประจำคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญาพร อุณากุล

อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ฝ่ายประถม)

ผลการตรวจสอบใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่งต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 179) ผลปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.96

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.3.1 สร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้วยแบบทดสอบ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2547 : 147-171 ; ดวงเดือน ศาตรภัทร. 2537 : 417-428) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้แก่ งานวิจัยของจุฬารัตน์ อินนุพัฒน์ (2543) นงเยาว์ คลิกคล้าย (2543) จุฬาสุโข (2545) และกรวิภา สรรพกิจจานง (2548)

3.3.2 หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยการเสนอแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 คน คือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง

อาจารย์ประจำสำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร. กรวิภา สรรพกิจจานง

อาจารย์ประจำคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง

อาจารย์กัลยา นิ่มจิตต์

อาจารย์ประจำโรงเรียนอนุบาล
วัดนางนอง

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่งต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 179) ผลปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.70-1.00 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบวัดทักษะทาง

ภาษาของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้ (try out) กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาล วัฒนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพเหมาะสม แบบทดสอบดังกล่าวมีการให้ คะแนนแบบถ้าตอบถูกได้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าไม่ตอบหรือตอบผิดได้ข้อละ 0 คะแนน การหาค่า ความยากง่าย (Difficulty) ใช้เกณฑ์ค่าความยากง่ายโดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20-0.80 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ใช้เกณฑ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์-ไบซีเรียล (Point biserial correlation) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกเป็นบวกและสูง กว่า 0.20 และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Khuder-Richardson) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 198-212) ผลปรากฏว่าข้อคำถามที่คัดเลือกไว้มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.22-0.78 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่น 0.87

ขั้นที่ 4 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน

4.1 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

4.1.1 จัดเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียน การสอนแบบ SPARPS และทดลองสอนกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัฒนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 5-9 พฤศจิกายน 2550

4.1.2 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามรายละเอียดในแบบ สังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยว่าในระหว่างการสอนเด็กได้ใช้ทักษะทางภาษาครบ ทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

4.2 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ใน ขั้นที่ 5 ชื่อนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นที่ 6 ชื่นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ที่ได้รับการ ทดลองนำร่องเพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง ดังนี้

ขั้นที่ 5 ชื่อนำเสนอ (Presentation : P) การจัดการเรียนการสอนในชื่อนำเสนอ นั้น หากพบว่าเด็กบางคนยังไม่กล้าพูดนำเสนอผลงาน โดยแสดงพฤติกรรมเขินอาย ยืนนิ่งๆ ยืน บิดตัวไปมา ยืนหันหลังให้เพื่อน หรือทำท่าทางเหมือนกำลังใช้ความคิดแต่ไม่ได้เปล่งเสียงพูด ออกมา ครูควรให้กำลังใจและแสดงความเป็นกันเองมากขึ้น โดยการยิ้มและพูดคำชมเชย เพื่อให้ เด็กเกิดความสบายใจและมั่นใจที่จะนำเสนอผลงานด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้ ใช้ทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หลังจากได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPSครบทั้ง 6 ขั้น

ขั้นที่ 6 ชื่นแบ่งปัน (Share Ideas : S) การจัดการเรียนการสอนในขั้นแบ่งปันนั้น หากพบว่าเด็กบางคนไม่เข้าใจคำถาม โดยสังเกตจากการไม่ตอบคำถาม การแสดงสีหน้าสงสัย หรือตอบคำถามไม่ถูกต้อง ครูควรอธิบายเพิ่มเติมหรือยกตัวอย่าง เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถร่วมอธิบายและแสดงความคิดเห็นได้

ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

5.1 กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

5.1.1 ประชากร คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน

5.2 กำหนดแบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ผู้วิจัยกำหนดแบบแผนการทดลองเป็นแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design (ลัวัน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538 : 249) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E R	T ₁	X	T ₂
C R	T ₁	-	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

X	แทน	การจัดกระทำ (Treatment)
T ₁	แทน	การสอบก่อนที่จะจัดกระทำทดลอง (Pretest)
T ₂	แทน	การสอบหลังจากที่จัดกระทำทดลอง (Posttest)
R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random assignment)
C	แทน	กลุ่มควบคุม (Control group)
E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental group)

5.3 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.3.1 ทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest)

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง ตั้งแต่วันที่ 12-13 พฤศจิกายน 2550

5.3.2 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปใช้กับกลุ่มทดลอง และนำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติไปใช้กับกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน-19 ธันวาคม 2550 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 กำหนดการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

สัปดาห์	แผนการจัดประสบการณ์	วัน	เวลา	
			8.45-9.45 น.	10.00-11.00 น.
1	หน่วยปลอดภัยไว้ก่อน	จันทร์ พุธ และศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
2	หน่วยน้ำ	จันทร์ พุธ และศุกร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
3	หน่วยผัก	จันทร์ พุธ และศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
4	หน่วยมด	จันทร์ พุธ และศุกร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
5	หน่วยต้นไม้	จันทร์ พุธ และศุกร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
6	หน่วยอากาศ	จันทร์ พุธ และศุกร์	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

5.3.3 ทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest)

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ตั้งแต่วันที่ 20-21 ธันวาคม 2550

5.4 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

5.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยค่าสถิติ t-test for dependent samples และเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยค่าสถิติ t-test for independent samples

5.4.2 สรุปผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ให้มีความเหมาะสม เกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน คือ เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ระยะที่ 3 การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 6 เผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน

6.1 เผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

6.1.1 ผู้วิจัยประสานงานกับโรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

6.1.2 ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่สนใจนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปทดลองใช้ ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและตอบข้อสงสัย เป็นเวลา 4 วัน ตั้งแต่วันที่ 22-25 มกราคม 2551

6.1.3 ครูปฐมวัยทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 28 มกราคม-8 กุมภาพันธ์ 2551

6.1.4 ครูปฐมวัยตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ คือ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 184)

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

6.1.5 ครูปฐมวัยตอบแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

6.2 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

6.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 184)

ช่วงคะแนน 4.50-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนน 3.50-4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก

ช่วงคะแนน 2.50-3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.50-2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนน 1.00-1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีคุณภาพเหมาะสม ผลปรากฏว่าทุกข้อมีคะแนนเกิน 3.50 ขึ้นไป

6.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

6.2.3 สรุปผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 79)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (นุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความยากง่าย ใช้สูตรดัชนีความยากง่าย (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

R คือ จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
N คือ จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

2.3 ค่าอำนาจจำแนก ใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบพอยท์-ไบซีเรียล (Point biserial correlation) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 212)

$$r_{p,bis} = \frac{\bar{X}_p - \bar{X}_f}{s_t} \cdot \sqrt{pq}$$

$\bar{X}_p$ คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำข้อนั้นได้
 $\bar{X}_f$ คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ทำข้อนั้นไม่ได้
 s_t คือ คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบฉบับนั้น
p คือ สัดส่วนของคนที่ทำข้อนั้นได้
q คือ สัดส่วนของคนที่ทำข้อนั้นไม่ได้หรือ 1-p

2.4 ค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Khuder-Richardson) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
p คือ สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่งๆ นั่นคือสัดส่วนของคนทำถูกกับคนทั้งหมด
q คือ สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ คือ 1-p
 s_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สูตร t-test for dependent samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

D คือ ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

N คือ จำนวนคู่

3.2 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สูตร t-test for independent samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 101)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$\bar{X}_1$ คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง

$\bar{X}_2$ คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม

n_1 คือ ขนาดของกลุ่มทดลอง

n_2 คือ ขนาดของกลุ่มควบคุม

s_1^2 คือ ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง

s_2^2 คือ ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้แทนความหมาย ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละคู่
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที (t-distribution)
Sig.	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
3. ผลการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด
3. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามาจากการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย	4.40	0.55	มาก
4. ความมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	4.40	0.89	มาก
5. ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	4.40	0.55	มาก
6. การเรียงลำดับขั้นการเรียนการสอน	4.00	0.71	มาก
7. กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 1			
7.1 การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
7.2 การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4.20	0.45	มาก
8. กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 2			
8.1 การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
8.2 การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4.00	0.71	มาก
9. กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 3			
9.1 การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4.00	0.71	มาก
9.2 การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4.20	0.84	มาก
10. กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 4			
10.1 การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4.20	0.84	มาก
10.2 การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4.20	0.84	มาก
11. กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 5			
11.1 การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
11.2 การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4.40	0.55	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับ
12. กระบวนการจัดการเรียนการสอนชั้นที่ 6			
12.1 การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
12.2 การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4.40	0.55	มาก
13. กระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น แสดงถึงการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	4.40	0.55	มาก
14. แผนการจัดประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย หน่วย เรื่อง ระดับ ระยะเวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ภาคผนวก และบันทึกหลังสอน	4.20	0.84	มาก
15. การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในสภาพการณ์จริง	4.20	0.84	มาก

จากตาราง 3 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00-4.60 ซึ่งส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ผลการเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
 2. การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
 3. การเปรียบเทียบผลต่างของทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติก่อนการทดลอง
 4. การเปรียบเทียบผลต่างของทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติหลังการทดลอง
- ดังแสดงในตาราง 4, 5, 6 และ 7 ตามลำดับ

ตาราง 4 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง

ทักษะทางภาษา	กลุ่มทดลอง	$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	S_D	t	Sig.
การฟัง	ก่อนการทดลอง	8.68	1.52	4.96	1.31	18.984**	.000
	หลังการทดลอง	13.64	1.75				
การพูด	ก่อนการทดลอง	7.96	2.30	6.16	2.32	13.266**	.000
	หลังการทดลอง	14.12	1.92				
การอ่าน	ก่อนการทดลอง	8.40	2.99	3.92	2.36	8.300**	.000
	หลังการทดลอง	12.32	3.15				
การเขียน	ก่อนการทดลอง	7.04	3.06	3.56	1.66	10.721**	.000
	หลังการทดลอง	10.60	2.02				
รวมทั้ง 4 ด้าน	ก่อนการทดลอง	32.08	6.73	18.60	4.22	22.023**	.000
	หลังการทดลอง	50.68	6.52				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ทำให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นทุกด้าน

ตาราง 5 การเปรียบเทียบทักษะทางภาษาก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มควบคุม

ทักษะทางภาษา	กลุ่มควบคุม	$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	S_D	t	Sig.
การฟัง	ก่อนการทดลอง	8.20	2.25	1.40	1.85	3.787**	.001
	หลังการทดลอง	9.60	2.00				
การพูด	ก่อนการทดลอง	9.08	3.04	0.24	1.64	0.732	.471
	หลังการทดลอง	9.32	2.67				
การอ่าน	ก่อนการทดลอง	7.80	3.56	0.28	3.22	0.435	.668
	หลังการทดลอง	8.08	4.84				
การเขียน	ก่อนการทดลอง	7.12	3.69	1.28	1.79	3.572**	.002
	หลังการทดลอง	5.84	3.35				
รวมทั้ง 4 ด้าน	ก่อนการทดลอง	32.20	9.17	0.64	5.68	0.564	.578
	หลังการทดลอง	32.84	9.89				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการฟังเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติทำให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นเพียงด้านเดียวคือด้านการฟัง

ตาราง 6 การเปรียบเทียบผลต่างของทักษะทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลอง

ทักษะทางภาษา	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S	t	Sig.
การฟัง	กลุ่มทดลอง	25	8.68	1.52	0.883	.382
	กลุ่มควบคุม	25	8.20	2.25		
การพูด	กลุ่มทดลอง	25	7.96	2.30	1.469	.148
	กลุ่มควบคุม	25	9.08	3.04		
การอ่าน	กลุ่มทดลอง	25	8.40	2.99	0.646	.522
	กลุ่มควบคุม	25	7.80	3.56		
การเขียน	กลุ่มทดลอง	25	7.04	3.06	0.083	.934
	กลุ่มควบคุม	25	7.12	3.69		
รวมทั้ง 4 ด้าน	กลุ่มทดลอง	25	32.08	6.73	0.053	.958
	กลุ่มควบคุม	25	32.20	9.17		

จากตาราง 6 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติมีทักษะทางภาษาก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แสดงว่าก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มมีทักษะทางภาษาใกล้เคียงกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบผลต่างของทักษะทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
หลังการทดลอง

ทักษะทางภาษา	กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S	t	Sig.
การฟัง	กลุ่มทดลอง	25	13.64	1.75	7.595**	.000
	กลุ่มควบคุม	25	9.60	2.00		
การพูด	กลุ่มทดลอง	25	14.12	1.92	7.219**	.000
	กลุ่มควบคุม	25	9.32	2.67		
การอ่าน	กลุ่มทดลอง	25	12.32	3.15	3.674**	.001
	กลุ่มควบคุม	25	8.08	4.84		
การเขียน	กลุ่มทดลอง	25	10.60	2.02	6.083**	.000
	กลุ่มควบคุม	25	5.84	3.35		
รวมทั้ง 4 ด้าน	กลุ่มทดลอง	25	50.68	6.52	7.529**	.000
	กลุ่มควบคุม	25	32.84	9.89		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีทักษะทางภาษาหลังการทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน แสดงว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมากกว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ

ผลการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยครูปฐมวัย ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน ที่สมัครใจในการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปทดลองใช้ เป็นเพศหญิงทั้งหมด ทุกคนอายุมากกว่า 41 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และได้รับการอบรมด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยปีละ 1 ครั้ง ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี มีประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย 6-10 ปี และมากกว่า 20 ปี ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย 11-15 ปี และ 16-20 ปี และครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี มีประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย 11-15 ปี ทั้งสองคน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยครูปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 8

จากตาราง 8 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 และความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี และ 5-6 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.00 แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี

3. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สามารถนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี เพราะมีสื่อการจัดกิจกรรมและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสนใจอยากเรียนรู้ และครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สามารถนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้ เพราะมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่让孩子ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เด็กจึงให้ความสนใจและเรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนและชัดเจน ได้แก่ ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) จนกระทั่งถึงขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) นอกจากนี้ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สามารถนำมาใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เช่นเดียวกัน เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีกิจกรรมพัฒนาภาษา ได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทาย เด็กได้ร่วมสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เล่าเรื่องราวต่างๆ และวาดภาพสื่อความหมายได้ เด็กจึงได้พัฒนาทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS อยู่ในขั้นนำเสนอ (Presentation : P) เนื่องจากเด็กเล็กยังพูดได้เป็นประโยคสั้นๆ หรือพูดเป็นคำๆ ในช่วงแรกๆ ครูต้องคอยชี้แนะจากการถามคำถามแล้วให้เด็กตอบก่อน ครั้งต่อๆ มาเด็กจึงสามารถนำเสนอได้ดีขึ้น และครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5

ปี มีความคิดเห็นว่าปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS อยู่ในชั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) เป็นกิจกรรมที่เน้นการสนทนาจึงพบว่าเด็กไม่ค่อยมีสมาธิจึงต้องใช้เวลาในการเตรียมเด็กให้สงบเสียก่อน ส่วนครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี มีความคิดเห็นว่าไม่พบปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพราะชั้นเรียนการสอนมีความเหมาะสมทุกขั้นตอน

3. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี มีความคิดเห็นว่าผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ทำให้เด็กมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น จากการสังเกตพบว่าเด็กมีการเปลี่ยนแปลงด้านการฟังและการพูดเด่นชัดมากที่สุด และครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีความคิดเห็นว่าผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ทำให้เด็กมีทักษะทางภาษาสูงขึ้นโดยเฉพาะด้านการพูด เด็กสามารถสนทนาและตอบคำถามได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น และพบว่าเด็กบางคนสามารถใช้ภาษาพูดแบบผู้ใหญ่ได้ นอกจากนี้ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี มีความคิดเห็นว่าผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ทำให้เด็กมีทักษะทางภาษาสูงขึ้น จากการสังเกตพบว่าด้านการฟัง เด็กมีสมาธิและตั้งใจฟังมากขึ้น ด้านการพูด เด็กกล้าแสดงออกมากกว่าเดิม พูดเล่าเรื่องราว และแสดงความคิดเห็นโดยเชื่อมโยงคำเป็นประโยคที่มีความหมาย มีรายละเอียด และมีความต่อเนื่องได้อย่างคล่องแคล่ว และด้านการเขียนเด็กมีประสาทสัมผัสกับมือดีขึ้นโดยสังเกตจากผลงานการวาดภาพศิลปะของเด็ก และสามารถสื่อความหมายของภาพที่วาดได้

ตาราง 8 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย

รายการประเมิน	ครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. เอกสารอธิบายรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญ ทฤษฎีและแนวคิด ความมุ่งหมาย รูปแบบการเรียนการสอน บทบาทครู บทบาทเด็ก และการนำไปใช้	4.00	0.00	มาก	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก
2. แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนดังนี้									
2.1 จุดประสงค์	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
2.2 เนื้อหา	4.00	0.00	มาก	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน	3.50	0.71	มาก	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก
2.4 สื่อการจัดกิจกรรม	3.50	0.71	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
2.5 การวัดและประเมินผล	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
3. การนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน ดังนี้									
3.1 ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)	4.00	0.00	มาก	4.00	1.41	มาก	4.00	0.00	มาก
3.2 ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน (Plan : P)	4.00	0.00	มาก	4.00	1.41	มาก	4.00	0.00	มาก
3.3 ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)	3.50	0.71	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
3.4 ขั้นที่ 4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)	3.50	0.71	มาก	4.00	1.41	มาก	4.00	0.00	มาก
3.5 ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)	3.50	0.71	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
3.6 ขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
4.บทบาทของครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย	3.50	0.71	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	3.50	0.71	มาก
5. บทบาทของเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และมีปฏิสัมพันธ์ต่อการในการตอบคำถามของครูด้วยการอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น	4.00	0.00	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด	3.50	0.71	มาก
6. รูปแบบการเรียนการสอนเหมาะสมกับการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	3.50	0.71	มาก	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี			ครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
7. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สอดคล้องกับพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	มาก	4.50	0.71	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
8. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของเด็ก ปฐมวัย	3.50	0.71	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
9. กระบวนการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมกับการนำไปใช้ในชั้นเรียน ปัจจุบัน	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
10. รูปแบบการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของครูใน การนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทาง ภาษาของเด็กปฐมวัย	3.50	0.71	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550
2. ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน
2. ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน โรงเรียนวัดหนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่สมัครใจนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้
 - 1.1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
 - 1.2 รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 การฟัง
 - 2.2 การพูด
 - 2.3 การอ่าน
 - 2.4 การเขียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. แผนการจัดประสบการณ์ ได้แก่
 - 3.1 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 3.2 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
4. แบบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ได้แก่
 - 4.1 แบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 4.2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
5. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
6. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือทฤษฎีและ

แนวคิดพื้นฐาน ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวทสกี ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ ได้แก่ การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย แล้วนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลมาสังเคราะห์นิยามความหมาย และกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 2 ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ความเป็นมาและความสำคัญ ทฤษฎีและแนวคิด ความมุ่งหมาย รูปแบบการเรียนการสอน บทบาทครู บทบาทเด็ก และการนำไปใช้ และสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมิน และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และหาคุณภาพโดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ สร้างแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยและหาคุณภาพโดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง และสร้างแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยและหาคุณภาพโดยการเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้ (try out) กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน เพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพเหมาะสมไปใช้

ขั้นที่ 4 ทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยทดลองนำร่องรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยจัดเตรียมแผนการจัดประสบการณ์ และทดลองสอนกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 27 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยกำหนดประชากร คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 และเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากประชากร เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม จำนวน 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 25 คน กำหนดแบบแผนการทดลองเป็นแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) นำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปใช้กับกลุ่มทดลอง และนำแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติไปใช้กับกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 6 สัปดาห์ และทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest) นำผลการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ระยะที่ 3 การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

ขั้นที่ 6 เผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยประสานงานกับโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ให้ครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จำนวน 6 คน ชั้นเรียนละ 2 คน โรงเรียนวัดหนึ่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่สมัครใจนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปทดลองใช้ ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำและตอบข้อสงสัย เป็นเวลา 4 วัน ทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เมื่อสิ้นสุดการสอนครูปฐมวัยทุกคนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

สรุปผลการวิจัย

ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00-4.60

ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน
2. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการฟังเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติมีทักษะทางภาษาก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน
4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีทักษะทางภาษาหลังการทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ผลการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 และความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี และ 5-6 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.00

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00-4.60 ซึ่งส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 คือความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน และทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.40 คือแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามาจากการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย ความมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 1 ในการอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 5 ในการอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้และการอธิบายบทบาทของครูและเด็ก กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 6 ในการ

อธิบายกิจกรรมการเรียนรู้และการอธิบายบทบาทของครูและเด็ก และกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น แสดงถึงการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 1 ในการอธิบายบทบาทของครูและเด็ก กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 3 ในการอธิบายบทบาทของครูและเด็ก กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 4 ในการอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้และการอธิบายบทบาทของครูและเด็ก แผนการจัดประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย หน่วย เรื่อง ระดับ ระยะเวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ภาคผนวก และบันทึกหลังสอน และการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในสภาพการณ์จริง ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 คือการเรียงลำดับขั้นการเรียนการสอน กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 2 ในการอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้และการอธิบายบทบาทของครูและเด็ก และกระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 3 ในการอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยนี้แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ทำให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาทักษะทางภาษาบนพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของเฟนนาศี (Fennacy. 1988 : Abstracts) ได้ศึกษาพบว่าเด็กในห้องเรียนที่สอนแบบภาษาธรรมชาติมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กในห้องเรียนที่ใช้แบบฝึกหัดที่เน้นพยัญชนะ เสียง และคำ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาอย่างมีความหมายด้วยตนเอง และเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งในรูปแบบระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับครู สอดคล้องกับสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2542 : 33) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรอยู่ที่ตัวเด็กเป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง มิได้อยู่ที่ตัวครูเป็นผู้บอกถ่ายทอดไปยังตัวเด็ก และไวโกตสกี (Goodman. 1986 : 117 ; citing Vygotsky. 1978) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดจากการได้รับอิทธิพลจากผู้อื่น เช่น เพื่อนและครู เป็นต้น เหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก การที่เด็กได้เรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นนั้นเด็กจะเรียนรู้ง่าย ค่อยเป็นค่อยไป สะสมทีละน้อยจากคำแนะนำจนเกิดเป็นความรู้ในตนได้ นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางโดยเด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำกิจกรรมที่มีความหลากหลายภายใต้บรรยากาศที่มีความเป็นกันเองและมีการเสริมแรง สอดคล้องกับพัฒนา ชัชพงศ์ (2542 : 112) ที่กล่าวว่าการเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ปฏิบัติตามความคิดของตนจนเกิดเป็นความคิดรวบยอดที่สรุปจากการกระทำของตนเองและเกิดเป็นองค์ความรู้ในเรื่องนั้นๆ ถือเป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจึงทำให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาอย่างมีคุณภาพ และวรรณิ์ โสมประยูร (2537 : 131) มีแนวคิดว่าการจัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วม มีการเสริมแรง มีบรรยากาศสนุกสนานและเป็นธรรมชาติจะทำให้เด็กพัฒนาทักษะทางภาษา

อภิปรายผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิจัยนี้แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ทำให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นทุกด้าน เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นขั้นตอน เด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางภาษาที่มีความหลากหลายผ่านขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) เด็กเรียนรู้ภาษาจากคำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทาย ขั้นวางแผน (Plan : P) เด็กเรียนรู้ภาษาจากการปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็น ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) เด็กเรียนรู้ภาษาจากการฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และ การศึกษานอกห้องเรียน ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) เด็กเรียนรู้ภาษาจากการทำกิจกรรมศิลปะ ดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) เด็กเรียนรู้ภาษาจากการนำเสนอผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครู ฟัง และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) เด็กเรียนรู้ภาษาจากการตอบคำถามของครู

กิจกรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี กิจกรรมคำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายโดยให้เด็กร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาจะทำให้เด็กได้ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องและชัดเจน (เยาวยา เดชะคุปต์ 2542 : 75-76) สอดคล้องกับงานวิจัยของนางเยาว์ คลิกคลาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบมีทักษะทางภาษาด้านการฟังสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของปานใจ จารุวนิช (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองมีทักษะทางภาษาด้านการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กิจกรรมการฟังนิทานเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานและความรู้ รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาดังเช่นงานวิจัยของรัญจวน ประโมจน์ย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กิจกรรมการประกอบอาหารโดยที่เด็กได้ร่วมมือกันทำร่วมกับเพื่อนผ่านการปรึกษาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกอบอาหาร รวมทั้งการเน้นให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือการมอง

การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส เพื่อให้เด็กค้นพบด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากระบวนการทำงานเริ่มตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการจัดเก็บทำความสะอาดอุปกรณ์และสถานที่ที่จะทำให้เด็กได้รับความรู้ เกิดความรู้สึกระบบความสำเร็จ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางภาษา (Jackman. 1997 : 190) สอดคล้องกับงานวิจัยของสนอง สุทธอามาตย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหารก่อนและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังและด้านการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่เด็กใช้สื่อความคิดและเป็นการแสดงถึงความสามารถในการสร้างสัญลักษณ์โดยเด็กมักจะพูดถึงงานศิลปะของตน (Machado. 1995 : 347 citing Kance. 1978) ช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะทางภาษาขึ้นได้ นอกจากนี้การใช้คำถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กเพราะการที่ครูถามคำถาม เด็กจะได้รับการกระตุ้นให้คิด และถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความคิดเห็นของตนออกมาดังที่ฉันทนา ภาคบังข (2531 : 2) กล่าวว่า การตั้งคำถามสรุปท้ายกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ช่วยให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้กว้างขวางขึ้น และทักษะทางภาษาของเด็กก็จะเจริญงอกงาม

2. เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาด้านการฟังเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยนี้แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติทำให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นเพียงด้านเดียวคือด้านการฟัง เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 นั้นเป็นการเสริมสร้างความพร้อมทั่วไปของเด็กปฐมวัยในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ที่มีจุดเน้นในการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติจึงมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ชัดเจนในการเสริมสร้างทักษะทางภาษาอย่างเป็นองค์รวม และเป็นขั้นตอน ดังนั้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติเด็กปฐมวัยจึงมีทักษะทางภาษาด้านการฟังเพิ่มขึ้นเพียงด้านเดียว

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติมีทักษะทางภาษาก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิจัยนี้แสดงว่าก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มมีทักษะทางภาษาใกล้เคียงกัน เนื่องมาจากก่อนการทดลองเด็กได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษา

ปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งประกอบด้วยชั้นการเรียนรู้การสอน 3 ชั้น คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป เช่นเดียวกัน รวมทั้งมีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกัน ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ และทักษะ ดังนั้นก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มจึงมีทักษะทางภาษาไม่แตกต่างกัน

4. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีทักษะทางภาษาหลังการทดลองเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิจัยนี้แสดงว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ส่งผลต่อการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมากกว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นขั้นตอนโดยมีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางภาษาที่มีความหลากหลาย เช่น เพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย และนิทาน เป็นต้น รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยชั้นการเรียนรู้การสอน 6 ชั้น ได้แก่ ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ชั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติประกอบด้วยชั้นการเรียนรู้การสอน 3 ชั้น คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยเน้นให้เด็กสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31-37) อย่างไรก็ตามกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์ยังมีความไม่ชัดเจนในการเสริมสร้างทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างเป็นองค์รวมและเป็นขั้นตอน

อภิปรายผลการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-5.00 และความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี และ 5-6 ปี มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50-4.00

ผลการวิจัยนี้แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4

ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการ หลักการเรียนรู้และหลักการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี จะมีขั้นตอนการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน คือ ขั้นตอนกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นตอนวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) แต่ได้ปรับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับคุณลักษณะตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติของช่วงอายุนั้นๆ รวมทั้งระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการยืดหยุ่นตามช่วงความสนใจของเด็ก ดังที่พัฒนา ชัชพงศ์ (2542 : 112) กล่าวว่าเด็กเล็กอายุ 3-4 ปี จะมีความสนใจสั้น กิจกรรมกลุ่มจึงจัดไม่เกิน 12 นาที เด็กอายุ 4-5 ปี และเด็กอายุ 5-6 ปี จะมีความสนใจนานขึ้น กิจกรรมกลุ่มจึงเพิ่มเวลาเป็น 15-20 นาที ดังนั้นครูปฐมวัยที่ได้ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี 4-5 ปี และ 5-6 ปี

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

ข้อสังเกตในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ผู้วิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบจากการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติซึ่งเป็นการเรียนการสอนทักษะทางภาษาอย่างเป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการใช้ศิลปะเพื่อการสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการในการเรียนรู้ของเด็กนั้นมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ยังมีกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาที่มีความหลากหลาย ได้แก่ คำคล้องจอง เพลง ปริศนาคำทาย นิทาน เล่าเรื่องราว สนทนา และตอบคำถาม รวมทั้งกิจกรรมที่让孩子ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้แก่ การประกอบอาหาร การทดลอง การศึกษานอกห้องเรียน และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงสามารถนำไปใช้เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ข้อสังเกตหนึ่งที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

เพิ่มเติมคือทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนนั้น เด็กปฐมวัยอาจทำได้ค่อนข้างยากด้วยความจำกัดทางด้านพัฒนาการ อย่างไรก็ตามเด็กสามารถเรียนรู้ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนได้ดีหากเด็กได้เห็นแบบอย่างในการเขียนของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ครูเขียนตามที่เด็กพูดบรรยายผลงานศิลปะในชั้นซำย้าทวนและการจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ในชั้นแบ่งปัน ส่วนทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กปฐมวัยใช้ในการสื่อสารได้ดีกว่าการอ่านและการเขียน

ข้อสังเกตในการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ผู้วิจัยพบว่าขั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้น ได้แก่ ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซำย้าทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และชั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ทำให้เด็กได้มีโอกาสแสดงทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลให้เด็กมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้นทุกด้าน ข้อสังเกตในแต่ละขั้นการเรียนการสอนมีดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) มีข้อสังเกต คือ ในสัปดาห์แรกเมื่อครูนำเสนอ กิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษา อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทาย เด็กที่มีความกล้าแสดงออกจะร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี โดยพูดคำคล้องจองด้วยเสียงที่ดังชัดเจน ร้องเพลงอย่างเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับการตอบปริศนาคำทาย ส่วนเด็กที่ขี้อายจะใช้เสียงพูดที่เบากว่าหรือทำปากขมุขมิบตามเพื่อน แต่เมื่อเข้าสู่การเรียนการสอนในสัปดาห์ที่ 2 เด็กที่ขี้อายเริ่มคุ้นเคยและร่วมกิจกรรมดังกล่าวได้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะครูมีความเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส และให้กำลังใจเด็กทุกคน
2. ขั้นวางแผน (Plan : P) มีข้อสังเกต คือ ในสัปดาห์แรกการปรึกษา อภิปราย และแสดงความคิดเห็นเพื่อวางแผนการเรียนรู้ นั้น จะมีเด็กประมาณ 5-6 คนเท่านั้นที่มักจะร่วมพูดคุยสนทนากับครู ครูจึงต้องคอยชักถามและกระตุ้นให้เด็กคนอื่นได้พูดบ้าง ในสัปดาห์ต่อมาเด็กทุกคนจึงมีโอกาสในการพูดมากขึ้น
3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) มีข้อสังเกต คือ กิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นที่ 3 นี้ เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กจึงมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้อย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่เด็กถามว่า “วันนี้คุณครูมีนิทานเรื่องอะไรมาเล่าให้ฟังอีก” “เราจะไปดูมดที่ไหนกันดีละคุณครู” และ “คราวหน้าเราทำอาหารกันอีกนะคุณครู” เป็นต้น
4. ขั้นซำย้าทวน (Repeat : R) มีข้อสังเกต คือ การเลือกทำกิจกรรมศิลปะของเด็ก นั้น มักจะเลือกกิจกรรมซ้ำๆ เช่น ถ้าเด็กคนใดเลือกวาดภาพระบายสีก็มักจะเลือกกิจกรรมเดียวกันนี้ทุกครั้ง ครูต้องสังเกตและแนะนำว่าให้เด็กลองเลือกกิจกรรมอื่นบ้าง เช่น การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมหลากหลายขึ้น

นอกจากนี้การบรรยายผลงานศิลปะเพื่อให้ครูจัดบันทึกนั้น ช่วงแรกเด็กจะพูดเป็นคำๆ เป็นวลีหรือเป็นประโยคสั้นๆ ต่อมาจึงสามารถบรรยายเป็นเรื่องราวได้ดีขึ้น

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) มีข้อสังเกต คือ เด็กสามารถจดจำคำบรรยายผลงานศิลปะของตนได้ โดยเด็กพูดได้เหมือนหรือใกล้เคียงกับสิ่งที่ครูช่วยจัดบันทึกไว้ในชั้นซ้ำๆ ทวน อย่างไรก็ตามในสองสัปดาห์แรกเด็กบางคนยังไม่ค่อยกล้าพูดบรรยายผลงานศิลปะที่หน้าชั้นเรียน โดยแสดงพฤติกรรมเขินอาย ยืนนิ่งๆ ยืนบิดตัวไปมา ยืนหันหลังให้เพื่อน หรือทำท่าทางเหมือนกำลังใช้ความคิดแต่ไม่ได้เปล่งเสียงพูดออกมา ครูต้องให้คำชมเชยเมื่อเด็กพูด บางครั้งก็ให้เพื่อนปรบมือให้ เด็กจึงมีกำลังใจ และสามารถพูดได้ดีขึ้นในสัปดาห์ต่อๆ มา

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) มีข้อสังเกต คือ การถามคำถามของครูมีความสำคัญมากต่อการตอบคำถามของเด็ก ครูต้องคอยสังเกตว่าเด็กเข้าใจคำถามหรือไม่ การที่เด็กไม่เข้าใจคำถามนั้น สังเกตได้จากการไม่ตอบคำถาม การแสดงสีหน้าสงสัย หรือตอบคำถามไม่ถูกต้อง ครูต้องอธิบายเพิ่มเติมหรือยกตัวอย่าง เพื่อให้เด็กทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามได้ นอกจากนี้ในสัปดาห์แรกเด็กที่ตอบคำถามได้มักแย่งกันพูดโดยไม่ฟังเพื่อน ครูต้องคอยแนะนำการแสดงบทบาทของการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีคุณภาพ

ข้อสังเกตในการเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ผู้วิจัยพบว่าครูปฐมวัยมีความสนใจรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และมีความกระตือรือร้นในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนของตน อย่างไรก็ตามในวันแรกของการเรียนการสอนครูมีความวิตกกังวลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้น สังเกตจากบางชั้นเรียนครูได้บอกผู้วิจัยว่าถ้ามีขั้นตอนใดที่ครูสอนไม่ถูกต้องตามแผนการจัดประสบการณ์ให้ช่วยแนะนำด้วย เมื่อครูทดลองสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นเวลา 2 สัปดาห์แล้ว ครูได้สังเกตพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กมีทักษะทางภาษาเพิ่มขึ้น เนื่องจากการอธิบายรูปแบบการเรียนการสอนและขั้นการเรียนการสอนมีความชัดเจน กิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษามีความหลากหลาย และเป็นการเสริมสร้างทักษะทางภาษาอย่างเป็นองค์รวมซึ่งเหมาะสมกับพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก นอกจากนี้ครูมีความต้องการที่จะนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปใช้ในปีการศึกษาต่อไป โดยได้ขอเอกสารรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS และแผนการจัดประสบการณ์ไว้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ แบ่งเป็น ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหาร และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับครูปฐมวัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหาร

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร หรือผู้บริหารโรงเรียนสังกัดอื่นๆ ซึ่งจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยและมีความสนใจรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวได้นำไปใช้เป็นทางเลือกหนึ่ง

1.2 การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้ในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดแนวทางในการติดตามผลเป็นระยะหลังการทดลอง เช่น 1 เดือน 3 เดือน และในแต่ละภาคเรียน เป็นต้น เพื่อศึกษาความคงทนของทักษะทางภาษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับครูปฐมวัย

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งของครูที่จะนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งการนำรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวไปใช้นั้น ครูแต่ละคนอาจปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

2.2 ระหว่างที่ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ควรมีการประเมินทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย เช่น การสังเกตทักษะทางภาษาในสภาพจริง การสังเกตผลงาน และการทดสอบ เป็นต้น เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการเปรียบเทียบการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปใช้ในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น สังกัด ขนาด และที่ตั้ง เป็นต้น

2. ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ไปใช้พัฒนาตัวแปรอื่นๆ เช่น ทักษะการคิด พัฒนาการทางสังคม และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

3. การวิจัยครั้งนี้ได้ทดสอบทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เท่านั้น ดังนั้นจึงควรทดสอบทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี และ 4-5 ปี หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อศึกษาความแตกต่างของทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). การสอนเขียนโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กรวิภา สรรพกิจจำนง. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบอาร์ทที่มีต่อ
ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
(ร.ส.พ.)
- _____. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลชีวะ. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน
เพรส โปรดักส์.
- _____. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์.
- จิรภรณ์ วสุวัต. (2540). การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล
ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- จุฬา สุขใส. (2545). ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการ
ทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเล่านิทานตามมุมบล็อก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่องพัฒนาการทางภาษา
แบบ Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน ศาตรภัทร. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2537). “การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย,” ใน ประมวล
สาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5-8. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล จันทรเพ็ญ. (2531). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2545). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เนียบแหลม. (2545). การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพุดติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- บันลือ พฤษะวัน. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บำเพ็ญ การพานิชย์. (2539). พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดและประเมินการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาตามแนวพระราชดำริ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2538). “นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย,” ใน เทคนิคและวิธีการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2537). “หน่วยที่ 3 แนวคิดและหลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย,” ใน ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-8. หน้า 133-190. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปานใจ จารุวณิช. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เปลว ปุริสาร. (2543). การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณ ชูทัย เจนจิต. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อนแกรมมี.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537, พฤศจิกายน). ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างไร. *รักลูก*. 12(142) : 188-189.
- พัชรี สวนแก้ว. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2542, พฤษภาคม). เทคนิควางแผนการสอนแบบ Child-centered. *รักลูก*. 17(196) : 112.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). *ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2537). *ไขปัญหาการอ่านพีเวอร์ : แนวทางการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : แพรวเพื่อนเด็ก.
- มยุรี กันทะลือ. (2543). ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติต่อพัฒนาการด้านการอ่านภาษาไทยของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาถิ่น. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มาลี จุฬา. (2544). *การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- รังสรรค์ จันตะ. (2542). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท 130 ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัญจวน ประโมจน์ย์. (2544). ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่าเรื่องที่ต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. *ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2541). “อนุบาลศึกษาการพัฒนาเด็กแห่งศตวรรษที่ 21,” ใน *เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระหว่างวันที่ 25-26 สิงหาคม 2541*. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- วรนาท รักสกุลไทย. (2537, พฤษภาคม). หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. *รักลูก*. 6 : 170-175.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วรวิทย์ วตินสรการ. (2539). “จอห์น ดุย,” ใน *สารานุกรมศึกษาศาสตร์*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา. (ม.ป.ป.). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ปว. 321 การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (ปฐมวัย)*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2542). *เลี้ยงลูกให้เก่ง ดี และมีความสุข*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพเวชสาร.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2539). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยาการ เชียงกุล. (2548). *เรียนลึก รู้ไว ใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยาการการเรียนรู้.
- ศรียา นิยมธรรม; และประภัสร์ นิยมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. (2538). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 1 แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สนอง สุทธอามาตย์. (2545). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนธิ จิมเล็ก. (2540). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิษณุโลก : ฝ่ายเอกสารตำรา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมาพร สามเตี้ย. (2545). *พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุชานันท์ สันติจิตรุ่งเรือง. (2548). *การพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ใช้กิจกรรมฝึกทักษะการเขียน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาวดี ศรีวรรณะ. (2542). พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยและวิธีการส่งเสริม. นครสวรรค์ : เจ. กรุป แอดเวอร์ไทซิ่ง/อินทนนท์การพิมพ์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- _____. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านกับความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4-7 ปี. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์; และธิดา พิทักษ์สินสุข. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2534). การเขียนสำหรับการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนงค์ วรพันธ์. (2546). พัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี สันตหวี. (2544). นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.
- อำพร ศรีற்று. (2540). ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ด้วงใหญ่. (2549). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวภาษาธรรมชาติที่มีต่อพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Berk, L. E. (1994). *Child Development*. Massachusetts : A Division of Paramount Publishing.
- _____. (1998). *Development Through the Lifespan*. Massachusetts: A Division of Paramount Publishing.
- Blood, R. W. (1996). *What's in a name? The role of name writing in children's Literacy Acquisition*. University of Verginia.
- Brian, G. (1992). *Getting Started in Whole Language*. Canada : Ginn Publishing Canada.
- Driscoll, M. (1994). *Psychology of Learning for Instruction*. Boston : Allyn and Bacon.

- Edwards, C.; Gandini, L.; & Forman, G. (2005). *Our Philosophy*. Retrieved July,23,2005,from <http://www.cushmanscott.org/philosophy.html>
- Fennacy, J. W. (1988). "Teaching and Learning Literacy in Two Kindergarten Classrooms. Ed.D. Dissertation, University of Southern California," *Dissertation Abstraction International*. 49 : 12 A.
- Fisher, R. (1992). *Teaching children to think*. Great Britain : Simon and Schuster Education.
- Gandini, L. (1993). *Fundamentals of the Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education*. Retrieved June,25,2005,from <http://www.overfieldearlychildhoodprogram.com/phlsphy/OVREGGIO.HTM>
- Goodman, K. (1986). *What's Whole in Whole Language*. New Hampshire : Heinemann.
- John, W. S.; & Mary, J. S. (1995). *Language Arts in the Early Childhood Classroom*. United States of America : Wadsworth.
- Johnston, C. B. (1995). "Interactive Storybook Software and Kindergarten Children : The Effect on Verbal Ability and Emergent Storybook Reading Behavior," In *Dissertation Abstracts International-A*. (CD-ROM). 54(11) : 1996. Available : UMI ; Dissertation Abstracts (1999).
- Knoll, M. (1996). "Faking a dissertation : Ellsworth Collings, William H. Kilpatrick, and the Project Curriculum," *Curriculum Studies*. 28 (2) : 193-223.
- Machado, J. M. (1995). *Early Children Experiences in Language Arts Emerging Literacy*. New York : Delmar.
- Morrow, L. M. (1993). *Literacy Development in the Early year, Helping Children Read and Write*. United States of America : A Division of Simon and Schuster Inc.
- Neuman, S. B.; & Roskos, K. A. (1990). *Language and Literacy Learning in the Early Years. An integrated approach*. Fort Worth : Harcourt Brace College.
- Piajet, J. (1972). *The psychology of the child*. New York : Little Field Adams.
- Pualson, F. L. (1990). "What makes a Portfolio," In *Evaluation : A Perspective for Change*. America : Victoria.
- Quintanilla, S. (1994,May). "The Response to Kindergarten Writing : Content-Specific Versus General Positive Reinforcement," In *Dissertation Abstracts International-A*. (CD-ROM). 54(11) : 1994. Available : UMI ; Dissertation Abstracts (1997).
- Raines, S. C.; & Canady, R. J. (1990). *The Whole Language Kindergarten*. New York : Teacher College, Columbia University.

- Ruddle, R. B.; & Ruddle, R. M. (1995). *Language Arts in The Early Childhood Classroom*. California : Wadsworth Publishing Company.
- Sowers, J. (2000). *Language Arts in Early Education*. New York : Delmar.
- Vukelich, C.; Christie, J.; & Enz, B. (2002). *Helping Young Children Learn Language and Literacy*. Boston : Allyn & Bacon.
- Vygotsky, L. S. (2005). *Applications of Vygotsky's Theory to Education*. Retrieved June,23,2005,from <http://facultyweb.cortland.edu/andersmd/VYG/APP.HTML>
- _____. (2006). *Vygotsky's Zone of Proximal Development (ZPD)*. Retrieved June,10,2006,from <http://www.kings.edu/kdils/Vygotsky.htm>
- Wadsworth, B. J. (1996). *Piaget's Theory of Cognitive and Affective Development: Foundation of Constructivism*. Fifth Edition. New York : Longman Publishers.
- Weikart, D. P.; & Schweinhart, L. T. (2000). "The High/Scope curriculum for early childhood care and education," In *Approaches to Early Childhood Education*. pp.277-293. Columbus, OH : Merrill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1. รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
4. แบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
5. ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS
เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

นางสาวภัทรดรา พันธุ์สีดา
นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยนี้เป็นเครื่องมือในการทำปฏิญานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย (DEVELOPMENT OF SPARPS INSTRUCTIONAL MODEL FOR ENHANCING LANGUAGE SKILLS OF PRESCHOOL CHILDREN) โดยมีอาจารย์ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ ว่าที่ร้อยตรี อาจารย์ ดร.มนัส บุญประกอบ และอาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยสร้างจากการบูรณาการแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน คือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีวิวัฒธรรมเชิงสังคมของไวทก๊อตสกี ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งของครูที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน

ภัทรตรา พันธุ์สีดา

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	111
รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	113
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	113
ทฤษฎีและแนวคิด.....	116
ความมุ่งหมาย.....	123
รูปแบบการเรียนการสอน.....	123
บทบาทครู.....	124
บทบาทเด็ก.....	126
การนำไปใช้.....	126
บรรณานุกรม.....	128

รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันสังคมโลกรวมทั้งประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อย่างไรก็ตามการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก การศึกษาจึงยังห่างไกลจากโลกของเด็ก หากต้องการให้เด็กดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพราะเด็กวัย 0-5 ปี ถือเป็นวัยทองของชีวิตและเป็นวัยที่เป็นรากฐานสำคัญให้เด็กเติบโตต่อไป (วันเพ็ญ บุญประกอบ. 2542 : 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยจะนำไปสู่ความมั่งคั่งของชีวิต ส่งผลให้ประเทศไทยมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ซึ่งมีจุดเน้นให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) และการอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : บทสรุป)

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพควรส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาให้แก่เด็ก เนื่องจากพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นสิ่งที่ต่อเนื่องกัน การบรรลุระดับสติปัญญาขั้นหนึ่งจะเป็นรากฐานสำหรับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นต่อไป ภาษาเป็นพัฒนาการทางสติปัญญาด้านหนึ่งที่เด็กปฐมวัยใช้เป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการคิดและการเข้าใจ การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องใช้ทักษะทางภาษาในการติดต่อสื่อสารเพื่อสื่อความหมายถึงความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการของตน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (Vygotsky. 2005 : Online) ดังนั้นการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร

เนื่องจากการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะทางภาษาโดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายไว้ว่าเพื่อให้เด็กปฐมวัยใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย และได้กำหนดสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญที่บูรณาการทักษะทางภาษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 31-37) ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยจะยึดเด็กเป็นศูนย์กลางและเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเต็มความสามารถตามศักยภาพ ทั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ซึ่งระบุว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนเพื่อ

เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้โดยเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ คือการซึมซับและดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) ระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Wadsworth. 1996 : 14-17) ดิวอี้ (Dewey) และบรูเนอร์ (Bruner) กล่าวตรงกันในเรื่องที่ว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการค้นพบผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยตนเอง (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2548 : 295) และไวโกตสกี (Vygotsky. 2006 : Online) กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการที่เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้อื่นในสังคม และเด็กได้รับการพัฒนาทางสติปัญญาจากการช่วยเหลือของครู (Scaffolding) ในการขยายขอบเขตการเรียนรู้ (Zone of Proximal Development) สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยควรยึดหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ในการสร้างองค์ความรู้ทางภาษาด้วยตนเอง ให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการค้นพบอย่างมีความหมาย ให้เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างกันและมีครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาครบทั้ง 5 องค์ประกอบ เริ่มตั้งแต่การเชื่อมโยงเสียงที่ได้ยินให้มีความหมาย เรียกว่า ระบบเสียง (Phonology) การผสมกันของเสียงให้เป็นคำศัพท์ที่มีความหมาย เรียกว่า ลักษณะคำพูด (Morphology) การนำคำมาเรียงต่อกัน เรียกว่า การสร้างประโยค (Syntax) การเข้าใจคำที่อยู่ในบริบท เรียกว่า ความหมาย (Semantics) และการเรียนรู้ภาษาอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เรียกว่า การใช้ภาษา (Pragmatics) (Vukelich; Christie; & Enz. 2002 : 18-21)

การเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ดังกล่าว ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่สามารถกระทำร่วมกันได้ทั้งในรูปแบบระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับครู (Ruddle; & Ruddle. 1995 : 50) กิจกรรมการฟัง ได้แก่ การฟังเพลง การฟังเสียงดนตรี การฟังนิทาน การเล่นเกม และการปฏิบัติตามคำสั่ง กิจกรรมการพูด ได้แก่ การท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การเล่าเรื่อง การสนทนา และการวางแผนร่วมกัน กิจกรรมการอ่าน ได้แก่ การอ่านนิทานภาพ การทำอาหาร และการทำงานศิลปะ กิจกรรมการเขียน ได้แก่ การวาดภาพ และการขีดเขียน กิจกรรมที่กล่าวมานั้นสามารถนำมาเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของนางเยาว์ คลิกคลาย (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบมีทักษะทางภาษาด้านการฟังสูงขึ้น งานวิจัยของปานใจ จารุณนิช (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

ทักษะทางภาษาด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองมีทักษะทางภาษาด้านการพูดสูงขึ้น และงานวิจัยของอนงค์วรรณ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และการเล่านิทานแบบปกติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และกิจกรรมการเล่านิทานแบบปกติมีทักษะทางภาษาการอ่านและการเขียนสูงขึ้น

การจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพเพื่อให้เด็กสามารถนำมาใช้เป็นทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้วิชาการทุกด้านนั้น รูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) เป็นทางเลือกหนึ่งของครูที่จะนำมาใช้เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนในชั้นเรียน (Driscoll. 1994 : 333) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน และมีกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาที่เป็นไปตามหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามราตี ทองสวัสดิ์ (2541 : 3-7) และวรนาท รักสกุลไทย (2537 : 170-175) กล่าวถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ปัจจุบันครูในโรงเรียนหรือสถานศึกษาปฐมวัยหลายแห่งนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบประถมศึกษามาใช้กับเด็กปฐมวัยโดยไม่คำนึงถึงศักยภาพของเด็กว่าสามารถรับรู้และเข้าใจได้หรือไม่ วิธีการที่ใช้คือการเรียนอ่านเขียน ให้เด็กจดจำตัวอักษรและสะกดคำ เด็กได้รับการฝึกทักษะทางภาษาจากการคัดเขียนแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กปฐมวัยขาดโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้และการเสริมสร้างทักษะทางภาษาอย่างเหมาะสมตามวัย ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการขาดแคลนรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความหลากหลายเพื่อให้ครูได้เลือกใช้ตามความสนใจของตน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบประถมศึกษามาใช้กับเด็กปฐมวัย โดยรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมจะต้องเน้นประสบการณ์สำคัญทางภาษาที่เด็กควรได้รับมากกว่าสาระการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เนื่องจากทักษะทางภาษาทุกด้านจะต้องพึ่งพาอาศัยกันตามหลักการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ (Sowers. 2000 : 2)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 หลักพัฒนาการ หลักการเรียนรู้ และหลักการจัดการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้ครูที่มีความสนใจการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ แต่ยังไม่มีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ได้มีโอกาสนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในชั้นเรียน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน คือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

ของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ (Bruner's Cognitive Development Theory) ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวทสกีสกี (Vygotsky's Sociocultural Theory) ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย (Gagné's Theory of Conditions of Learning) และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ (Dewey's Educational Perspective) รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบภาษา ธรรมชาติ (Whole Language Approach) และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia Approach) เมื่อนำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบมาบูรณาการสร้างเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อ เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย เรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน คือ ทักษะทางภาษาซึ่งหมายถึงการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ทฤษฎีและแนวคิด

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย มีที่มาจากการบูรณาการทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Wadsworth. 1996 : 14-17) ทั้งนี้ก็เพื่อทดลองประสบการณ์ทางภาษา แล้วสร้างกฎของความเข้าใจความหมายและการสื่อสารทั้งระบบการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพียเจต์ กล่าวถึงความสัมพันธ์ของการใช้ภาษาและการคิดว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการคิด หากปราศจากความสามารถในการใช้ภาษาแล้วก็แทบเป็นไปไม่ได้เลยที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ การเรียนรู้ภาษาก็มีลักษณะเดียวกับการเรียนรู้สิ่งอื่นๆ คือเด็กต้องเป็นผู้ลงมือกระทำในการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการค้นพบผ่านวิธีการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนคือการกระทำ (Enactive) ขั้นตอนแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และขั้นตอนใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) (สรวงศ์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214) ซึ่งในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นสื่อที่

เด็กสัมผัสลงมือกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรม การเรียนรู้ภาษาของเด็กจึงจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ บรูเนอร์ กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในทุกระดับไม่ขึ้นกับอายุแต่ต้องจัดอย่างเหมาะสม ในการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องยากพอควร เนื่องจากภาษาเป็นสัญลักษณ์ มีความเป็นนามธรรมสูง แต่ถ้าครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรมซึ่งเหมาะกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กแล้ว เด็กก็สามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของไวโกตสกี กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการขยายขอบเขตการเรียนรู้จากการได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า (Vygotsky. 2006 : Online) แนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยครูต้องรู้ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กว่าอยู่ในระดับใด และช่วยเหลือโดยการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ วิธีการช่วยเหลือให้เด็กพัฒนาภาษาก็คือ การที่ครูถามคำถามให้เด็กได้มีโอกาสอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น

1.4 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (ทิตนา เขมมณี. 2547 : 227-228) การจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงควรนำเสนอสิ่งเร้า อันได้แก่ สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 แนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (รววิทย์ วศินสรการ. 2539 : 674) ถึงแม้ว่าการเรียนการสอนภาษาจะมีความเป็นนามธรรมก็ตามแต่ถ้าเด็กได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่เป็นรูปธรรมแล้วเด็กก็สามารถเชื่อมโยงให้ภาษาหรือสัญลักษณ์ทางนามธรรมให้มีความหมายได้

2. แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ

2.1 การเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ กล่าวถึงแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้เป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (Goodman. 1986 : 26) การจัดการเรียนการสอนให้เด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้ครบทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านการบูรณาการที่หลากหลายจึงจะส่งผลให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก และแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการมีโอกาสดูซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89) แนวคิดดังกล่าวมาจากการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติ (Natural-Learning Model) ของโฮลดาเวย์ (Holdaway) ในขั้นที่ 3 คือการที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำด้วยตนเอง (practice) เป็นแนวทางให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการซ้ำประสบการณ์ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษามีความแม่นยำมากขึ้น

2.2 การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย กล่าวถึงแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) การเรียนรู้ของเด็กจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือ ภาษาศิลปะ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงการเรียนรู้และนำเสนอผลงานของตน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบมาบูรณาการเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และให้ชื่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS โดยแบ่งชั้นการเรียนการสอนออกเป็น 6 ชั้น ดังนี้

1. ชั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้

ที่มาของชั้นกระตุ้นเร้า มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง กานเย กล่าวไว้ในทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนอง จึงได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของ กานเยอย่างเป็นระบบโดยพยายามเชื่อมโยงการจัดสภาพการเรียนการสอนอันเป็นสภาวะนอกตัวผู้เรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ภายใน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในสมองของ คนเรา ระบบการสอนของกานเย ประกอบด้วยชั้นการเรียนการสอน 9 ชั้น โดยแนวทางการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองเป็นชั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 4 คือชั้นเสนอบทเรียนใหม่ (presenting the stimulus) เป็นการริเริ่มบทเรียนใหม่โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมมาประกอบการสอน (ทิตนา แชมมณี. 2547 : 75-76) นอกจากนี้ตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กเรียนรู้ภาษาได้ดีจากกิจกรรมทางภาษาที่ครูนำเสนอ โดยเด็กสามารถรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 บรูเนอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาีความเป็นนามธรรมสูง เพราะภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายใช้แทนสิ่งต่าง ๆ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214) อย่างไรก็ตาม เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาได้จากการเชื่อมโยงสิ่งที่รับรู้เป็นรูปธรรมให้เป็นนามธรรมหรือสัญลักษณ์ได้โดยอาศัยการรับประสบการณ์ใหม่และปรับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุล แล้วซึมซาบรวมเข้าอยู่ในโครงสร้างทางสติปัญญา ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ชั้นกระตุ้นเร้าเป็นชั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 1 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. **ขั้นวางแผน (Plan : P)** หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน

ที่มาของขั้นวางแผน มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพียเจต์ กล่าวไว้ในทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ว่าการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จนเกิดความสมดุลและซึมซาบรวมเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญา (Wadsworth. 1996 : 14-17) ในขั้นวางแผนเด็กปฐมวัยต้องนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ครูนำเสนอ โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งถือเป็นการปรับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับให้เข้ากับประสบการณ์เดิมของตน ทำให้เกิดการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความเหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ตามหลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัยนั้น แนวคิดไฮ/สโคป (High/Scope) ได้กล่าวถึงการวางแผนของเด็กปฐมวัยที่เป็นไปตามหลักพัฒนาการไว้ว่า การวางแผน หมายถึงการตัดสินใจว่าจะใช้สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์นั้นอย่างไรจากความสนใจและความตั้งใจของตน (Weikart; & Schweinhart. 2000 : 277-293) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นวางแผนเป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 2 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

3. **ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)** หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษาในห้องเรียน

ที่มาของขั้นเรียนรู้ มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการค้นพบผ่านวิธีการเรียนรู้ 3 ขั้น คือขั้นการกระทำ (Enactive) ขั้นการแสดงภาพแทนใจ (Iconic) และขั้นการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic) ดิวอี้ เชื่อว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเด็กนั้นจะต้องเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรม (วรวิทย์ วตินสรการ. 2539 : 674) และบรูเนอร์ เชื่อว่าการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ควรเป็นสื่อที่เด็กสัมผัสลงมือกระทำได้อย่างเป็นรูปธรรม (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2548 : 213-214) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นเรียนรู้เป็นขั้นการเรียนการสอนขั้นที่ 3 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร

ที่มาของขั้นซ้ำย้ำทวน มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการมีโอกาสดำซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ และแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาศิลปะ โฮลดาเวย์ ได้กำหนดขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนการเรียนรู้แบบธรรมชาติเป็น 4 ขั้น โดยขั้นตอนการเรียนการสอนขั้นที่ 3 คือการที่เด็กพอใจทำสิ่งนั้นซ้ำด้วยตนเอง ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากการซ้ำประสบการณ์ ให้มีความแม่นยำมากขึ้น (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2542 : 89) ส่วนการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการว่าการเรียนรู้ของเด็กจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นซ้ำย้ำทวนเป็นขั้นตอนการเรียนการสอนขั้นที่ 4 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ที่มาของขั้นนำเสนอ มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการสื่อสารด้วยการใช้ภาษา ศิลปะ การเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย มีหลักการสำคัญ คือการเรียนรู้ของเด็กนั้น จะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และความต้องการผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งก็คือภาษาศิลปะ (Gandini. 1993 : Online) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องให้เด็กมีโอกาสดังกล่าวมาแสดงออกถึงการเรียนรู้และนำเสนอผลงานของตน ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ขั้นนำเสนอเป็นขั้นตอนการเรียนการสอนขั้นที่ 5 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจดบันทึกคำตอบลงบนกระดาษแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน ที่มาของขั้นแบ่งปัน มาจากแนวทางการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการขยายขอบเขตการเรียนรู้จากการได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า ไวก็อตสกี กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ครูต้องรู้ขอบเขตการเรียนรู้ของเด็กว่าอยู่ในระดับใด และช่วยเหลือโดยการขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนา

ตนเองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ (Vygotsky. 2006 : Online) ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดให้ชั้นแบ่งปันเป็นชั้นการเรียนการสอนชั้นที่ 6 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ที่มาของชั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น ดังกล่าวข้างต้น มาจากแนวคิดการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยเกิดจากการเรียนรู้เป็นองค์รวมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กูดแมน (Goodman. 1986 : 26) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาให้เด็กปฐมวัยควรจัดให้ครบทุกด้านทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนผ่านการบูรณาการที่หลากหลาย ซึ่งทำให้เด็กได้เรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ ชั้นการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS จึงมีการบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ เนื่องจากมีความเหมาะสมกับหลักพัฒนาการและหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

ความมุ่งหมาย

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย มีความมุ่งหมายเพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือ

1. การฟัง
2. การพูด
3. การอ่าน
4. การเขียน

รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียน เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนนี้ เด็กมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อการตอบคำถามของครูด้วยการ อธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น ส่วนครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สร้างจากการบูรณาการแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน คือทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวทสกอสกี ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย และแนวคิดทางการศึกษาของดิวอี้ รวมทั้งแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบ คือการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) หมายถึง เด็กได้รับการกระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของครู อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทายที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้

2. ขั้นวางแผน (Plan : P) หมายถึง เด็กวางแผนการเรียนรู้จากการตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ อันได้แก่ ของจริง ของจำลอง เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ที่ครูนำเสนอด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การปรึกษา การอภิปราย และการแสดงความคิดเห็นเพื่อสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการในการเรียนรู้ของตน

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) หมายถึง เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การมอง การฟัง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรม

ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น การฟังนิทาน การประกอบอาหาร การทดลอง และการศึกษานอกห้องเรียน

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) หมายถึง เด็กฝึกปฏิบัติซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะดังเช่นการวาดภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การตัด ฉีก ปะ และการประดิษฐ์เศษวัสดุ รวมทั้งการบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก เพื่อให้เกิดความแม่นยำในประสบการณ์เรียนรู้และมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาสื่อสาร

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) หมายถึง เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง เด็กจะได้รับประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งหมายความว่าเด็กจะได้เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) หมายถึง เด็กอธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู คำถามดังกล่าวจะต้องมีความหลากหลาย ได้แก่ คำถาม อะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร โดยครูจดบันทึกคำตอบลงบนกระดานแผ่นใหญ่เพื่ออ่านร่วมกัน ผลการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน คือทักษะทางภาษาซึ่งหมายถึงการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การฟัง หมายถึง การใช้สมาธิ และความตั้งใจในการรับรู้เสียงพูดที่ได้ยินผ่านประสาทสัมผัสทางหูอย่างเข้าใจความหมาย และสามารถตีความเชื่อมโยงคำ วลี และประโยค ได้อย่างกลมกลืนกับความรู้และประสบการณ์

2. การพูด หมายถึง การเปล่งเสียงพูดที่มีความชัดเจน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกไปสู่ผู้ฟัง โดยนำคำและวลีมาเชื่อมโยงเป็นประโยคที่มีความหมาย และมีรายละเอียดได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเรื่องราวต่อเนื่องและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

3. การอ่าน หมายถึง การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา และสามารถแปลความหมายของภาพ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ ให้เป็นคำ วลี และประโยค โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว

4. การเขียน หมายถึง การจับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง สามารถควบคุมกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กับสายตาซึ่งเป็นพื้นฐานในการเขียนภาพหรือเส้นที่มีความสมบูรณ์

บทบาทครู

การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้ ครูควรมีบทบาทดังนี้

1. เตรียมตัวครูให้มีบุคลิกและกริยาท่าทางที่อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาชัดเจน ให้ความสนใจในการรับฟังคำพูดของเด็กด้วยความกระตือรือร้น และให้ข้อมูลป้อนกลับหรือแก้ไขการใช้ภาษาของเด็กทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

2. เตรียมแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนให้เด็กได้รับประสบการณ์สำคัญทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

3. เตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และมีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้

4. สร้างบรรยากาศให้มีความเป็นกันเองและเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าเด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

5.1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) บทบาทของครู คือนำเสนอกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษา อันได้แก่ คำคล้องจอง เพลง และปริศนาคำทาย ระหว่างการกระตุ้นเร้าครูจะต้องพูดอย่างชัดเจนและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

5.2 ขั้นวางแผน (Plan : P) บทบาทของครู คือเปิดโอกาสให้เด็กตัดสินใจจัดกระทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ด้วยตนเองอย่างอิสระ ระหว่างการวางแผนให้ครูเป็นผู้สังเกตและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

5.3 ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) บทบาทของครู คือเปิดโอกาสให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ระหว่างการเรียนรู้ให้ครูเป็นผู้ดำเนินการให้เด็กร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ สังเกต และให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งดูแลความปลอดภัยของเด็ก

5.4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) บทบาทของครู คือเปิดโอกาสให้เด็กซ้ำย้ำทวนประสบการณ์เรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมศิลปะด้วยตนเองอย่างอิสระ และจดบันทึกคำบรรยายผลงานศิลปะของเด็ก ระหว่างการซ้ำย้ำทวนให้ครูเป็นผู้สังเกตและให้แรงเสริมด้วยคำชมเชย

5.5 ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) บทบาทของครู คือเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนเอง ระหว่างการนำเสนอให้ครูเป็นผู้ฟังที่ดี และให้คำแนะนำในการใช้ภาษาทั้งในฐานะเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสาร รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับผลงานศิลปะ

5.6 ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) บทบาทของครู คือใช้คำถามที่มีความหลากหลาย โดยเฉพาะคำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้อธิบายความคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ รวมทั้งจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดานแผ่นใหญ่ ระหว่างการแบ่งปันให้ครูเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่มีคุณภาพ คือพูดจาชัดเจนและรับฟังเด็กด้วยความสนใจ ให้แรงเสริมด้วยคำชมเชย สังเกต และให้ข้อมูลป้อนกลับแก่เด็กเกี่ยวกับความคิดเห็นที่เด็กนำเสนอ

6. วัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการสังเกตทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม และผลงาน รวมทั้งการใช้แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

บทบาทเด็ก

การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้ เด็กควรมีบทบาทในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนและใช้ทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) บทบาทของเด็ก คือให้ความสนใจในการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยร่วมกิจกรรมทางภาษาที่ครูนำเสนอ
2. ขั้นวางแผน (Plan : P) บทบาทของเด็ก คือตัดสินใจจัดทำต่อสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ครูนำเสนอด้วยการร่วมปรึกษา อภิปราย และแสดงความคิดเห็น
3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) บทบาทของเด็ก คือปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยความสนใจ เพื่อรับประสบการณ์ทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ
4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) บทบาทของเด็ก คือทำกิจกรรมศิลปะด้วยตนเองอย่างอิสระ และบรรยายผลงานศิลปะให้ครูฟังเพื่อจดบันทึก
5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) บทบาทของเด็ก คือนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง
6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S) บทบาทของเด็ก คืออธิบายความคิด และแสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามของครู และอ่านคำตอบบนกระดานแผ่นใหญ่ร่วมกัน

การนำไปใช้

การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยไปใช้ ครูควรเริ่มจากการเขียนแผนการจัดประสบการณ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสอน เพราะได้เตรียมความพร้อมล่วงหน้าทั้งด้านการเลือกหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง ระดับ ระยะเวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการจัดกิจกรรม รวมทั้งการวัดและประเมินผล

แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. หน่วย เป็นการระบุหน่วยการเรียนรู้ ครูต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีไว้ แล้วนำมาบูรณาการกำหนดเป็นชื่อหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และให้เด็กได้เรียนรู้ในลักษณะเป็นองค์รวมโดยใช้จัดการเรียนการสอนในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์
2. เรื่อง เป็นการระบุเรื่องที่เรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหน่วย ครูต้องศึกษาสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญที่เด็กควรเรียนรู้ แล้วนำมากำหนดเป็นชื่อเรื่อง
3. ระดับ เป็นการระบุว่าแผนการจัดประสบการณ์จะนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยที่มีอายุเท่าใด

4. ระยะเวลา เป็นการระบุระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์

5. จุดประสงค์ เป็นการระบุถึงผลการเรียนรู้ พฤติกรรม หรือทักษะที่คาดว่าเด็กจะได้รับ ภายหลังเรียนจบในแต่ละหน่วย เนื่องจากพัฒนาการทุกด้านของเด็กจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน ดังนั้นการเขียนจุดประสงค์จึงต้องให้ความสำคัญกับพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมทั้งสติปัญญา เด็กจึงจะพัฒนาทักษะทางภาษาครบทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีคุณภาพ

6. เนื้อหา เป็นแก่นของความรู้ เจตคติ และทักษะที่ต้องการปลูกฝังให้แก่เด็ก การเขียน เนื้อหาจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ว่าต้องการให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างไร และเมื่อเรียนจบแล้วเด็กได้อะไรจากการเรียนรู้ ซึ่งต้องเขียนในลักษณะประโยคบอกเล่าที่มีความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

7. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการระบุกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นการเรียน การสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็ก ปฐมวัยซึ่งมี 6 ขั้น คือขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S) ขั้นวางแผน (Plan : P) ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A) ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R) ขั้นนำเสนอ (Presentation : P) และขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

8. สื่อการจัดกิจกรรม เป็นการระบุสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ

9. การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าเด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลอาจใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่ การสังเกต การตรวจผลงาน และการทดสอบ

10. ภาคผนวก เป็นการเขียนสิ่งจำเป็นอื่นๆ ที่ต้องใช้ประกอบการเรียนรู้ เช่น คำคล้องจอง เพลง นิทาน เป็นต้น

11. บันทึกหลังสอน เป็นการบันทึกผลการประเมินการเรียนรู้ของเด็กและการประเมิน การสอนของครู ภายหลังการสอนครูต้องบันทึกสิ่งที่พบในการสอน เช่น พฤติกรรมของเด็ก ปัญหา ที่พบ ความรู้สึกของเด็กและครู เป็นต้น นอกจากนี้ครูอาจเสนอแนะแนวทางปรับปรุงในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิตนา แหมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปานใจ จารุณนิช. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณ์ ชุรัตน์นะ. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2541). “อนุบาลศึกษาการพัฒนาเด็กแห่งศตวรรษที่ 21”, ใน เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระหว่างวันที่ 25-26 สิงหาคม 2541. กรุงเทพฯ : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- วรนาท รักสกุลไทย. (2537, พฤษภาคม). หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. รักลูก. 6 : 170-175.
- วรวิทย์ วตินสรการ. (2539). “จอห์น ดุย,” ใน สารานุกรมศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. (2542). เลี้ยงลูกให้เก่ง ดี และมีความสุข. กรุงเทพฯ : กรุงเทพเวชสาร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ วรพันธ์. (2546). พัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Driscoll, M. (1994). *Psychology of Learning for Instruction*. Boston : Allyn and Bacon.
- Gandini, L. (1993). *Fundamentals of the Reggio Emilia Approach to Early Childhood Education*. Retrieved June,25,2005,from <http://www.overfieldearlychildhoodprogram.com/phlsphy/OVREGGIO.HTM>
- Goodman, K. (1986). *What's Whole in Whole Language*. New Hampshire : Heinemann.
- Ruddle, R. B.; & Ruddle, R. M. (1995). *Language Arts in The Early Childhood Classroom*. California : Wadsworth Publishing Company.
- Sowers, J. (2000). *Language Arts in Early Education*. New York : Delmar.
- Vukelich, C.; Christie, J.; & Enz, B. (2002). *Helping Young Children Learn Language and Literacy*. Boston : Allyn & Bacon.
- Vygotsky, L. S. (2005). *Applications of Vygotsky's Theory to Education*. Retrieved June,23,2005,from <http://facultyweb.cortland.edu/andersmd/VYG/APP.HTML>
- _____. (2006). *Vygotsky's Zone of Proximal Development (ZPD)*. Retrieved June,10,2006,from <http://www.kings.edu/kdils/Vygotsky.htm>
- Wadsworth, B. J. (1996). *Piaget's Theory of Cognitive and Affective Development: Foundation of Constructivism*. Fifth Edition. New York : Longman Publishers.
- Weikart, D. P.; & Schweinhart, L. T. (2000). "The High/Scope curriculum for early childhood care and education," In *Approaches to Early Childhood Education*. pp.277-293. Columbus, OH : Merrill.

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินชุดนี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหลังจากการพิจารณา รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

2. ผู้เชี่ยวชาญโปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แบบประเมินนี้เป็นแบบอันดับคุณภาพมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน.....					
2	ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน.....					
3	แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามาจากการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติและการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย.....					
4	ความมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน.....					
5	ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน.....					
6	การเรียงลำดับขั้นการเรียนการสอน.....					
7	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 1					
7.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้.....					
7.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก.....					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
8	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 2					
8.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้.....					
8.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก.....					
9	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 3					
9.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้.....					
9.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก.....					
10	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 4					
10.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้.....					
10.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก.....					
11	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 5					
11.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้.....					
11.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก.....					
12	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 6					
12.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้.....					
12.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก.....					
13	กระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 6 ขั้น แสดงถึงการ เรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย..					
14	แผนการจัดประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย หน่วย เรื่อง ระดับ ระยะเวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ภาคผนวก และบันทึกหลังสอน.....					
15	การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้เพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในสภาพการณ์จริง.....					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตาราง 9 คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ
การเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ที่	รายการประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S	ระดับ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน	4	5	4	5	5	4.60	0.55	มากที่สุด
2	ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน	4	5	5	5	4	4.60	0.55	มากที่สุด
3	แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามาจากการเรียนการสอนแบบภาษาธรรมชาติ และ การเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลีย	4	4	5	5	4	4.40	0.55	มาก
4	ความมุ่งหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	3	5	5	5	4	4.40	0.89	มาก
5	ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
6	การเรียงลำดับขั้นการเรียนการสอน	3	4	4	5	4	4.00	0.71	มาก
7	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 1								
7.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
7.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4	4	4	5	4	4.20	0.45	มาก
8	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 2								
8.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	3	4	4	5	4	4.00	0.71	มาก
8.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	3	4	4	5	4	4.00	0.71	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S	ระดับ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
9	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 3								
9.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4	4	3	5	4	4.00	0.71	มาก
9.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4	5	3	5	4	4.20	0.84	มาก
10	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 4								
10.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	3	5	4	5	4	4.20	0.84	มาก
10.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	3	5	4	5	4	4.20	0.84	มาก
11	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 5								
11.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
11.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
12	กระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นที่ 6								
12.1	การอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
12.2	การอธิบายบทบาทของครูและเด็ก	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก
13	กระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 6 ชั้น แสดงถึงการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	4	5	4	5	4	4.40	0.55	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ					$\bar{X}$	S	ระดับ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
14	แผนการจัดประสบการณ์ซึ่งประกอบด้วย หน่วย เรื่อง ระดับ ระยะเวลา จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล ภาคผนวก และบันทึกหลังสอน	3	5	4	5	4	4.20	0.84	มาก
15	การนำรูปแบบการเรียนรู้ การสอนไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในสภาพการณ์จริง	3	5	4	5	4	4.20	0.84	มาก

แบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ผู้สังเกตต้องเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. การใช้แบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมที่ปรากฏว่าเป็นการใช้ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ดังนี้
 1. การฟัง หมายถึง การใช้สมาธิ และความตั้งใจในการรับรู้เสียงพูดที่ได้ยินผ่านประสาทสัมผัสทางหูอย่างเข้าใจความหมาย และสามารถตีความเชื่อมโยงคำ วลี และประโยคได้อย่างกลมกลืนกับความรู้และประสบการณ์ ได้แก่
 - 1.1 แสดงความสนใจและตั้งใจฟัง หมายถึง เด็กมองสบตา ฟังเสียงพูดที่ได้ยินอย่างมีสมาธิและมีการตอบสนองด้วยท่าทางที่เหมาะสม เช่น ผงกศีรษะเมื่อมีความคิดเห็นตรงกันหรือส่ายศีรษะเมื่อมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ยิ้มหรือหัวเราะเมื่อฟังเรื่องสนุกสนาน เป็นต้น
 - 1.2 ฟังอย่างเข้าใจความหมาย หมายถึง เด็กฟังเสียงพูดที่ได้ยินแล้วนำมาตีความตามประสบการณ์ของตนจนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งหรือสามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง
 2. การพูด หมายถึง การเปล่งเสียงพูดที่มีความชัดเจน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกไปสู่ผู้ฟัง โดยนำคำและวลีมาเชื่อมโยงเป็นประโยคที่มีความหมาย และมีรายละเอียดได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเรื่องราวต่อเนื่องและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ได้แก่
 - 2.1 พูดคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึง เด็กเปล่งเสียงพูดคำศัพท์พื้นฐานอย่างชัดเจน ได้แก่ คำพื้นฐานเกี่ยวกับเครือญาติ อาชีพและตำแหน่ง อวัยวะ ผลไม้ ผัก อาหาร สัตว์ พาหนะ กริยาท่าทาง สถานที่ และสิ่งของต่างๆ เป็นต้น
 - 2.2 พูดถ่ายทอดเรื่องราว หมายถึง เด็กพูดเป็นประโยคที่ประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรมที่มีความหมายและมีความต่อเนื่องจนเกิดความเข้าใจตามที่ต้องการ
3. การอ่าน หมายถึง การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางตา และสามารถแปลความหมายของภาพ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ ให้เป็นคำ วลี และประโยค โดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว ได้แก่
 - 3.1 แสดงความสนใจในการอ่าน หมายถึง เด็กตั้งใจมองภาพ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ต่างๆ และสามารถแปลความหมายเป็นคำศัพท์หรือเรื่องราวได้อย่างสอดคล้องตามประสบการณ์ของตน
 - 3.2 อ่านภาพหรืองานศิลปะที่สนใจ หมายถึง เด็กแปลความหมายของภาพหรืองานศิลปะที่ตนสนใจเป็นเรื่องราวที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามความเป็นจริง

4. การเขียน หมายถึง การจับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง สามารถควบคุมกล้ามเนื้อให้สัมพันธ์กับสายตาซึ่งเป็นพื้นฐานในการเขียนภาพหรือเส้นที่มีความสมบูรณ์ได้แก่

4.1 แสดงความสนใจในการเขียน หมายถึง เด็กจับดินสอและแสดงท่าทางการเขียนหรือวาดภาพด้วยความสนใจ

4.2 ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการวาดภาพหรืองานศิลปะ หมายถึง เด็กวาดภาพหรือทำงานศิลปะที่มีเรื่องราว และสามารถอธิบายให้เกิดความเข้าใจได้

โรงเรียน.....ชั้น.....
 ชื่อหน่วยการเรียนรู้.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ผู้สังเกต.....

ที่	ชื่อ-นามสกุล	1. การฟัง		2. การพูด		3. การอ่าน		4. การเขียน	
		1.1 แสดงความสนใจและตั้งใจฟัง	1.2 ฟังอย่างเข้าใจความหมาย	2.1 พูดคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	2.2 พูดถ่ายทอดเรื่องราว	3.1 แสดงความสนใจในการอ่าน	3.2 อ่านภาพหรืองานศิลปะที่สนใจ	4.1 แสดงความสนใจในการเขียน	4.2 ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการวาดภาพหรืองานศิลปะ
1									
2									
3									
4									
...									
25									

ข้อสังเกตอื่นๆ

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบสังเกตทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ที่	รายการประเมิน	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	การฟัง					
1.1	แสดงความสนใจและตั้งใจฟัง	1	1	1	3	1
1.2	ฟังอย่างเข้าใจความหมาย	0	1	1	2	0.70
2	การพูด					
2.1	พูดคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	3	1
2.2	พูดถ่ายทอดเรื่องราว	1	1	1	3	1
3	การอ่าน					
3.1	แสดงความสนใจในการอ่าน	1	1	1	3	1
3.2	อ่านภาพหรืองานศิลปะที่สนใจ	1	1	1	3	1
4	การเขียน					
4.1	แสดงความสนใจในการเขียน	1	1	1	3	1
4.2	ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการวาดภาพหรือ งานศิลปะ	1	1	1	3	1

หมายเหตุ ค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.96

ภาคผนวก ข

ระยะที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1. แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ
4. คู่มือแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
5. แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
6. ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
7. คุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน แบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 3 วันจันทร์

หน่วย

ผัก

เรื่อง

ผักที่หนูรู้จัก

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องผักที่หนูรู้จัก

เนื้อหา

ผักมีหลายชนิด ได้แก่ ผักบุ้ง ผักชี แตงกวา แครอท เป็นต้น ผักแต่ละชนิดมีชื่อ สี ขนาด และรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)
เด็กตอบปริศนาคำทายที่ครูถาม และร่วมกันสนทนาถึงความหมาย
2. ขั้นวางแผน (Plan : P)
ครูแนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ ตะกร้าบรรจุผักต่างๆ คือผักบุ้ง ผักชี แตงกวา และแครอท และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการสังเกตผัก

3. ชั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กเลือกเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5-6 คน สังเกตผักต่างๆ และร่วมกันสรุปสี ขนาด และรูปร่างลักษณะของผักแต่ละชนิด

4. ชั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องผักที่หนูรู้จักและบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ชั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ชั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. ผักที่เด็กๆ สังเกตมีอะไรบ้าง
2. เด็กๆ รู้จักผักชนิดอื่นอีกหรือไม่ อะไรบ้าง
3. เด็กๆ เคยเห็นผักที่ไหนบ้าง
4. แครอทกับแตงกวามีสิ่งใดที่แตกต่างกันบ้าง
5. เด็กๆ ควรรับประทานผักหรือไม่ เพราะอะไร

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าผักมีหลายชนิด ได้แก่ ผักบุ้ง ผักชี แตงกวา แครอท เป็นต้น ผักแต่ละชนิดมีชื่อ สี ขนาด และรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ปริศนาคำทาย
2. ตะกร้าบรรจุผักต่างๆ คือผักบุ้ง ผักชี แตงกวา และแครอท
3. กระดาษวาดภาพ
4. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก และสีน้ำ
5. ดินน้ำมัน
6. กรรไกร
7. กาว
8. วัสดุประดิษฐ์ เช่น กระดาษสี กระดาษห่อของขวัญ ไหมพรม ลวดกำมะหยี่ หลอดกาแฟ ไม้ไอศกรีม แกนกระดาษชำระ จานกระดาษ เป็นต้น
9. กระดาษแผ่นใหญ่
10. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

ปริศนาคำทาย

1. อะไรเอ๋ยกินแล้วร่างกายแข็งแรง ท้องไม่ผูก แต่เด็กๆ มักไม่ชอบ (ผัก)
2. อะไรเอ๋ยซื้ออยู่วัด ตัวอยู่ตลาด (ผักชี)
3. อะไรเอ๋ยมีสีส้ม เป็นของโปรดของกระต่าย (แครอท)
4. อะไรเอ๋ยมีสีเขียว รูปร่างเรียวยาว กินพร้อมข้าวผัด (แตงกวา)
5. อะไรเอ๋ยกินแล้วบำรุงสายตา เต่าชอบกินเป็นอาหาร (ผักบุ้ง)

บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 3 วันพุธ

หน่วย

ผัก

เรื่อง

ประโยชน์ของผัก

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องประโยชน์ของผัก

เนื้อหา

การรับประทานผักจะทำให้ร่างกายแข็งแรง สดชื่น ผิวพรรณสวยงาม บำรุงสายตา ขับถ่ายสะดวก ระบบหมุนเวียนเลือดดี ช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟัน และสามารถต่อต้านโรคมะเร็ง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ผัก” และสนทนาถึงความหมาย
2. ขั้นวางแผน (Plan : P)

ครูแนะนำหนังสือนิทานเรื่อง “แฟนซีผักหรรษา” และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่องและคาดเดาเนื้อหาของนิทาน
3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กฟังนิทานเรื่อง “แฟนซีผักหรรษา” และร่วมกันสรุปเนื้อหาของนิทาน

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องประโยชน์ของผักตามความต้องการ และบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงกิจกรรมที่เด็กทำ โดยครูถามคำถาม ดังนี้

1. เด็กๆ รู้จักผักอะไรบ้าง
2. เด็กๆ เคยรับประทานผักหรือไม่ ถ้าเคยลองเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
3. ผักมีประโยชน์อย่างไร
4. ถ้าเด็กๆ ไม่รับประทานผักจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง
5. ผักสามารถนำมาทำเป็นอาหารอะไรได้บ้าง

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าการรับประทานผักจะทำให้ร่างกายแข็งแรง สดชื่น ผิวพรรณสวยงาม บำรุงสายตา ขับถ่ายสะดวก ระบบหมุนเวียนเลือดดี ช่วยป้องกันโรคเลือดออกตามไรฟัน และสามารถต่อต้านโรคมะเร็ง

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คำคล้องจอง “ผัก”
2. หนังสือนิทานเรื่อง “แฟนซีผักหรรษา”
3. กระดาษวาดภาพ
4. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก และสีน้ำ
5. ดินน้ำมัน
6. กรรไกร
7. กาว
8. วัสดุประดิษฐ์ เช่น กระดาษสี กระดาษห่อของขวัญ ไหมพรม ลวดกำมะหยี่ หลอดกาแฟ ไม้ไอศกรีม แกนกระดาษชำระ จานกระดาษ เป็นต้น
9. กระดาษแผ่นใหญ่
10. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

1. คำคล้องจอง

ผัก

(สุจิตรา ชาวสำออง)

ผัก ผัก ผัก	ทุกคนกินผัก	ร่างกายแข็งแรง
โรคภัยไม่มาแทรกแซง	ร่างกายแข็งแรง	เพราะกินผักทุกวัน

2. นิทาน

แฟนซีผักหรรษา

(สิวรัตน์ หาญเสน่ห์ลักษณ์)

คืนนี้บรรยากาศสดใส เมืองผักและผลไม้ประดับประดาด้วยแสงไฟระยิบระยับ มีเสียงเพลงคึกคัก เสียงหัวเราะสนุกสนานของเด็กๆ และบรรดาผักผลไม้ดังเป็นระยะๆ

“อ้าว! เต็มที่เลยนะพวกเรา นานๆ จะมีงานเลี้ยงสนุกๆ อย่างนี้สักครั้ง สนุกกันให้เต็มที่เลย” คุณต้นหอมก้านยาวคว้าไมค์ทักทายผู้มาร่วมงาน

ดร.หนวดขาว ผู้เชี่ยวชาญด้านผักและผลไม้กล่าวเปิดงาน “อืม...สวัสดีครับ...วันนี้ทุกคนจะได้พบกับความมหัศจรรย์ของเด็กๆ กับการประกวดแต่งกายแฟนซีเป็นผักต่างๆ แต่ตอนนี้ขอเชิญพบกับกรรมการผู้ตัดสินบนเวทีก่อนครับ”

“เ่ย์ๆ” เสียงร้องต้อนรับจากผู้มาร่วมงานด้านหน้าเวทีดังสนั่น

“เฮ้...สวัสดีทุกคน” เจ้าชายแก้วมังกรมาพร้อมกับชุดสีแดงสดใส

“สวัสดีจ๊ะ” เจ้าหญิงผักกาดพุดพร้อมโบกมือทักทายทุกคน

เมื่อเจ้าชายแก้วมังกรและเจ้าหญิงผักกาดนั่งบนบัลลังก์อย่างสง่างาม การประกวดแต่งกายแฟนซีผักจึงเริ่มขึ้น

“สวัสดีครับ...กระผมต้นหอมก้านยาวรับหน้าที่พิธีกรในวันนี้ พร้อมกันแล้วไซ้ไหมครับ สำหรับการประกวดแฟนซีผัก นั้นขอเชิญพบกับคู่แรกเลยครับ นั่นคือ...คุณแตงกวากับหนูน้อยแตงกวา”

เสียงตบมือจากผู้มาร่วมงานเลื่องดังสนั่น ก่อนที่เสียงดนตรีจะเริ่มขึ้น

“แท่น...แท่น...แท่น”

“ว้าว! ทำไมเธอดูสดใสจังเลย”

“จะ...ฉันชื่อแตงกวา ถ้าใครอยากดูดีเหมือนฉันกับหนูน้อยแตงกวาก็ต้องกินพวกเราซิ ประโยชน์ของพวกเราคือทำให้ร่างกายสดชื่น ผิวพรรณสวยงามนะ” คุณแตงกวาตอบพร้อมกับแสดงความสดชื่นกระปรีะเป๋

“มาแล้วครับ...ผมคือแครอท” คุณแครอททักทายอย่างรวดเร็ว

“โอ้โฮ! เก่งจังครับ เล่นบอลลีวเดียวได้ด้วย” หนูน้อยแครอทชม

“ใช่...ผมแข็งแรงมาก ถ้าทุกคนกินผมจะได้รับวิตามินบี ซี อีและเค ผมช่วยบำรุงสายตา

ของทุกคนให้สดใสได้ด้วยนะครับ”

“คู่ต่อไปเชิญพบกับคุณตัวกลมแก้มแดงได้เลยครับ” คุณต้นหอมก้านยาวยิ้ม

“จู่ๆ ไม่ใช่ ฉันชื่อมะเขือเทศ รูปร่างอ้วนท้วน ผิวสีแดงสดใส ถ้าใครกินฉัน ผิวพรรณจะดูเปล่งปลั่ง แก้มจะเป็นสีแดง และร่างกายแข็งแรงเหมือนฉันไง” คุณมะเขือเทศบอกประโยชน์ของตัวเอง

“มีใครอยากกินมะเขือเทศไหมคะ แก้มคุณจะได้แดงเหมือนหนูไหมคะ” หนูน้อยมะเขือเทศเอ่ยถาม

“สวัสดีครับหนูน้อย เชิญแนะนำตัวได้เลยครับ” คุณต้นหอมก้านยาวลากเสียงสูง

“ผมคือนักเทนนิสสุดหล่อ” หนูน้อยมะเขือม่วงจอมซ่าพูดไปเดินไป

“ฉันชื่อมะเขือม่วง อ๊ะๆ ะ ถ้าเธอกินฉันเธอจะขับถ่ายสะดวก เพราะฉันมีกากใยอาหารสูง และทำให้ระบบหมุนเวียนเลือดดี ร่างกายแข็งแรง เอ้า! อย่ารอช้ารีบกินฉันเลย” คุณมะเขือม่วงเชิญชวน

“สวัสดีครับ พวกเราเป็นผักชีหวัชไ้เท้า” คุณหวัชไ้เท้าผู้ร่าเริงแจ่มใสกล่าว

“สวัสดีครับ...ทำไมฟันของคุณแข็งแรงจังครับ” คุณต้นหอมก้านยาวถาม

“อ่าๆ ะ ถ้าอยากมีฟันแข็งแรง ก็ต้องกินพวกเราเยอะๆ นะครับ เพราะพวกเรามีประโยชน์มากล้น มีทั้งแคลเซียม ฟอสฟอรัส วิตามินซี ช่วยป้องกันไม่ให้ฟันเป็นโรคเลือดออกตามไรฟันได้ด้วยจ๊ะ” คุณหวัชไ้เท้าตอบแล้วยิ้มปากกว้าง

“อื๊บ...เป็นอย่างไบบ้าง ฉันดูแข็งแรงเหมือนนักกีฬาทิมาชาติไหม” คุณพริกหวานถามพร้อมทั้งอวดความแข็งแรง

“โอ้โฮ! แข็งแรงจังเลยคะ ดูดีกว่านักกีฬาทิมาชาติซะอีก” หนูน้อยพริกหวานชม และบอกว่า “แต่รูปร่างของคุณดูแปลกตาและมีสีสันสวยงามมากมาย”

“ใช่...ฉันมีพี่น้องมากมาย ทั้งสีเขียว สีเหลือง และสีแดง พวกฉันมีสีสันสดใส ประกอบด้วยวิตามินซีมากมาย” คุณพริกหวานตอบอย่างร่าเริง

“ในที่สุดก็ถึงคู่สุดท้ายแล้วนะครับ...ขอเสียงตบมือต้อนรับเจ้าหญิงบรอกโคลีกับหนูน้อยบรอกโคลีหน่อยครับ” คุณต้นหอมก้านยาวลากเสียงสูง

แท่น...แท่น...แท่น เจ้าหญิงบรอกโคลีมาแล้วจ้า

“ฉันชื่อบรอกโคลี ตัวฉันมีวิตามินเอและวิตามินซีจะ รวมทั้งโปรตีน บีตาแคโรทีน ที่สามารถต้านโรคมะเร็งให้กับทุกคนไ้จ๊ะ” เจ้าหญิงบรอกโคลีบอกอย่างนั้มนวล

เมื่อครบทุกคู่แล้ว เจ้าชายแก้วมังกรกับเจ้าหญิงผักกาดกรรณการผู้มีร่างกายแข็งแรงได้ตัดสินการประกวดแฟนซีผักในคืนนี้ว่าทุกคนคือผู้ชนะ พร้อมทั้งมอบรางวัลต้นไม้ทองคำให้เด็กๆ ทุกคน

“เอ้า มาถ่ายรูปกันเถอะเด็กๆ เตี๋ยพวกเราจะได้ลงกันอย่างเต็มที” เจ้าชายแก้วมังกรเรียกเด็กๆ พลงยิ้มอย่างมีความสุข

“แล้วเราจะลองอะไรกันดีคะ” หนูน้อยแต่งกวาตามแล้วหันมายิ้มให้กับหนูน้อยมะเขือเทศ
แก้มแดง

“ก็ผักและผลไม้ทางด้านนั้นไงเด็กๆ” เจ้าหญิงผักกาดตอบพร้อมกับหันไปทางโต๊ะอาหาร

“เย้...ดีจังเลย นอกจากจะได้รับความรู้ สนุก แล้วยังได้กินผักและผลไม้ที่มีประโยชน์อีก
ด้วย พวกเราจะได้แข็งแรง” เด็กๆ พุดและหัวเราะอย่างสนุกสนาน
บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 3 วันศุกร์

หน่วย

ผัก

เรื่อง

ผักกาดขาว

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องผักกาดขาว

เนื้อหา

ผักกาดขาวเป็นผักชนิดหนึ่งที่นิยมนำมาปรุงอาหาร เช่น ผัดผักกาดขาวเพราะมีรสชาติอร่อยและมีประโยชน์ต่อร่างกาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ผักกาดขาว” และสนทนาถึงความหมาย
2. ขั้นวางแผน (Plan : P)

ครูแนะนำอุปกรณ์การประกอบอาหาร ได้แก่ กระดาษไฟฟ้า ตะหลิว จาน และช้อน ส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่ ผักกาดขาว เนื้อหมู กระเทียม น้ำมันพืช ซีอิ๊วขาว น้ำปลา น้ำ และน้ำมันหอย และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำผัดผักกาดขาว

3. ชั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กเลือกเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5-6 คน ประกอบอาหารผัดผักกาดขาวตามขั้นตอนโดยกลุ่มที่ 1 เทน้ำพืชรลงในกระทะไฟฟ้า กลุ่มที่ 2 ใส่กระเทียมลงไปเจียวให้เหลือง กลุ่มที่ 3 ใส่เนื้อหมูลงไปผัดให้สุก กลุ่มที่ 4 ใส่ผักกาดขาวลงไปผัดให้สุก กลุ่มที่ 5 ประปรสด้วยซีอิ้วขาว น้ำปลา น้ำ และน้ำมันหอย เมื่อสุกแล้วตักใส่จานเพื่อรับประทานร่วมกัน และร่วมกันสรุปขั้นตอนการทำผัดผักกาดขาว

4. ชั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องผักกาดขาวตามความต้องการ และบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ชั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ชั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดานแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. ผักกาดขาวมีลักษณะอย่างไร
2. ส่วนประกอบของการทำผัดผักกาดขาวมีอะไรบ้าง
3. ขั้นตอนการทำผัดผักกาดขาวมีอะไรบ้าง
4. ผัดผักกาดขาวมีรสชาติอย่างไร
5. การรับประทานผักกาดขาวมีประโยชน์อย่างไร

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าผักกาดขาวเป็นผักชนิดหนึ่งที่นิยมนำมาปรุงอาหาร เช่น ผัดผักกาดขาวเพราะมีรสชาติอร่อยและมีประโยชน์ต่อร่างกาย

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คำคล้องจอง “ผักกาดขาว”
2. อุปกรณ์การประกอบอาหาร ได้แก่ กระทะไฟฟ้า ตะหลิว จาน และช้อน
3. ส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่ ผักกาดขาว เนื้อหมู กระเทียม น้ำมันพืช ซีอิ้วขาว น้ำปลา น้ำ และน้ำมันหอย
4. กระดาษวาดภาพ
5. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก และสีน้ำ
6. ดินน้ำมัน
7. กรรไกร
8. กาว
9. วัสดุประดิษฐ์ เช่น กระดาษสี กระดาษห่อของขวัญ ไม้พรม ลวดกำมะหยี่ หลอดกาแฟ ไม้ไอศกรีม แกนกระดาษชำระ จานกระดาษ เป็นต้น
10. กระดาษแผ่นใหญ่

11. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

คำคล้องจอง

ฝึกกาตขาว

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

ฝึกกาตขาว	ไวยาวหยิก
ไก่ชอบจิกกินเล่น	เป็นนิจสิน
เราปลูกไว้ใบงาม	อยู่ตามดิน
เพื่อไว้กินให้	ร่างเติบโตใหญ่เอย

บันทึกหลังสอน

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้าง ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

หน่วยผัก

ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ผักกาดขาว” และสนทนาถึงความหมาย

ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน (Plan : P)

ครูแนะนำอุปกรณ์การประกอบอาหาร และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำผักกาดขาว

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กเลือกเข้ากลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ 5-6 คน และประกอบอาหารผัดผักกาดขาว

ขั้นที่ 4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องผักกาดขาวตามความต้องการ และบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

ขั้นที่ 5 ชี้นำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

ขั้นที่ 6 ชี้นำแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดานแผ่นใหญ่ และร่วมกันสรุปเกี่ยวกับผักกาดขาว

แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ

สัปดาห์ที่ 3 วันจันทร์

หน่วย

ผัก

เรื่อง

ผักที่หนูรู้จัก

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กร่วมสนทนาและแสดงความคิดเห็น
2. เพื่อให้เด็กฝึกทักษะการสังเกตและเปรียบเทียบสี ขนาด และรูปร่าง

เนื้อหา

ผักมีหลายชนิด ได้แก่ ผักบุ้ง ผักชี แตงกวา แครอท เป็นต้น ผักแต่ละชนิดมีชื่อ สี ขนาด และรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ชี้แนะ
เด็กตอบปริศนาคำทายที่ครูถาม
2. ชี้สอน
เด็กสังเกตผักต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในตะกร้าคือผักบุ้ง ผักชี แตงกวา และแครอท และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชื่อ สี ขนาด และรูปร่าง
3. ชี้สรุป
เด็กตอบคำถามดังนี้
 1. ผักที่เด็กๆ สังเกตมีอะไรบ้าง
 2. ผักชนิดใดที่มีรูปร่างคล้ายกัน
 3. ผักชนิดใดที่มีสีเหมือนกัน

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ปริศนาคำทาย
2. ตะกร้าบรรจุผักต่างๆ คือผักบุ้ง ผักชี แตงกวา และแครอท

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรม

ภาคผนวก

ปริศนาคำทาย อะไรเอ่ยมีวิตามินมากมาย กินแล้วร่างกายแข็งแรง (ผัก)

สัปดาห์ที่ 3 วันพุธ

หน่วย

ผัก

เรื่อง

ประโยชน์ของผัก

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กร่วมสนทนากับครู
2. เพื่อให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

เนื้อหา

ผักมีประโยชน์ช่วยให้ร่างกายแข็งแรงและช่วยในการขับถ่าย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ชี้นำ
อาสาสมัครเล่าประสบการณ์รับประทานอาหารในเช้าวันนี้
2. ชี้นำสอน
เด็กดูภาพผักต่างๆ และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์ของผักโดยใช้คำถามดังนี้
 1. ประโยชน์ของผักมีอะไรบ้าง
 2. ถ้าเด็กๆ ไม่รับประทานอาหารผักเลยร่างกายจะเป็นอย่างไร
3. ชี้นำสรุป
เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “ผัก”

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ภาพผักต่างๆ
2. คำคล้องจอง “ผัก”

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรม

ภาคผนวก

คำคล้องจอง

ผัก

(สุจิตรา ขาวสำอาง)

ผัก ผัก ผัก	ทุกคนกินผัก	ร่างกายแข็งแรง
โรคภัยไม่มาแทรกแซง	ร่างกายแข็งแรง	เพราะกินผักทุกวัน

สัปดาห์ที่ 3 วันศุกร์

หน่วย

ผัก

เรื่อง

ผักกาดขาว

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ได้ความรู้สนทนากับครู
2. เพื่อให้ได้ความรู้แสดงความคิดเห็น

เนื้อหา

ผักกาดขาวเป็นผักชนิดหนึ่งที่นิยมนำมาปรุงอาหาร เช่น ผัดผักกาดขาวเพราะมีรสชาติอร่อยและมีประโยชน์ต่อร่างกาย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นนำ

ครูแนะนำอุปกรณ์ประกอบอาหาร ได้แก่ กระทะไฟฟ้า ตะหลิว จาน และช้อน ส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่ ผักกาดขาว เนื้อหมู กระเทียม น้ำมันพืช ซีอิ๊วขาว น้ำปลา น้ำ และน้ำมันหอย และขั้นตอนการทำผัดผักกาดขาว เริ่มจากเทน้ำมันพืชลงในกระทะไฟฟ้า ใส่กระเทียมลงไปเจียวให้เหลือง ใส่เนื้อหมูลงไปผัดให้สุก แล้วตามด้วยผักกาดขาว ปรุงรสด้วยซีอิ๊วขาว น้ำปลา น้ำ และน้ำมันหอย

2. ขั้นสอน

เด็กและครูร่วมกันประกอบอาหารผัดผักกาดขาว

3. ขั้นสรุป

เด็กช่วยกันตอบคำถามดังนี้

1. ส่วนประกอบของการทำผัดผักกาดขาวมีอะไรบ้าง
2. ขั้นตอนของการทำผัดผักกาดขาวมีอะไรบ้าง
3. การรับประทานผักกาดขาวมีประโยชน์อย่างไร

สื่อการจัดกิจกรรม

1. อุปกรณ์การประกอบอาหาร ได้แก่ กระทะไฟฟ้า ตะหลิว จาน และช้อน
2. ส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่ ผักกาดขาว เนื้อหมู กระเทียม น้ำมันพืช ซีอิ๊วขาว น้ำปลา น้ำ และน้ำมันหอย

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การสนทนาและการตอบคำถาม
2. การร่วมกิจกรรม

คู่มือแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติ

2. แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการฟัง

1.1 การเข้าใจความหมาย

1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการพูด

2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ

2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการอ่าน

3.1 การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง

3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการเขียน

การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ

3. ในการดำเนินการทดสอบให้มีผู้ดำเนินการทดสอบ จำนวน 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ จำนวน 1 คน เพื่อดูแลอำนวยความสะดวกให้ผู้รับการทดสอบสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ

4. วิธีดำเนินการทดสอบ

4.1 ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการทดสอบ ดังนี้

4.1.1 ตรวจจำแนกแบบทดสอบให้ครบถ้วนและเขียนชื่อของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม

4.1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมดจนสามารถให้คำอธิบายได้อย่างคล่องแคล่ว

4.1.3 จัดสถานที่สอบให้อยู่ในสภาพสะดวกสบาย และจัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ

4.1.4 จัดเตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบ ดังนี้

4.1.4.1 แบบทดสอบและคู่มือแบบทดสอบอย่างละ 1 ชุด

4.1.4.2 นาฬิกาที่มีความเที่ยงตรง จำนวน 1 เรือน

4.1.4.3 ดินสอที่มีคุณภาพดีสีเข้มเห็นชัดเจน

4.1.5 ก่อนทำการทดสอบให้ผู้รับการทดสอบดื่มน้ำและเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

4.1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องแสดงความเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับการทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจ และร่วมมือทำแบบทดสอบเป็นอย่างดี

4.1.7 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำการเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) อย่างชัดเจนบน กระดาน

4.2 ผู้ดำเนินการทดสอบดำเนินการทดสอบตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ดำเนินการทดสอบทีละตอน

4.2.2 ให้ผู้รับการทดสอบเปิดแบบทดสอบทีละหน้า และทำทีละข้อ โดยใช้กระดาน ปิดข้ออื่นไว้

4.2.3 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่งข้อละ 2 ครั้ง

4.2.4 ผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยดำเนินการทดสอบสังเกตให้ผู้รับการทดสอบทำ แบบทดสอบทุกคน

4.2.5 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบแต่ละตอนให้ผู้รับการทดสอบพักประมาณ 5 นาที

แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1	แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการฟัง	
1.1	การเข้าใจความหมาย	
จุดประสงค์	เพื่อทดสอบการฟังและเข้าใจความหมาย	
การให้คะแนน	ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถกากบาทที่ภาพที่ถูกต้อง ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถกากบาทที่ภาพที่ถูกต้อง	
ระยะเวลาที่ใช้	ข้อละ 1 นาที	
ลักษณะแบบทดสอบ	ข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก	
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 9 ข้อ	
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อแล้วตอบว่ามีภาพอะไรบ้าง 3. ครูพูดซ้ำอีกครั้งแล้วให้นักเรียนพูดตาม 4. ครูอ่านคำถามที่ละข้อแล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ที่ภาพที่ตรงกับความหมายของคำที่เป็นคำตอบ	
คำสั่ง	ให้นักเรียนกากบาท (X) ที่ภาพที่ตรงกับความหมายของคำ	
1. คุณแม่ไปวัดด้วยรถยนต์ ไปโรงพยาบาลด้วยรถมอเตอร์ไซด์ และไปตลาดด้วยรถจักรยาน ให้นักเรียนกากบาทที่ภาพยานพาหนะที่คุณแม่ใช้ไปโรงพยาบาล		
ก. รถยนต์	ข. <u>รถมอเตอร์ไซด์</u>	ค. รถจักรยาน
2. แมวเดินอยู่หน้ากระต่าย หมูเดินอยู่หน้าแมว ให้นักเรียนกากบาทที่ภาพสัตว์ที่เดินอยู่หน้าสุด		
ก. แมว	ข. กระต่าย	ค. <u>หมู</u>
3. ผีเสื้อเกาะบนดอกไม้ เต่าทองเกาะบนใบไม้ แมลงปอเกาะบนกิ่งไม้ ให้นักเรียนกากบาทที่ภาพแมลงที่เกาะบนดอกไม้		
ก. <u>ผีเสื้อ</u>	ข. เต่าทอง	ค. แมลงปอ
4. ตู้เย็นมีขนาดใหญ่กว่าโทรทัศน์ โทรทัศน์มีขนาดใหญ่กว่าโทรศัพท์ ให้นักเรียนกากบาทที่ภาพสิ่งของที่มีขนาดเล็กที่สุด		
ก. ตู้เย็น	ข. โทรทัศน์	ค. <u>โทรศัพท์</u>
5. กระโปรงอยู่ในกล่อง เสื้ออยู่ในถุง ถุงอยู่ในตู้ กล่องอยู่นอกตู้ กระโปรงอยู่ในอะไร ให้นักเรียนกากบาทที่ภาพที่ถูกต้อง		
ก. ถุง	ข. <u>ตู้</u>	ค. <u>กล่อง</u>

6. ฉันรับประทานไอศกรีมตอนเช้า รับประทานเค้กตอนกลางวัน และรับประทานขนมปังตอนเย็น ให้นักเรียนกากบาทกับภาพสิ่งที่ฉันรับประทานตอนเย็น

ก. ขนมปัง

ข. ไอศกรีม

ค. เค้ก

7. คุณพ่อของน้องจินมีอาชีพเป็นตำรวจ คุณพ่อของน้องกวางมีอาชีพเป็นทหาร และคุณพ่อของน้องตุ้ยมีอาชีพเป็นหมอ ให้นักเรียนกากบาทกับภาพคุณพ่อของน้องกวาง

ก. หมอ

ข. ทหาร

ค. ตำรวจ

8. คุณป้าเป็นช่างตัดเสื้อกำลังต้องการหาอุปกรณ์ในการตัดผ้า ให้นักเรียนกากบาทกับภาพอุปกรณ์ที่คุณป้าใช้ในการตัดผ้า

ก. กรรไกร

ข. คีม

ค. คัตเตอร์

9. เมื่อมีอาการเจ็บป่วยและต้องการไปหาหมอเพื่อทำการรักษา เราจะต้องไปยังสถานที่ใดจึงจะเหมาะสมที่สุด ให้นักเรียนกากบาทกับภาพที่ถูกต้อง

ก. บ้าน

ข. โรงพยาบาล

ค. โรงเรียน

1.2	การปฏิบัติตามคำสั่ง
จุดประสงค์	เพื่อทดสอบการฟังและการปฏิบัติตามคำสั่ง
การให้คะแนน	ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง
ระยะเวลาที่ใช้	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	ข้อสอบเชิงปฏิบัติให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 8 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. เตรียมนักเรียนให้มีสมาธิในการฟังคำสั่งของครู 3. ครูออกคำสั่งซ้ำๆ ชัดๆ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตาม
คำสั่ง	ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู
ภาพปลา	1. ให้นักเรียนเขียนเส้นโยงภาพเสือไปที่ภาพกระเป๋ และกากบาททับภาพลูกบอล 2. ให้นักเรียนใช้สีเมจิกระบายภาพบ้าน และใช้สีไม้ระบายภาพรองเท้ากับภาพเต่า 3. ให้นักเรียนใช้สีเมจิกระบายภาพแหวน กากบาททับภาพโคมไฟ และวงกลมล้อมรอบภาพปลา 4. ให้นักเรียนวงกลมล้อมรอบภาพไก่ กากบาทภาพวิทยุ และใช้สีไม้ระบายภาพกางเกง 5. ให้นักเรียนวางฟูกันไว้บนกระดาษและวางสีเทียนไว้ใต้กระดาษ 6. ให้นักเรียนวางดินสอคู่กับสีไม้ และวางสีเทียนคู่กับหนังยาง 7. ให้นักเรียนยืนตรง ชูมือทั้งสองข้างเหนือศีรษะ และก้มตัวไปข้างหน้า 8. ให้นักเรียนกระโดดไปข้างหน้า 2 ก้าว แล้วเอามือข้างหนึ่งจับหู มืออีกข้างหนึ่งจับจมูก

ตอนที่ 2

2.1

จุดประสงค์

การให้คะแนน

ระยะเวลาที่ใช้

ลักษณะแบบทดสอบ

จำนวนข้อสอบ

คำชี้แจง

คำสั่ง

1. ก. ปู
2. ก. เตาเรี๊ต
3. ก. ช้าง
4. ก. นาฬิกา
5. ก. ค้อน
6. ก. แว่นตา
7. ก. บั้วรดน้ำ
8. ก. พักทอง
9. ก. รถตุ๊กตุ๊ก
10. ก. ถุงเท้า
11. ก. ดอกกุหลาบ
12. ก. หม้อหุงข้าว

แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการพูด

การบอกชื่อสิ่งต่างๆ

เพื่อทดสอบการบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถบอกชื่อภาพได้ถูกต้อง
ครบทั้ง 3 ภาพ

ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถบอกชื่อภาพได้
ถูกต้องครบทั้ง 3 ภาพ

ข้อละ 1 นาที

บอกชื่อสิ่งต่างๆ ในภาพที่กำหนดให้

จำนวน 12 ข้อ

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล

2. ให้นักเรียนดูภาพที่ละเอียดและให้บอกว่าเป็นภาพอะไร

ให้นักเรียนดูภาพที่ละเอียดและให้บอกว่าเป็นภาพอะไร

ข. รถไฟ ค. มะละกอ

ข. ดอกบัว ค. หมวก

ข. วัด ค. แต่งกว่า

๒. หนังสือ ค. สุนัข

ข. เปิด ค. สตรอบเบอร์รี่

ข. อุ่น ค. เรือ

ข. จดหมาย ค. พัดลม

ข. นก ค. หวี

ข. ข้าวโพด ค. แยกกัน

ข. หอย ค. ไม่ขีดไฟ

๒. กระทะ

ข. แก้วน้ำ ค. ปลาหมึก

2.2	การเล่าเรื่องจากภาพ
จุดประสงค์	เพื่อทดสอบการอ่านภาพและการแปลความหมายเป็นประโยคที่สมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม
การให้คะแนน	ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถเล่าเรื่องได้เหมาะสมและสัมพันธ์กับภาพที่กำหนดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม มีข้อความว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถเล่าเรื่องได้เหมาะสมและสัมพันธ์กับภาพที่กำหนดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ซึ่งประกอบด้วยประธาน กริยา และกรรม มีข้อความว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน
ระยะเวลาที่ใช้	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 5 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อแล้วเล่าเรื่องจากภาพที่เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน
คำสั่ง	ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อแล้วเล่าเรื่องจากภาพที่เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน 1. ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องนอน มีคุณแม่กำลังดูแลและใช้มือแตะที่หน้าผากของลูกที่นอนป่วยอยู่บนที่นอนเพื่อดูว่ามีไข้หรือไม่ ส่วนพี่สาวก็ใช้ผ้าชุบน้ำเตรียมสำหรับนำมาเช็ดตัวให้น้องสาว 2. ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียน มีคุณครูกำลังสอนหนังสืออยู่หน้าชั้นเรียนที่มีกระดานดำตั้งอยู่ นักเรียนผู้หญิงคนหนึ่งกำลังยืนและนักเรียนผู้หญิงอีกคนหนึ่งกำลังนั่งที่โต๊ะเรียนที่มีหนังสือวางอยู่ 3. ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณบ้านริมน้ำ บ้านหลังหนึ่งตั้งอยู่ที่ริมน้ำ มีเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายช่วยกันเก็บดอกบัวใส่ตะกร้า ในน้ำมีดอกบัว ใบบัว ปลา และกิ้ง 4. ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องหนึ่ง ภายในห้องที่มีหน้าต่าง เด็กผู้หญิงสองคนกำลังนั่งอยู่ เด็กผู้หญิงคนหนึ่งใช้มือจับกระปุกออมสินรูปหมู ส่วนเด็กผู้หญิงอีกคนหนึ่งกำลังนั่งนับเหรียญเงินที่วางอยู่บนพื้น 5. ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่สนามกลางแจ้ง สนามกลางแจ้งอากาศแจ่มใส มีแสงแดดจากดวงอาทิตย์ และมีก้อนเมฆ เด็กผู้หญิงสองคนกำลังเล่นว่าว เด็กทั้งสองถือว่าวคนละตัวเล่นกันอยู่ที่สนามอย่างสนุกสนาน

ตอนที่ 3	แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการอ่าน
3.1	การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง
จุดประสงค์	เพื่อทดสอบความสามารถในการจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง
การให้คะแนน	ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถกากบาททับภาพที่ถูกต้อง ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถกากบาททับภาพที่ถูกต้อง
ระยะเวลาที่ใช้	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	บอกสิ่งที่เหมือนกันและสิ่งที่แตกต่างกัน
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 8 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ครูอ่านคำถามที่ละข้อแล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่เป็นคำตอบ
คำสั่ง	ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่เป็นคำตอบ
	1. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ภาพทอฟฟี่ภาพที่ 2) 2. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ภาพหมวกกันน็อคภาพที่ 4) 3. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ภาพกระเป๋านักเรียนภาพที่ 5) 4. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่แตกต่างจากภาพอื่น (ภาพถุงนอนภาพที่ 3) 5. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่เหมือนกันเพียง 2 ภาพ (ภาพสีทาบานภาพที่ 3 และ 5) 6. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่เหมือนกันเพียง 2 ภาพ (ภาพขวดภาพที่ 1 และ 3) 7. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่เหมือนกันเพียง 2 ภาพ (ภาพสีน้ำภาพที่ 1 และ 2) 8. ให้นักเรียนกากบาททับภาพที่เหมือนกันเพียง 2 ภาพ (ภาพแปรงทาสีภาพที่ 1 และ 3)

3.2	การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์
จุดประสงค์	เพื่อทดสอบการอ่านภาพและการเรียงลำดับเหตุการณ์
การให้คะแนน	ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถแปลความหมายของภาพออกมาเป็นคำ วลี และประโยคที่มีความหมาย เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังตามลำดับได้ถูกต้อง ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถแปลความหมายของภาพออกมาเป็นคำ วลี และประโยคที่มีความหมาย เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังตามลำดับได้ถูกต้อง
ระยะเวลาที่ใช้	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังตามลำดับ
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 9 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ ให้เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมา และภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสุดท้าย
คำสั่ง	ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้และเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนและหลังตามลำดับ
	ก. ต้นไม้เติบโตขึ้นเรื่อยๆ (ภาพเหตุการณ์ที่ 2) ข. ต้นไม้เพิ่งงอกออกมาจากดิน (ภาพเหตุการณ์ที่ 1) ค. ต้นไม้ผลิดอกออกมาสวยงาม (ภาพเหตุการณ์ที่ 3) ก. แมวมองหนูที่กำลังกินเนยแข็ง (ภาพเหตุการณ์ที่ 2) ข. แมวจับหนู (ภาพเหตุการณ์ที่ 3) ค. แมวแอบมองหนูที่อยู่ในรู (ภาพเหตุการณ์ที่ 1) ก. หนอนเพิ่งเริ่มกินใบไม้แห้งไปเล็กน้อย (ภาพเหตุการณ์ที่ 1) ข. หนอนกินใบไม้แห้งเพิ่มขึ้น (ภาพเหตุการณ์ที่ 2) ค. หนอนกินใบไม้แห้งไปครึ่งใบ (ภาพเหตุการณ์ที่ 3) ก. เปลือกไข่ไก่แตกแล้ว (ภาพเหตุการณ์ที่ 2) ข. เปลือกไข่ไก่เริ่มเคลื่อนไหวใกล้จะแตก (ภาพเหตุการณ์ที่ 1) ค. ลูกไก่ออกมาจากไข่ (ภาพเหตุการณ์ที่ 3) ก. น้ำในกาต้มน้ำเริ่มร้อนและมีไอน้ำออกมาจากพวยกา (ภาพเหตุการณ์ที่ 2) ข. น้ำในกาต้มน้ำเดือดและมีไอน้ำออกมาจากพวยกามากขึ้น (ภาพเหตุการณ์ที่ 3) ค. กาต้มน้ำตั้งอยู่บนเตาไฟ (ภาพเหตุการณ์ที่ 1)

6. ก. น้ำจากก๊อกน้ำไหลลงกระป๋อง (ภาพเหตุการณ์ที่ 1)
 - ข. น้ำจากก๊อกน้ำไหลลงกระป๋องมากจนล้น (ภาพเหตุการณ์ที่ 3)
 - ค. น้ำจากก๊อกน้ำไหลลงกระป๋องเพิ่มมากขึ้น (ภาพเหตุการณ์ที่ 2)
7. ก. ที่บ้านหลังหนึ่งฝนกำลังตกลงมา (ภาพเหตุการณ์ที่ 3)
 - ข. ที่บ้านหลังหนึ่งมีก้อนเมฆจำนวนมาก (ภาพเหตุการณ์ที่ 2)
 - ค. ที่บ้านหลังหนึ่งท้องฟ้าแจ่มใสมีแสงแดดจากดวงอาทิตย์ (ภาพเหตุการณ์ที่ 1)
8. ก. กบกำลังกระโดดลงน้ำ (ภาพเหตุการณ์ที่ 2)
 - ข. กบกำลังอยู่ที่ริมน้ำตั้งท่าจะกระโดด (ภาพเหตุการณ์ที่ 1)
 - ค. กบกระโดดลงน้ำไปแล้ว (ภาพเหตุการณ์ที่ 3)
9. ก. มดกำลังเดินไปคาบเศษอาหาร (ภาพเหตุการณ์ที่ 1)
 - ข. มดคาบเศษอาหารกลับมารี้ง (ภาพเหตุการณ์ที่ 2)
 - ค. มดกำลังกินอาหารที่มีจำนวนมากในรัง (ภาพเหตุการณ์ที่ 3)

ตอนที่ 4	แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการเขียน
จุดประสงค์	การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ
การให้คะแนน	เพื่อทดสอบการเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ
	ระดับคะแนน 1 คะแนน เมื่อเด็กสามารถเขียนภาพหรือเส้นตามแบบที่กำหนดได้ถูกต้อง
	ระดับคะแนน 0 คะแนน เมื่อเด็กไม่สามารถเขียนภาพหรือเส้นตามแบบที่กำหนดได้ถูกต้อง
ระยะเวลาที่ใช้	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะแบบทดสอบ	เขียนภาพหรือเส้นตามแบบที่กำหนด
จำนวนข้อสอบ	จำนวน 14 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบรายบุคคล 2. ให้นักเรียนเขียนภาพหรือเส้นตามแบบที่กำหนด
คำสั่ง	ให้นักเรียนเขียนภาพหรือเส้นตามแบบที่กำหนด
	1. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพบ้าน) 2. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพใบหน้าเด็กผู้ชาย) 3. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพถ้วยกาแฟ) 4. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพร่ม) 5. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพกาต้มน้ำ) 6. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพวาว) 7. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพธง) 8. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพธง) 9. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพธง) 10. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพธง) 11. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพธง) 12. ให้นักเรียนต่อเติมภาพให้เหมือนกับภาพที่กำหนดให้ (ภาพธง) 13. ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุดให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุดที่กำหนดให้ 14. ให้นักเรียนเขียนภาพเส้นต่อจุดให้เหมือนกับภาพเส้นต่อจุดที่กำหนดให้

แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการฟัง

ชื่อ..... นามสกุล.....
 อายุ.....ปี เพศ.....
 ชั้น..... โรงเรียน.....
 วันที่สอบ..... เดือน..... พ.ศ.

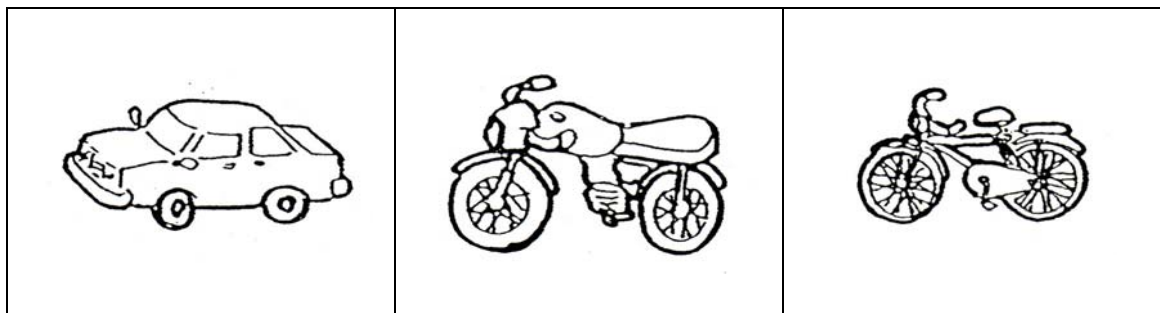
แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	คะแนน
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการฟัง 1.1 การเข้าใจความหมาย..... 1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง.....	
รวม.....	

ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการฟัง

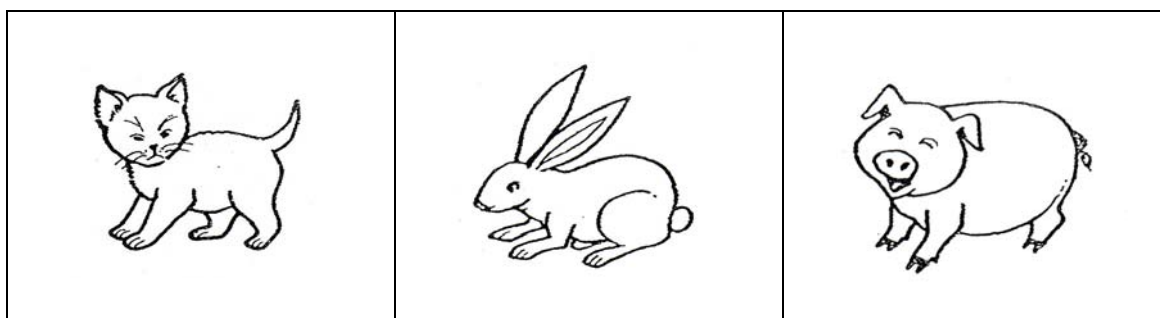
1.1 การเข้าใจความหมาย

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่ตรงกับความหมายของคำ

1.

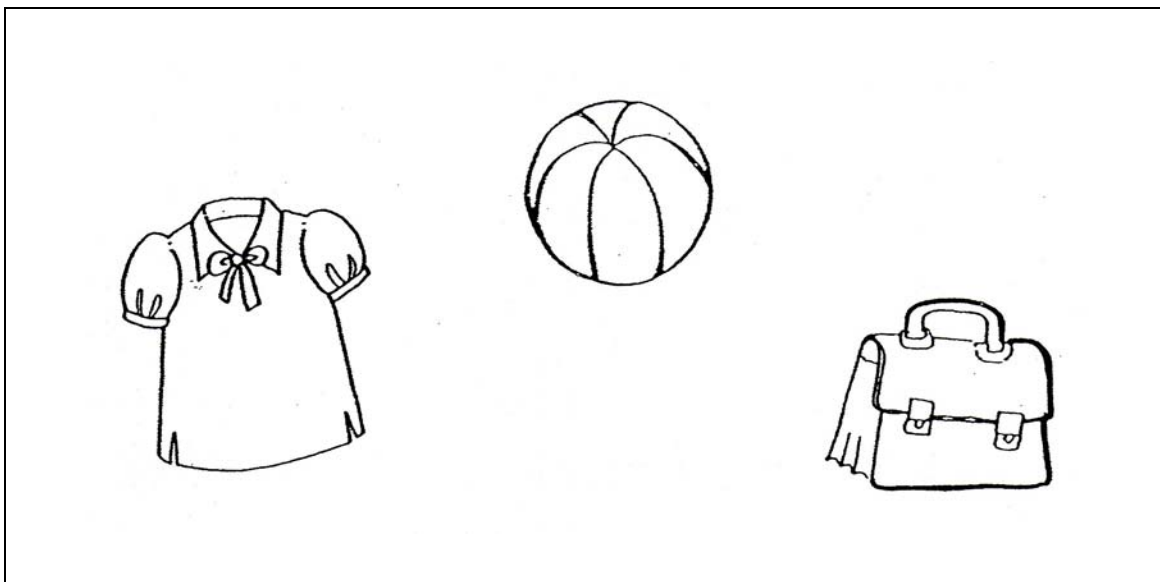
2.

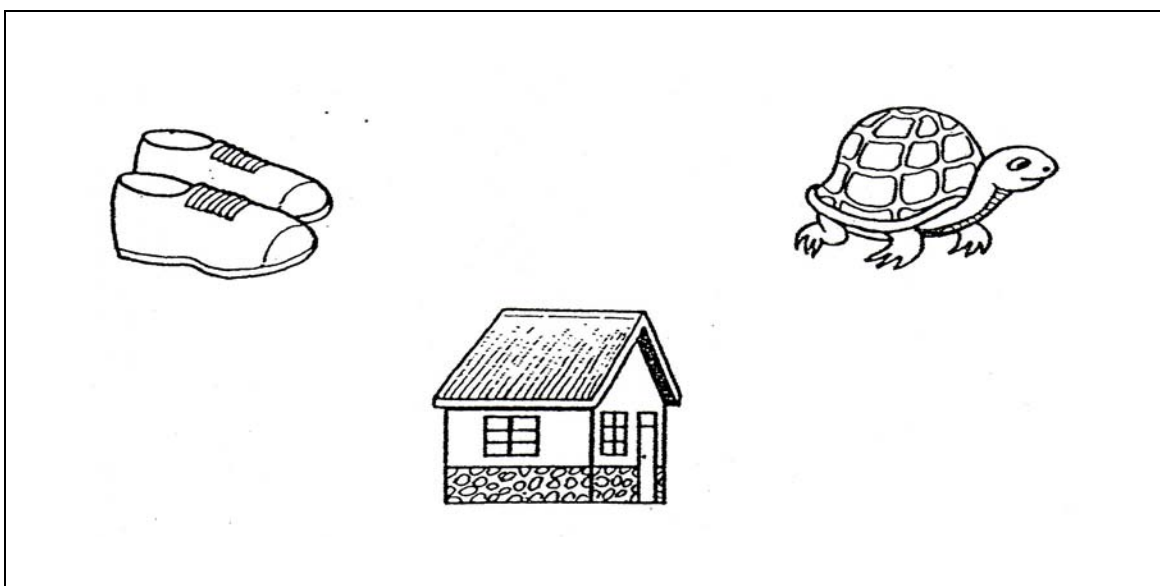
1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง

คำสั่ง ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

1.

2.

แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการพูด

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....ปี.....เพศ.....
 ชั้น.....โรงเรียน.....
 วันที่สอบ.....เดือน.....พ.ศ.

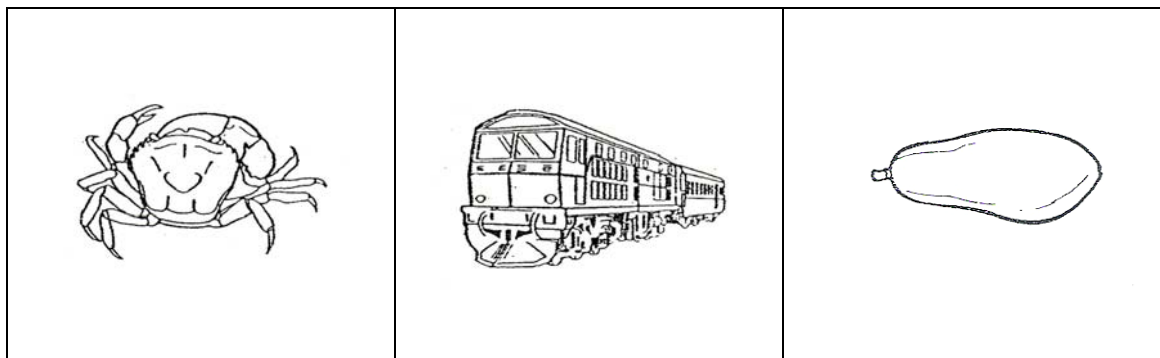
แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	คะแนน
ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการพูด 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ..... 2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ.....	
รวม.....	

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการพูด

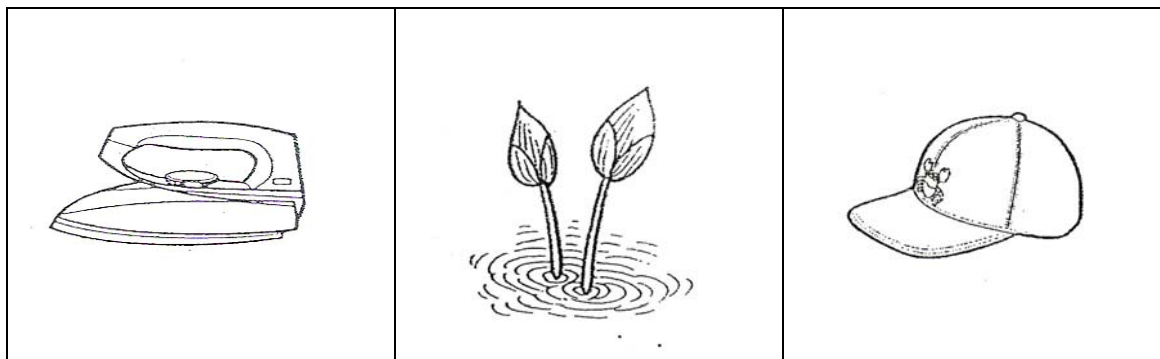
2.1 การบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อและให้บอกว่าเป็นภาพอะไร

1.

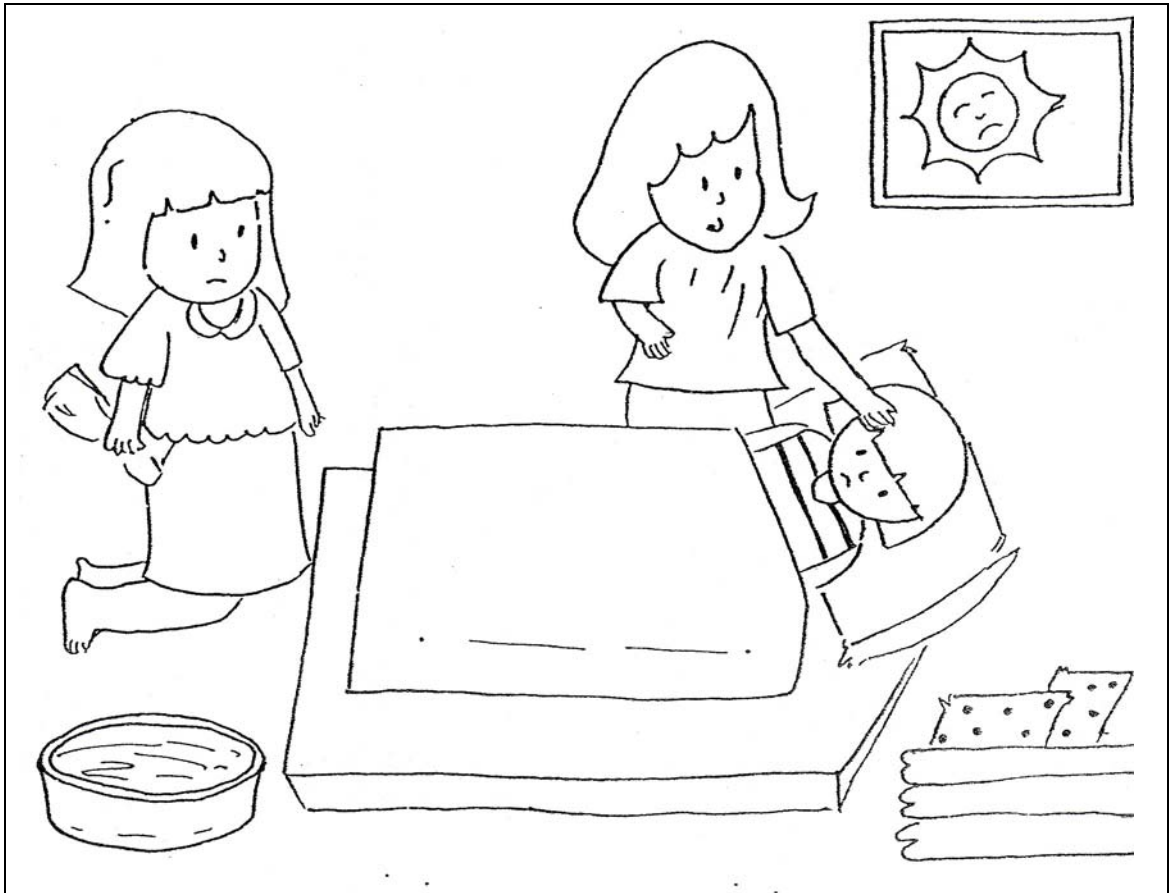
2.

2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพที่ละข้อแล้วเล่าเรื่องจากภาพที่เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน

1.

แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการอ่าน

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....ปี.....เพศ.....
 ชั้น.....โรงเรียน.....
 วันที่สอบ.....เดือน.....พ.ศ.

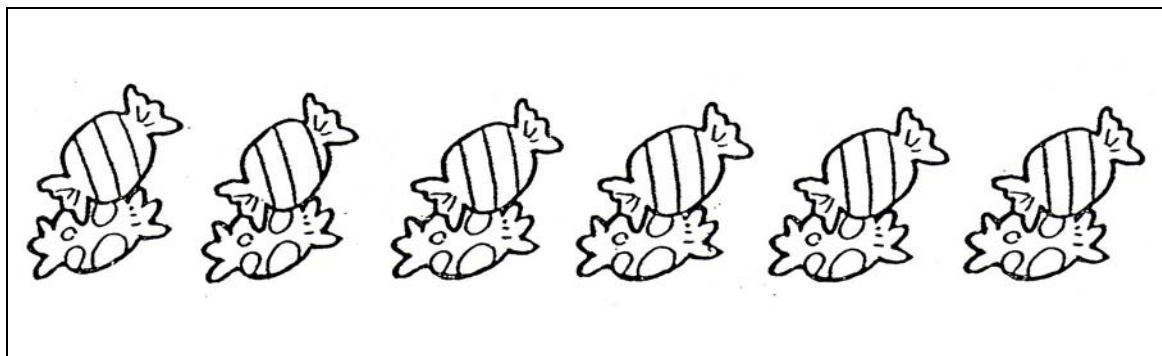
แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	คะแนน
ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการอ่าน 3.1 การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง..... 3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์.....	
รวม.....	

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการอ่าน

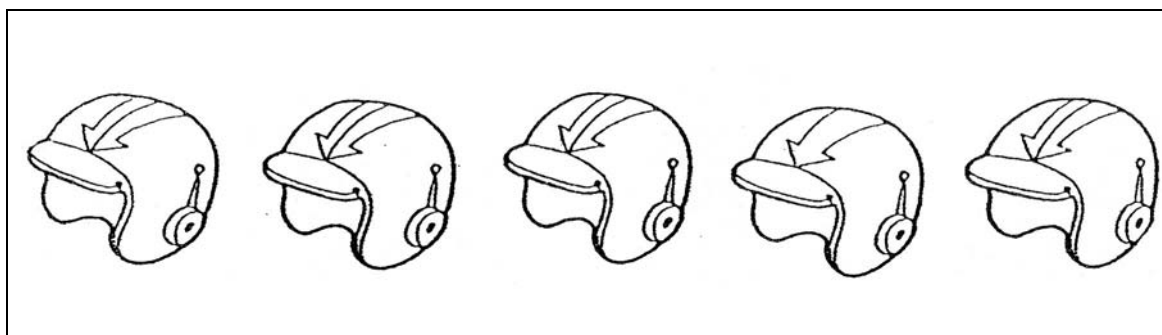
3.1 การจำแนกความเหมือนและความแตกต่าง

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับภาพที่เป็นคำตอบ

1.

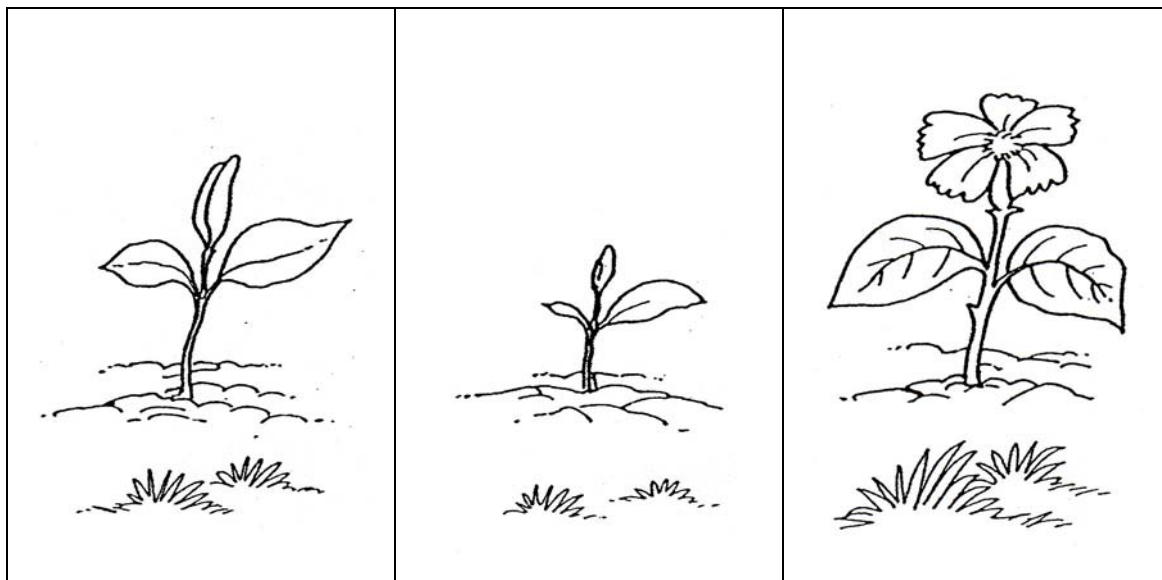
2.

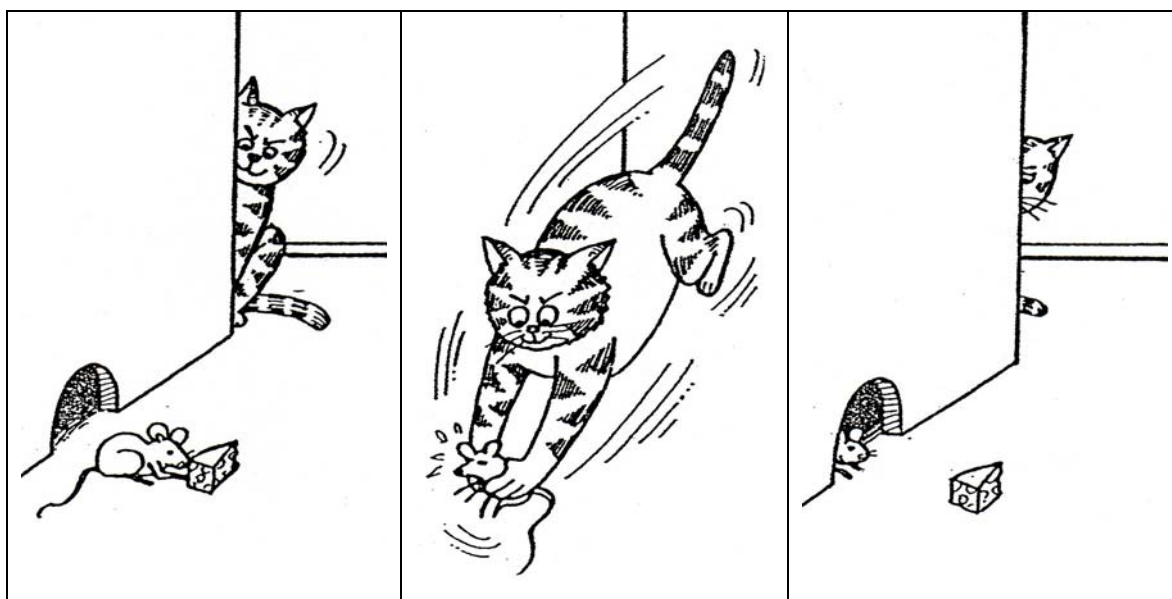
3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์

คำสั่ง ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพที่กำหนดให้และเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนและหลังตามลำดับ

1.

2.

แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการเขียน

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....ปี.....เพศ.....
 ชั้น.....โรงเรียน.....
 วันที่สอบ.....เดือน.....พ.ศ.

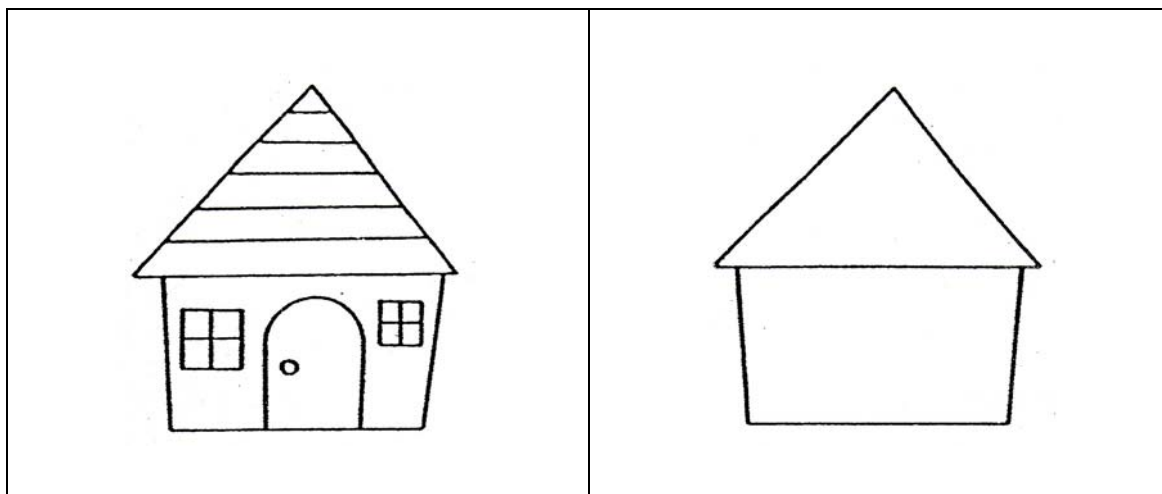
แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	คะแนน
ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการเขียน การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ.....	

ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้านการเขียน

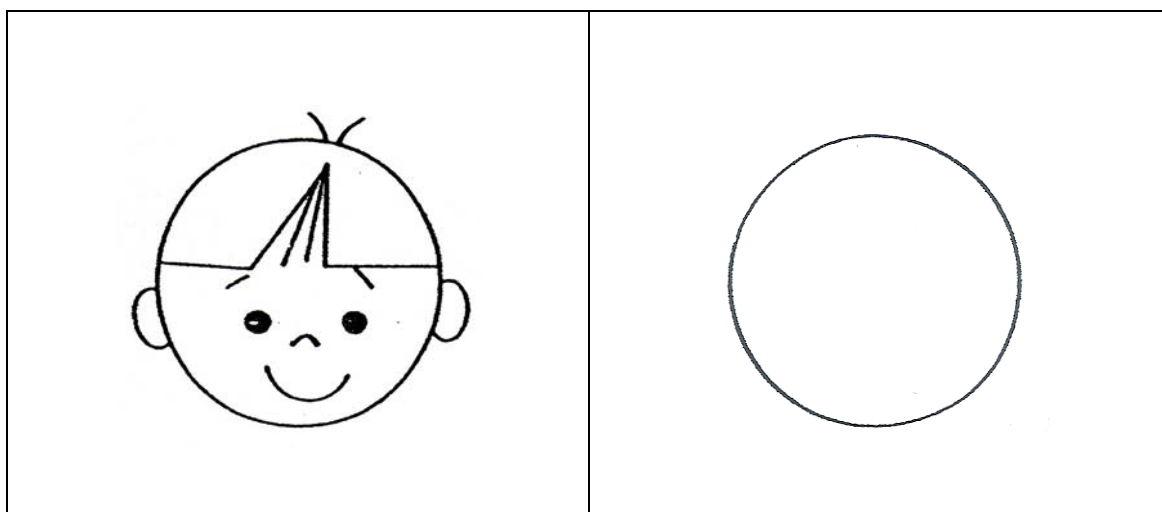
การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนภาพหรือเส้นตามแบบที่กำหนด

1.

2.

อ้างอิงภาพประกอบที่ใช้ในแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2537). คู่มือครู เกมการศึกษาตามหน่วยการเรียนรู้ในแผนการจัด

ประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เตรียมเรียนอนุบาล. (ม.ป.ป.) กรุงเทพฯ : ประชาช่าง.

บัญชา มติศิลป์. (2543). คู่มือเตรียมสอบ ป.1 ลองความเก่งคุณหนู เตรียมความพร้อม

ทดสอบเชาว์ปัญญาและไหวพริบ. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.

_____. (2542). แบบฝึกหัดเสริมทักษะเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กเล็ก เล่ม 2. กรุงเทพฯ :
อักษราพัฒนา.

_____. (ม.ป.ป.) หนูฝึกทดสอบเตรียมสอบเข้า ป.1 เตรียมความพร้อม เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
อักษราพัฒนา.

_____. (ม.ป.ป.) หนูฝึกทดสอบเตรียมสอบเข้า ป.1 เตรียมความพร้อม เล่ม 2. กรุงเทพฯ :
อักษรา ฟอรั คัดส์.

พิศาล-ภาวิณี. (ม.ป.ป.). แบบฝึกทักษะความพร้อมทางการเขียน หนูเขียนเก่ง เล่ม 3.

กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบทดสอบ
วัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะทาง ภาษาด้านการฟัง 1.1 การเข้าใจความหมาย	ข้อ 1	1	1	1	3	1
	ข้อ 2	1	1	1	3	1
	ข้อ 3	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 4	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 5	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 6	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 7	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 8	1	1	1	3	1
	ข้อ 9	1	1	1	3	1
	ข้อ 10	1	1	1	3	1
	ข้อ 11	1	1	1	3	1
	ข้อ 12	1	1	1	3	1
	ข้อ 13	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 14	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 15	1	1	1	3	1
1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง	ข้อ 1	1	1	1	3	1
	ข้อ 2	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 3	1	1	1	3	1
	ข้อ 4	1	1	1	3	1
	ข้อ 5	1	1	-1	1	0.30
	ข้อ 6	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 7	1	0	0	1	0.30
	ข้อ 8	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 9	1	0	-1	0	0
	ข้อ 10	1	1	1	3	1

ตาราง 11 (ต่อ)

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	ข้อ 11	1	1	1	3	1
	ข้อ 12	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 13	1	1	1	3	1
	ข้อ 14	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 15	1	1	1	3	1
ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะทาง ภาษาด้านการพูด						
2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ						
	ข้อ 1	1	1	1	3	1
	ข้อ 2	1	1	1	3	1
	ข้อ 3	1	1	1	3	1
	ข้อ 4	1	1	1	3	1
	ข้อ 5	1	1	1	3	1
	ข้อ 6	1	1	1	3	1
	ข้อ 7	1	1	1	3	1
	ข้อ 8	1	1	1	3	1
	ข้อ 9	1	1	1	3	1
	ข้อ 10	1	1	1	3	1
	ข้อ 11	1	1	1	3	1
	ข้อ 12	1	1	1	3	1
	ข้อ 13	1	1	1	3	1
	ข้อ 14	1	1	1	3	1
	ข้อ 15	1	1	1	3	1
2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ						
	ข้อ 1	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 2	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 3	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 4	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 5	1	0	1	2	0.70

ตาราง 11 (ต่อ)

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะทาง ภาษาด้านการอ่าน 3.1 การจำแนกความเหมือนและ ความแตกต่าง	ข้อ 1	1	1	1	3	1
	ข้อ 2	1	1	1	3	1
	ข้อ 3	1	1	1	3	1
	ข้อ 4	1	1	1	3	1
	ข้อ 5	1	1	1	3	1
	ข้อ 6	1	1	1	3	1
	ข้อ 7	1	1	1	3	1
	ข้อ 8	1	1	1	3	1
	ข้อ 9	1	1	1	3	1
	ข้อ 10	1	1	1	3	1
	ข้อ 11	1	0	1	2	0.70
	ข้อ 12	1	1	1	3	1
	ข้อ 13	1	1	1	3	1
	ข้อ 14	1	1	1	3	1
	ข้อ 15	1	1	1	3	1
3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์	ข้อ 1	1	1	1	3	1
	ข้อ 2	1	1	1	3	1
	ข้อ 3	1	1	1	3	1
	ข้อ 4	1	1	1	3	1
	ข้อ 5	1	1	1	3	1
	ข้อ 6	1	1	1	3	1
	ข้อ 7	1	1	1	3	1
	ข้อ 8	1	1	1	3	1
	ข้อ 9	1	1	1	3	1
	ข้อ 10	1	1	1	3	1

ตาราง 11 (ต่อ)

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะทาง ภาษาด้านการเขียน การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ						
	ข้อ 1	1	1	1	3	1
	ข้อ 2	1	1	1	3	1
	ข้อ 3	1	1	1	3	1
	ข้อ 4	1	1	1	3	1
	ข้อ 5	1	1	1	3	1
	ข้อ 6	1	1	1	3	1
	ข้อ 7	1	1	1	3	1
	ข้อ 8	1	1	1	3	1
	ข้อ 9	1	1	1	3	1
	ข้อ 10	1	1	1	3	1
	ข้อ 11	1	1	1	3	1
	ข้อ 12	1	1	1	3	1
	ข้อ 13	1	1	1	3	1
	ข้อ 14	1	1	1	3	1
	ข้อ 15	1	1	1	3	1

ตาราง 12 คุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปล ความหมาย
ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้าน การฟัง 1.1 การเข้าใจความหมาย	ข้อ 1	0.67	0.31	ใช้ได้
	ข้อ 2	0.74	0.62	ใช้ได้
	ข้อ 3	0.93	0.43	ปรับปรุง
	ข้อ 4	0.59	0.37	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.81	0.58	ปรับปรุง
	ข้อ 6	0.52	0.36	ใช้ได้
	ข้อ 7	0.96	0.08	ปรับปรุง
	ข้อ 8	0.52	0.70	ใช้ได้
	ข้อ 9	0.22	-0.26	ปรับปรุง
	ข้อ 10	0.89	0.09	ปรับปรุง
	ข้อ 11	0.78	0.50	ใช้ได้
	ข้อ 12	0.74	0.62	ใช้ได้
	ข้อ 13	0.63	0.41	ใช้ได้
	ข้อ 14	0.85	0.68	ปรับปรุง
	ข้อ 15	0.37	0.20	ใช้ได้
1.2 การปฏิบัติตามคำสั่ง	ข้อ 1	0.81	0.56	ปรับปรุง
	ข้อ 2	0.67	0.69	ใช้ได้
	ข้อ 3	0.48	0.45	ใช้ได้
	ข้อ 4	0.74	0.47	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.30	0.03	ปรับปรุง
	ข้อ 6	0.59	-0.06	ปรับปรุง
	ข้อ 7	0.78	0.58	ใช้ได้
	ข้อ 8	0.63	0.22	ใช้ได้
	ข้อ 9	0.52	0.53	ใช้ได้
	ข้อ 10	0.81	0.37	ปรับปรุง
	ข้อ 11	0.67	0.41	ใช้ได้
	ข้อ 12	0.37	0.47	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปล ความหมาย
ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้าน การพูด 2.1 การบอกชื่อสิ่งต่างๆ	ข้อ 1	0.30	0.57	ใช้ได้
	ข้อ 2	0.63	0.41	ใช้ได้
	ข้อ 3	0.37	0.10	ปรับปรุง
	ข้อ 4	0.78	0.40	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.41	0.40	ใช้ได้
	ข้อ 6	0.89	0.12	ปรับปรุง
	ข้อ 7	0.70	0.49	ใช้ได้
	ข้อ 8	0.70	0.00	ปรับปรุง
	ข้อ 9	0.52	0.40	ใช้ได้
	ข้อ 10	0.56	0.41	ใช้ได้
	ข้อ 11	0.30	0.43	ใช้ได้
	ข้อ 12	0.63	0.60	ใช้ได้
	ข้อ 13	0.59	0.58	ใช้ได้
	ข้อ 14	0.52	0.37	ใช้ได้
	ข้อ 15	0.74	0.52	ใช้ได้
2.2 การเล่าเรื่องจากภาพ	ข้อ 1	0.74	0.67	ใช้ได้
	ข้อ 2	0.52	0.50	ใช้ได้
	ข้อ 3	0.56	0.73	ใช้ได้
	ข้อ 4	0.59	0.73	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.78	0.53	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปล ความหมาย
ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้าน การอ่าน 3.1 การจำแนกความเหมือนและความ แตกต่าง	ข้อ 1	0.85	0.31	ปรับปรุง
	ข้อ 2	0.81	0.47	ปรับปรุง
	ข้อ 3	0.33	0.62	ใช้ได้
	ข้อ 4	0.67	0.31	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.67	0.28	ใช้ได้
	ข้อ 6	0.48	0.61	ใช้ได้
	ข้อ 7	0.89	0.37	ปรับปรุง
	ข้อ 8	0.07	0.45	ปรับปรุง
	ข้อ 9	0.37	-0.07	ปรับปรุง
	ข้อ 10	0.11	0.57	ปรับปรุง
	ข้อ 11	0.52	0.70	ใช้ได้
	ข้อ 12	0.26	0.67	ใช้ได้
	ข้อ 13	0.74	0.42	ใช้ได้
	ข้อ 14	0.70	0.33	ใช้ได้
	ข้อ 15	0.07	0.55	ปรับปรุง
3.2 การเรียงลำดับภาพเหตุการณ์	ข้อ 1	0.48	0.41	ใช้ได้
	ข้อ 2	0.41	0.66	ใช้ได้
	ข้อ 3	0.70	0.22	ใช้ได้
	ข้อ 4	0.59	0.69	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.63	0.80	ใช้ได้
	ข้อ 6	0.63	0.75	ใช้ได้
	ข้อ 7	0.56	0.72	ใช้ได้
	ข้อ 8	0.41	0.68	ใช้ได้
	ข้อ 9	0.74	0.28	ใช้ได้
	ข้อ 10	0.19	0.42	ปรับปรุง

ตาราง 12 (ต่อ)

แบบทดสอบ	คำถาม	ค่าความ ยากง่าย	ค่าอำนาจ จำแนก	การแปล ความหมาย
ตอนที่ 4 แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาด้าน การเขียน การเขียนภาพหรือเส้นตามแบบ	ข้อ 1	0.33	0.60	ใช้ได้
	ข้อ 2	0.44	0.66	ใช้ได้
	ข้อ 3	0.33	0.64	ใช้ได้
	ข้อ 4	0.48	0.64	ใช้ได้
	ข้อ 5	0.70	0.62	ใช้ได้
	ข้อ 6	0.26	0.46	ใช้ได้
	ข้อ 7	0.67	0.41	ใช้ได้
	ข้อ 8	0.59	0.34	ใช้ได้
	ข้อ 9	0.41	0.60	ใช้ได้
	ข้อ 10	0.44	0.52	ใช้ได้
	ข้อ 11	0.59	0.68	ใช้ได้
	ข้อ 12	0.52	0.63	ใช้ได้
	ข้อ 13	0.85	0.40	ปรับปรุง
	ข้อ 14	0.22	0.67	ใช้ได้
	ข้อ 15	0.26	0.68	ใช้ได้

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

ภาคผนวก ค

ระยะที่ 3 การเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1. แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
3. คะแนนของครูปฐมวัยจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
4. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน แบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1 วันจันทร์

หน่วย

อวัยวะ

เรื่อง

ใบหน้า

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องใบหน้า

เนื้อหา

เรามีใบหน้า ประกอบด้วยผม คิ้ว ตา หู จมูก และปาก

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)
เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “นี่ของฉัน” และร่วมกันสนทนาถึงความหมาย
2. ขั้นวางแผน (Plan : P)
ครูแนะนำอุปกรณ์คือกระจก และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการสังเกตอวัยวะที่อยู่บน

ใบหน้า

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กสองกระจกดูใบหน้าของตนเอง และร่วมกันสรุปชื่ออวัยวะที่อยู่บนใบหน้า

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องใบหน้า โดยนำจานกระดาษมาตกแต่งให้เป็นรูปใบหน้าจากกระดาษสีที่ตัดเป็นชิ้นส่วนต่างๆ ของอวัยวะที่อยู่บนใบหน้า เด็กบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. ใบหน้าเรามีอวัยวะอะไรบ้าง
2. ถ้าต้องการกินอาหารเราต้องใช้อวัยวะใด

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าเรามีใบหน้า ประกอบด้วยผม คิ้ว ตา หู จมูก และปาก

สื่อการจัดกิจกรรม

1. เพลง “นี่ของฉัน”
2. กระจก
3. จานกระดาษ
4. กระดาษสีตัดเป็นชิ้นส่วนต่างๆ ของอวัยวะที่อยู่บนใบหน้าใส่กล่องแยกไว้ ได้แก่ ผม คิ้ว ตา หู จมูก และปาก
5. กาว
6. กระดาษแผ่นใหญ่
7. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

เพลง

นี่ของฉัน

(ศรีนวล รัตนสุวรรณ)

นี่คือหัวของฉันมีผมและใบหน้า

มีหู มีตา คิ้ว คาง ปาก ฟัน

นี่คือแก้มนวลผ่องเจิดจรัส

นี่จมูกของฉันคมสันไม่แพ้ใคร

บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 1 วันพุธ

หน่วย

อวัยวะ

เรื่อง

หู

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องหู

เนื้อหา

เราใช้หูในการฟังเสียงต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)
เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “ตาและหู” และร่วมกันสนทนาถึงความหมาย
2. ขั้นวางแผน (Plan : P)
ครูแนะนำอุปกรณ์คือกล่องเสียงที่บรรจุวัสดุต่างๆ และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการใช้หู

ฟังเสียง

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)
เด็กนำกล่องเสียงมาเขย่าและเปรียบเทียบกับเสียงกับเพื่อน และร่วมกันสรุปการใช้หูฟัง

เสียง

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องหู โดยนำกล่องเสียงมาตกแต่งให้สวยงาม เด็กบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. ถ้าเราต้องการฟังเสียงต้องใช้วิธีอะไร
2. เรามีหูที่ข้าง

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าเราใช้หูในการฟังเสียงต่างๆ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. เพลง “ตาและหู”
2. กล่องเสียงที่บรรจุสิ่งต่างๆ เช่น เมล็ดถั่วแดง ถั่วเขียว และเม็ดมะกล่ำตาหนู
3. กระดาษสี
4. กาว
5. กระดาษแผ่นใหญ่
6. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

เพลง

ตาและหู

(ศรีนวล รัตนสุวรรณ)

เรามีตาไว้ดู

เรามีหูไว้ฟัง

คุณครูท่านสอนสั่ง

เราตั้งใจฟัง

เราตั้งใจดู

บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 1 วันศุกร์

หน่วย

อวัยวะ

เรื่อง

มือ

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3-4 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องมือ

เนื้อหา

เรามีมือเพื่อใช้ทำกิจกรรมต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)
เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “มือของฉัน” และร่วมกันสนทนาถึงความหมาย
2. ขั้นวางแผน (Plan : P)
ครูแนะนำอุปกรณ์คือผ้าเช็ดหน้า และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการใช้มือเพื่อทำกิจกรรม

ต่างๆ

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กพับผ้าเช็ดหน้าเป็นรูปต่างๆ เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม เป็นต้น และร่วมกันสรุปการใช้มือเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องมือ โดยการพิมพ์ภาพมือลงบนกระดาษ เด็กบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. เราใช้มือทำอะไรได้บ้าง
2. เรามีมือกี่ข้าง

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าเรามีมือเพื่อใช้ทำกิจกรรมต่างๆ

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คำคล้องจอง “มือของฉัน”
2. กระดาษวาดภาพ
3. ฟองน้ำผสมสีน้ำสำหรับพิมพ์ภาพ
4. กระดาษแผ่นใหญ่
5. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

คำคล้องจอง

มือของฉัน

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

นิ้วมือของฉันนี้	ช่างดีจริงจริง
ทำได้หลายเรื่อง	ไม่เชื่อกอดู
พนมมือไหว้	ผู้ใหญ่คุณครู
มือของฉันชู	ทุกคนหันมามอง

บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 1 วันจันทร์

หน่วย

มด

เรื่อง

ลักษณะของมด

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องลักษณะของมด

เนื้อหา

มดเป็นแมลงชนิดหนึ่ง มี 6 ขา มีหนวด 2 เส้น มดมีหลายขนาด และหลายชนิด เช่น มด

ดำ มดแดง และมดง่าม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “มด” และสนทนาถึงความหมาย

2. ขั้นวางแผน (Plan : P)

ครูแนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ แวนชยายและมดชนิดต่างๆ และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการใช้แว่นขยายส่องดูลักษณะของมดที่อยู่บริเวณสนามของโรงเรียน

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กเลือกเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5-6 คน สืบถามมดที่อยู่บริเวณสนามและใช้แว่นขยายส่องดู และร่วมกันสรุปลักษณะของมด

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องลักษณะของมดตามความต้องการ และบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดานแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. เด็กๆ ได้เห็นมดชนิดใดบ้าง
2. มดมีลักษณะอย่างไร
3. การมองมดด้วยตาเปล่ากับการใช้แว่นขยายส่องดูมีความแตกต่างกันอย่างไร

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่ามดเป็นแมลงชนิดหนึ่ง มี 6 ขา มีหนวด 2 เส้น มดมีหลายขนาด และหลายชนิด เช่น มดดำ มดแดง และมดง่าม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คำคล้องจอง “มด”
2. แว่นขยาย
3. มดชนิดต่างๆ ที่อยู่บริเวณสนามของโรงเรียน
4. กระดาษวาดภาพ
5. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก และสีน้ำ
6. ดินน้ำมัน
7. กรรไกร
8. กาว
9. วัสดุประดิษฐ์ เช่น กระดาษสี กระดาษห่อของขวัญ ไหมพรม ลวดกำมะหยี่ หลอดกาแฟ ไม้ไอศกรีม แกนกระดาษชำระ จานกระดาษ เป็นต้น
10. กระดาษแผ่นใหญ่
11. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

คำคล้องจอง

มด

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

เด็กเด็กควรจำไว้

มดนั้นไซ้มีหกขา

หลายชนิดมิให้พบพา

เกิดลูกออกมาเป็นไขหลายใบ

ชีวิตน่าพิศดาร

สามารถสร้างงานเหมือนสัตว์ใหญ่

ดูแล้วช่างน่าสนใจ

พวกเราลองไปสังเกตมดกัน

บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 1 วันพุธ

หน่วย

มด

เรื่อง

ที่อยู่และอาหารของมด

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องที่อยู่และอาหารของ

มด

เนื้อหา

มดบางชนิดทำรังอยู่ใต้ดิน เช่น มดดำ แต่มดบางชนิดทำรังอยู่บนต้นไม้ เช่น มดแดง
มดชอบนำหวานจากดอกไม้ เมล็ดพืช ตัวหนอน อาหารเกือบทุกชนิดที่มีรสหวาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)

เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “มด” และสนทนาถึงความหมาย

2. ขั้นวางแผน (Plan : P)

ครูแนะนำอุปกรณ์ ได้แก่ น้ำตาลและมดชนิดต่างๆ และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการสำรวจที่อยู่ของมดและการทดลองวางน้ำตาลไว้ใกล้มดที่อยู่บริเวณสนามของโรงเรียน

3. ชั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กเลือกเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5-6 คน สำรวจที่อยู่ของมดและทดลองวางน้ำตาลไว้ใกล้มด และร่วมกันสรุปที่อยู่และอาหารของมด

4. ชั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องที่อยู่และอาหารของมดตามความต้องการ และบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ชั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ชั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. มดอาศัยอยู่ที่ไหน
2. อาหารของมดมีอะไรบ้าง
3. เมื่อเด็กๆ วางน้ำตาลไว้ใกล้มด มดทำอย่างไร

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่ามดบางชนิดทำรังอยู่ใต้ดิน เช่น มดดำ แต่มดบางชนิดทำรังอยู่บนต้นไม้ เช่น มดแดง มดชอบนำหวานจากดอกไม้ เมล็ดพืช ตัวหนอน อาหารเกือบทุกชนิดที่มีรสหวาน

สื่อการจัดกิจกรรม

1. เพลง “มด”
2. น้ำตาล
3. มดชนิดต่างๆ ที่อยู่บริเวณสนามของโรงเรียน
4. กระดาษวาดภาพ
5. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก และสีน้ำ
6. ดินน้ำมัน
7. กรรไกร
8. กาว
9. วัสดุประดิษฐ์ เช่น กระดาษสี กระดาษห่อของขวัญ ไหมพรม ลวดกำมะหยี่ หลอดกาแฟ ไม้ไอศกรีม แกนกระดาษชำระ จานกระดาษ เป็นต้น
10. กระดาษแผ่นใหญ่
11. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

เพลง

มด

(คณะรวมมิตร)

มด มด มด

หนูเคยเห็นมดหรือเปล่า

มดมันตัวเล็กย่อมนยา

มีขายาวๆ เดินหากิน

มีบ้านใต้ดินเรียกว่ารัง

รังเล็กนิดเดียวอยู่ได้หลายตัว

บันทึกหลังสอน

สัปดาห์ที่ 1 วันศุกร์

หน่วย

มด

เรื่อง

ธรรมชาติของมด

ระดับ

เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง (ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม)

จุดประสงค์

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือ
 - 1.2 เพื่อให้เด็กฝึกประสาทสัมผัสระหว่างตากับมือ
2. ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม
 - 2.1 เพื่อให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน
 - 2.2 เพื่อให้เด็กรู้จักการสื่อสารอย่างเหมาะสมระหว่างเด็กกับเด็ก และระหว่างเด็กกับครู
3. ด้านสติปัญญา
 - 3.1 เพื่อให้เด็กตัดสินใจเรียนรู้ตามความสนใจ
 - 3.2 เพื่อให้เด็กถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกผ่านงานศิลปะ
 - 3.3 เพื่อให้เด็กแสดงทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
 - 3.4 เพื่อให้เด็กสร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์เรียนรู้ที่ได้รับเรื่องธรรมชาติของมด

เนื้อหา

ธรรมชาติของมดไม่ชอบอยู่ตามลำพัง ขยัน สามัคคี และมีระเบียบวินัย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)

เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “มด” และสนทนาถึงความหมาย

2. ขั้นวางแผน (Plan : P)

ครูแนะนำหนังสือนิทานเรื่อง “มดง่ามทำงาน” และร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่องและคาดเดาเนื้อหาของนิทาน

3. ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)

เด็กฟังนิทานเรื่อง “มดง่ามทำงาน” และร่วมกันสรุปเนื้อหาของนิทาน

4. ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)

เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะจากการเรียนรู้เรื่องราวธรรมชาติของมดตามความต้องการ และบรรยายผลงานศิลปะของตนโดยมีครูช่วยจดบันทึก

5. ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)

เด็กเล่าเรื่องราวจากผลงานศิลปะของตนให้เพื่อนและครูฟัง

6. ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)

ครูถามคำถามและจดบันทึกคำตอบของเด็กลงบนกระดานแผ่นใหญ่ คำถามมีดังนี้

1. งานของมดคืออะไร
2. เด็กๆ คิดว่ามดมีความสามัคคีกันหรือไม่อย่างไร
3. มดมักอยู่ร่วมกันหรืออยู่ตามลำพัง เพราะอะไร

เด็กและครูร่วมกันสรุปว่าธรรมชาติของมดไม่ชอบอยู่ตามลำพัง ขยัน สามัคคี และมีระเบียบวินัย

สื่อการจัดกิจกรรม

1. คำคล้องจอง “มด”
2. หนังสือนิทานเรื่อง “มดง่ามทำงาน”
3. กระดาษวาดภาพ
4. สีเทียน สีไม้ สีเมจิก และสีน้ำ
5. ดินน้ำมัน
6. กรรไกร
7. กาว
8. วัสดุประดิษฐ์ เช่น กระดาษสี กระดาษห่อของขวัญ ไม้หอมพรม ลวดกำมะหยี่ หลอดกาแฟ ไม้ไอศกรีม แกนกระดาษชำระ จานกระดาษ เป็นต้น
9. กระดาษแผ่นใหญ่
10. ปากกาเมจิก

การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลจากการสังเกต ดังนี้

1. การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนขณะทำกิจกรรม
2. ผลงาน

ภาคผนวก

1. คำคล้องจอง

มด

(ไทยวัฒนาพานิช)

มดตัวเล็กแต่ร้าย	กว่าใครอื่น
มีตาขี้ตื่น มากมาย	หลายพวกหนา
ทั้งมดดำ มดแดง	มดนา นา
ล้วนเก่งกล้า และขยัน	หมั่นทำงาน

2. นิทาน

มดง่ามทำงาน

(สร้อยอินทนิล)

มดง่ามเดินงุ่มง่าม	เดินไต่ตามริมคันนา
ประคองรวงข้าวมา	รวงสีทองผ่องอำไพ
เดินตามเป็นระเบียบ	ค่อยเลาะเลียบอีกไม่ไกล
ถึงรังอันกว้างใหญ่	เก็บข้าวไว้เป็นอาหาร
ชาวนาเมื่อเก็บเกี่ยว	คงคมเคียวอย่างเชี่ยวชาญ
มัดข้าวอย่างชำนาญ	เป็นฟ่อนข้าวราวกองทอง
รวงเล็กก็รวงหล่น	อยู่ปะปนบนดินกอง
มदन้อยคอยมองจ้อง	ชนกลับไปเป็นเสบียง
ยามแล้งได้อาหาร	จากแรงงานไม่หลีกเลียง
ช่วยกันไม่เคยเกี่ยง	ไม่ถกเถียงให้วุ่นวาย
วันนี้ก็ช่วยกัน	ต่างขยันเข้าจนสาย
ลมพัดเย็นสบาย	หยุดพักกายหายเมื่อยล้า
ตักแตนแสนลำพอง	เดินเมียงมองเข้ามาหา
“เหนื่อยมากไหมมดจ๋า	ฉันจะช่วยด้วยเสียงเพลง”
“ทำงานช่างน่าเบื่อ	บอกไม่เชื่อทำเป็นเก่ง
ดูฉันซิครั้นเคร่ง	ร้องบรรเลงเพลงเต็นรำ”
“ชีวิตแสนมีสุข	ไม่มีทุกข์ต้องตรากตรำ
ชนข้าวจนหน้าดำ	ดูน่าข้าเสียจริงจริง
มदन้อยจึงตักเตือน	“อย่าแซะเขื่อนทำเย่อหยิ่ง
หน้าแล้งเดือดร้อนยิ่ง	เตือนด้วยรักนะตักแตน”
ตักแตนไม่ฟังคำ	ร้อง เล่น รำ สนุกแสน
ไม่เชื่อว่ายากแค้น	แผ่นดินกว้างมีทางไป

หน้าแล้งเวียนมาถึง
 มองหาอาหารไป
 หิวโหยจนหมดแรง
 มดง่ามเคยเอื้อนเอ่ย
 มดง่ามจึงสงสาร
 “ขอบคุณที่สอนสั่ง”
 นับตั้งแต่นั้นมา
 ประหยัดอดออมได้
 บันทึกหลังสอน

ท้องนาซึ่งเคยกว้างใหญ่
 หาอย่างไรไม่พบเลย
 เสียงแหบแห้งโอดกเอ๋ย
 ก็ไม่เคยจะเชื่อฟัง
 แบ่งอาหารพอประทัง
 ตักแตนแสนซึ่งใจ
 ขยันหาอาหารไว้
 จึงมีสุขทุกคืนวัน

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียน การสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมี 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานและทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() น้อยกว่า 26 ปี () 26-29 ปี () 30-35 ปี
() 36-40 ปี () มากกว่า 41 ปี

3. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท
() อื่นๆ โปรดระบุ

4. ประสบการณ์สอนระดับปฐมวัย

() น้อยกว่า 6 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี
() 16-20 ปี () มากกว่า 20 ปี

5. การอบรมด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย

() เคย () ไม่เคย
() ปีละ 1 ครั้ง
() ปีละ 2-5 ครั้ง
() มากกว่า 5 ครั้งต่อปี

โปรดระบุเรื่องและปีที่เคยอบรม

1. พ.ศ.
2. พ.ศ.
3. พ.ศ.
4. พ.ศ.
5. พ.ศ.

6. ปัจจุบันสอนเด็กปฐมวัยช่วงอายุ

() 3-4 ปี () 4-5 ปี () 5-6 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย และทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แบบสอบถามความคิดเห็นนี้เป็นแบบอันดับคุณภาพมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	เอกสารอธิบายรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ ทฤษฎีและแนวคิด ความมุ่งหมาย รูปแบบการเรียนการสอน บทบาทครู บทบาทเด็ก และ การนำไปใช้.....					
2	แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้					
2.1	จุดประสงค์.....					
2.2	เนื้อหา.....					
2.3	กิจกรรมการเรียนการสอน.....					
2.4	สื่อการจัดกิจกรรม.....					
2.5	การวัดและประเมินผล.....					
3	การนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นไปใช้เพื่อ เสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน ดังนี้					
3.1	ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S).....					
3.2	ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน (Plan : P).....					
3.3	ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A).....					
3.4	ขั้นที่ 4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R).....					
3.5	ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ (Presentation : P).....					
3.6	ขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S).....					

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
4	บทบาทของครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดเตรียมสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย.....					
5	บทบาทของเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการตอบคำถามของครูด้วยการอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น.....					
6	รูปแบบการเรียนการสอนเหมาะสมกับการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....					
7	กิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....					
8	สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....					
9	กระบวนการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชั้นเรียนปัจจุบัน.....					
10	รูปแบบการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของครูในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเรียนการสอน แบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูปฐมวัยหลังจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยมีดังนี้

1. การใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

1.1 ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS สามารถนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียนของท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

1.2 ข้อเปรียบเทียบระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS กับการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิมที่ท่านเคยใช้มาก่อนหน้านี้มีอะไรบ้าง

2. ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

2.1 ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS หรือไม่อย่างไร

2.2 ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS หรือไม่ ถ้ามีท่านคิดว่าควรปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นใด

3. ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS

3.1 ท่านสังเกตว่าทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยด้านใดที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเด่นชัดมากที่สุดระหว่างการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

3.2 ท่านโปรดให้รายละเอียดพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทักษะทางภาษา

ตาราง 13 คะแนนของครูปฐมวัยจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนแบบ SPARPS เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี				
	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. เอกสารอธิบายรูปแบบการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญ ทฤษฎีและแนวคิด ความมุ่งหมาย รูปแบบการเรียนการสอน บทบาทครู บทบาทเด็ก และการนำไปใช้	4	4	4.00	0.00	มาก	3	4	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
2. แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนดังนี้															
2.1 จุดประสงค์	3	4	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
2.2 เนื้อหา	4	4	4.00	0.00	มาก	3	4	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน	4	3	3.50	0.71	มาก	3	4	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
2.4 สื่อการจัดกิจกรรม	4	3	3.50	0.71	มาก	5	4	4.50	0.71	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก
2.5 การวัดและประเมินผล	3	4	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

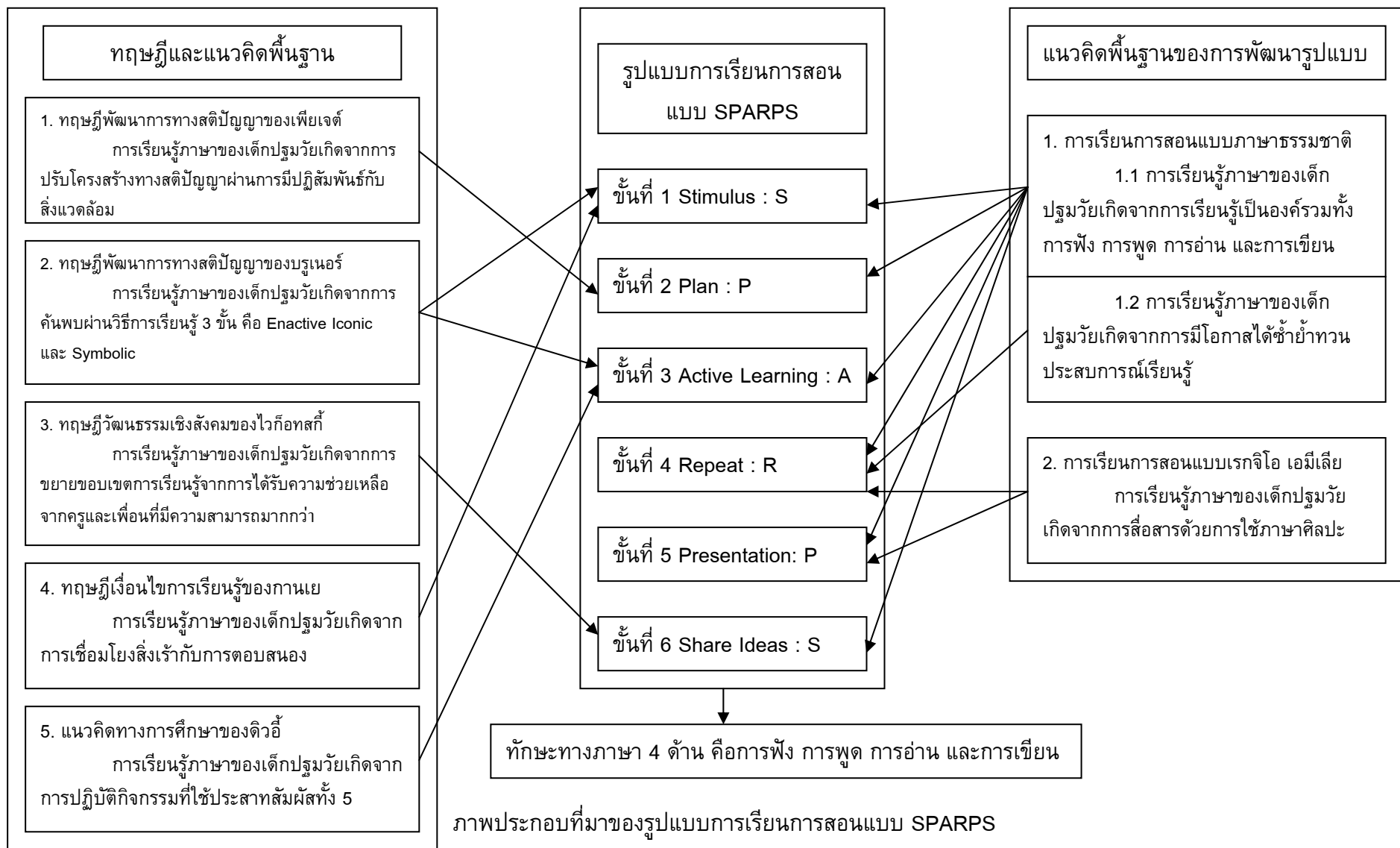
รายการประเมิน	คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี				
	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ
3. การนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน ดังนี้															
3.1 ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นเร้า (Stimulus : S)	4	4	4.00	0.00	มาก	3	5	4.00	1.41	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
3.2 ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน (Plan : P)	4	4	4.00	0.00	มาก	3	5	4.00	1.41	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
3.3 ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้ (Active Learning : A)	4	3	3.50	0.71	มาก	4	5	4.50	0.71	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก
3.4 ขั้นที่ 4 ขั้นซ้ำย้ำทวน (Repeat : R)	4	3	3.50	0.71	มาก	3	5	4.00	1.41	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก
3.5 ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอ (Presentation : P)	4	3	3.50	0.71	มาก	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก
3.6 ขั้นที่ 6 ขั้นแบ่งปัน (Share Ideas : S)	4	4	4.00	0.00	มาก	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี				
	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ
4.บทบาทของครูในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่มีความสอดคล้องกับประสบการณ์สำคัญและสาระการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กด้วยการถามคำถามที่มีความหลากหลาย	4	3	3.50	0.71	มาก	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	3	4	3.50	0.71	มาก
5. บทบาทของเด็กในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และมีปฏิสัมพันธ์ต่อการตอบคำถามของครูด้วยการอธิบายความคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น	4	4	4.00	0.00	มาก	5	4	4.50	0.71	มากที่สุด	4	3	3.50	0.71	มาก
6. รูปแบบการเรียนการสอนเหมาะสมกับการเสริมสร้างทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย	4	3	3.50	0.71	มาก	3	4	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 3-4 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 4-5 ปี					คะแนนของครูสอนเด็กอายุ 5-6 ปี				
	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ	คนที่ 1	คนที่ 2	$\bar{X}$	S	ระดับ
7. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สอดคล้องกับพัฒนาการและการ เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	4	4	4.00	0.00	มาก	4	5	4.50	0.71	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก
8. สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของเด็ก ปฐมวัย	4	3	3.50	0.71	มาก	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก
9. กระบวนการจัดการเรียนการสอน เหมาะสมกับการนำไปใช้ในชั้นเรียน ปัจจุบัน	4	4	4.00	0.00	มาก	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด	4	4	4.00	0.00	มาก
10. รูปแบบการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของครูใน การนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะทาง ภาษาของเด็กปฐมวัย	4	3	3.50	0.71	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก	4	4	4.00	0.00	มาก

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวภัทรตรา พันธุ์สีดา
วันเดือนปีเกิด	25 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	982 ซอยวิจิตรชัย ถนนประชาอุทิศ แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310 โทร. 02-277-8542, 081-297-0510
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง 74 ถนนวุฒากาศ แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150 โทร. 02-468-2653
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา
พ.ศ. 2533	จากโรงเรียนประถมสาธิต มศว ประสานมิตร
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษา
พ.ศ. 2543	จากโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร
พ.ศ. 2545	ค.บ. (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2551	กศ.ม. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
	กศ.ด. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ